

310409

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 3.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఫిబ్రవరి 25 వ తేది శనివారము

No. 262

సంపుటము ౮

దుర్గతి నామ సంవత్సరము, శుభమాస బహుళ శతతుర్థశింగ.

సంచిక ౨౬౨

జిల్లా అధికారి, పోలవరం, ౨౦ ఫిబ్రవరి ౧౯౨౨

శ్రీమంత్రిగారికి,

(8068)

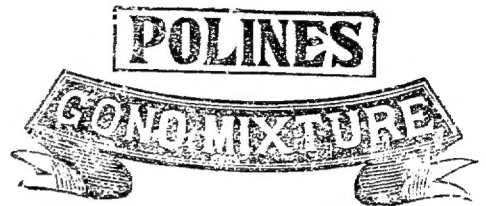
భరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

జిల్లా అధికారి, పోలవరం, ౨౦ ఫిబ్రవరి ౧౯౨౨

శ్రీమంత్రిగారికి,

(8068)

భరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

18 సంవత్సరముల నుండి చాలా ప్రసిద్ధి చెందినది.

ఈ ఔషధము X నేరియా మొదలగు అన్ని విధములైన నెరగనగములకు గాఢముగా చెప్పబడినది. ఇది ముప్పది రోజుల వసమాలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక ఔషధం తాగు నేనించిన ఉపశమము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో వ్యాధిని అప్పుడు అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చేయును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడినది. ఒకటి సాయం తెప్పించుకొని నేనించినపై రోగులకే అనుభవముమీద గుణమును తెలియగలదు. పోస్టుచార్జ్తో సహా బుడ్డి 1 కి రు 3-7-0 రెండింటికీ రు 6-10-0 మూడింటికీ రు 9-12-0 మాత్రమే.

[245కి] ఈ ఔషధములు యింగ్లీషులో వ్రాయబడు యుడితము

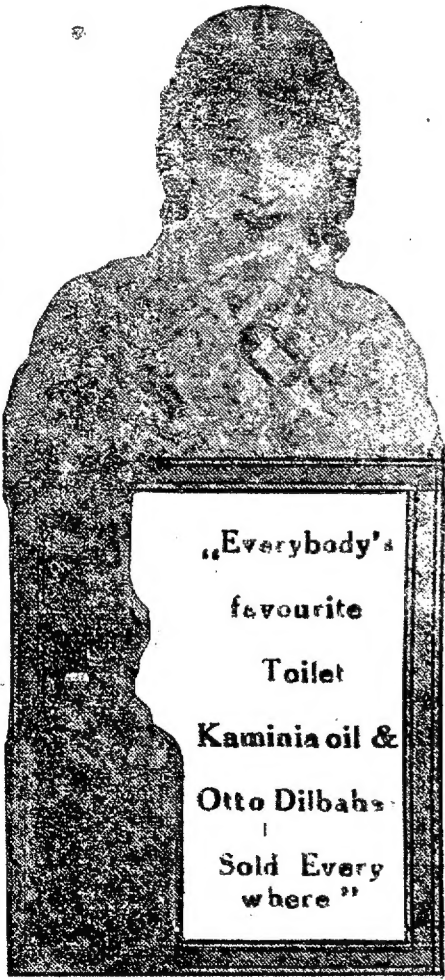
D. polines & Co.
Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane
Calcutta

పెన్సిల్లు!

మన దేశములో చేసిన పెన్సిల్లు!!

పెట్టుబడి, సామానులు, పనివేతలు సమస్తము మనదేశములోనివే.
"దేశములోని ప్రజలు బ్రతికి సుఖించవలెనంటే దేశములోచేసిన వస్తువులు కొనండి"
తృప్తికరమైన అన్నిరకముల పెన్సిల్లు తయారగుచున్నవి.
మా కాపీ పెన్సిలు దేనికిని తీసిపోదు.

ఒకరూపాయి పంపిన అన్నిరకములు గల నమూనాకట్ట పంపబడును.
వ్యాపారధర్మకు వ్రాయండి. మకరాసు పెన్సిలు ప్యాక్టరీ, వావర్యమపేట పోస్టు, మదరాసు.

వెంట్రుకలే ఆందోళన.

రా లిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుష్కారితో ఉండి రాకముననే శ్వాసమును ఉడికచుట మొదలుకొట్టినందుల వెంట్రుకలు పొడైపోవును. ఆంధ్రవర్ష రానియకద్దు.

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది రిజర్వు చేయబడినది.

వెంట్రుకలు కట్టి రోగ మున్నను, శిశో మాంద్య మున్నను, యిది నివృత్తము.

వెంట్రుకలు చిట్టచు గాని, గడగడ గాని యుండదు.

మీ వెంట్రుకలు వరల యెప్పటి, మెత్తదనమును గల్గి పట్టు కలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంట్రుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తేనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.

కల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. కి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోస్టులు ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇది వందల లక్షలను గందరించుచున్న, సరకు లనగా వారిదనను గూడ దొరకును, లేకున్న,

సోలు యే వెంట్రుకలు:

అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ యండ్

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 15 జమ్నానుగీర్, బొంబాయి

నమకము (1842)

బంగారు, వెండి, రత్నము

ల నగలును, యితరవస్తువులును,

వాపసుఇచ్చింపుకొనికైకయివ్వబడును

ఉప్పిడి - నానా య్య శెట్టి

గురు సామి శెట్టి కంపెనీ,

25, మైసాబజార్ రోడ్, మదరాస్

నగలు వాణ్యముగాను భూమిగోడను పరిమిత భరలకు తయారుచేసి విక్రయించుట వుండెను. తయారుచేసినవాటిని అతి క్షుణ్ణము అర్థము చేసి తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒక సారి ఉప్పులు యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొని వాపసు మానుకొనుట తెలిసికొనవచ్చును.

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీ గాంధీమహాత్మ ప్రణీతము

గ్రంథములో ఒక్క పత్రికాయినను వరలక శ్రీ శ్రీనివాసుని కృపవల్ల తెలిసింపబడినది. అప్పు పూర్తి అయినది. గుబర్నమెంట్ సర్వైగ్రహ శ్రమములో ప్రత్యేకముగ తీయబడిన, గాంధీనధారి యగు శ్రీ గాంధీమహాత్ముని ఛాయాపటము ఇందు చేర్చబడినది. వైండింగులో నున్నది. ఇదికలకు రిజిస్టరు చేయబడిన అర్థం పంపినవారికి యీసెల 15 వ తేదినుండి పుస్తకములు వి. పి. గ. పంపబడును. ఎవ్వరికైనా అక్కడ లేనియెడల ఆ తేదిలోపుగ తెలుపవలెను. ఆఫీసును ప్రవారముకొనుటకు మునివారణ కార్యసహాయమును ఉద్దేశించబడిన ద గాంధీచేత స్వల్పపు నెలకు యివ్వబడుచున్నది గాంధీ వి. పి. ల గించి దండుగ కలుగజేయకుండకలె సర్వముగా గాంధీ ఆచర్యచేసిన 2000 ప్రతులకు యున్నవి. గనుక యింకను గ్రంథమును విగున చిరునామాకు వెంటనే వ్రాసినా

గూడూరి ర
(8221-ఎ) నేచుర

వనెలు కంపెనీ వారి ప్రత్యేక ఔషధములు

ఈ క్రింద తెలుపబడిన ఔషధములు శరీరకాస్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రములచే కాస్త్రపరిశోధనానుసారము ధృవపరచబడినవి.

మా ఔషధముల తయారుచేయు కాలలో వలగాని సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్దది ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్రప్రకారము, భూ తత్వముగలదే గూడ పోషకములుగలవు. అచట బి. పి. స్టాండర్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు తయారుచేయు. కావున యీ ఔషధములు పారిశుధ్యతయున్న వస్తువులను యేమాత్రమును అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు యూనస్ సరపు

సిరపు ఫెరి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపౌండ్ స్క్వెనెను యెట్ ప్రీక్సియా

ఈ సిరపు డాక్టరు యూనస్ పద్ధతి వనుసరించి విరనుఫాస్ఫేటులు, క్వెస్సా, స్క్వియా యివన్నీ యుజేసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినవి.

ఈ ఔషధము అతి ఉష్ణ ప్రదేశములలో గాని యిండియాలో నుండుటవలన గలుగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహబాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రధికృత దివ్య ఔషధము.

తెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం సైజు బుడ్డి రు 1-4-0 చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమిస్ట్స్ వుడ్డు

ఇది విరక, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటుల సరపు

శుద్ధముగనుండును. అడుగున సత్తయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెడ్వర్డు పారిశుగారు చెప్పిన పాశ్చాత్య ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచి ఔషధము. రుచిచానుండును. మంచిరక్త వృద్ధిగానించి నరములకు శుద్ధినిచ్చును.

పెద్ద సైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్న సైజు 10 అణాలు.

వనెలు కంపెనీ వారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచున్నాము. -

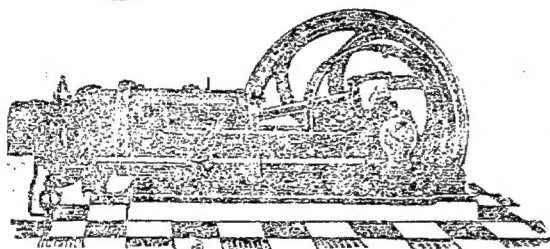
N. POWELL & Co. Manufacturing Chemists, Bombay

రబ్బర్ క్రాడాయిలు ఇంజనులు

20, 26, 60

గుర్రముల

వనగలవి

స్టాక్ లో సిద్ధము

ముగనున్నవి.

దరలు సరసము

మావద మిలు సామానులు యావతు గూడ దొరకును.

ఇంయండిన్ కామర్సు అండు ఇండ్రస్ట్రీసు కంపెనీ.

తెలిగ్రాములు "Lucky" 40 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అది ప్రేమయా లేక కృతజ్ఞతయా? పాఠకా! నిర్ధారణ చేయుము

భర్త: "ప్రేమసి నీవు కోరినది, యిదిగో"

భార్య: "ప్రియా, నిజముగానా! నేను నమ్మజాలను! మీరు విన్ననే గాజులు చేయుచెద నని చెప్పియుంటి. అప్పుడే నేడేపచ్చెనా? ఎంత ఆందముగా నున్నది! ప్రియా, వందనములు.

భర్త: "వస్తు, వస్తు. నాకేల వందనములు? అందరకును మిక్కిలి నమ్మకముగ మాట ప్రకారము నగలను తయారు చేసి యిచ్చు నట్టి ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అండు కంపెనీవారిని అభినందించుము.

ర్యా గాము

62 నంబూద్రపునాయక్ వీధి,

హైదరాబాద్ - మద్రాసు.

నగలకు మత్తెత్తువేయబడును. ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఇనాముగా పంపబడును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అండు కో, నగలవర్తకులు.

మద్రాసు 25 చైనాబాగు రోడ్డునందున మా ప్రదర్శనాలయమునకు విచ్చేయుడు.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్వారిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి

మా సేవకు: ఆర్. పాల్ సన్ ప్రభు

ఫస్టును యొ 5,43,00,00 వైగానే యున్నది

1920-వ సంవత్సరము నందు

వరదండీ 9,388-0-11

ఇక్వలైజర్ గుర్తు అమో

రెన్సుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3

మొదటటికంటె ఇక్వలైజర్ గుర్తు

దారుకు బాస్టిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,60,00,000

ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలురుగ నుండవలయును. భరవాత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాశమునకు వ్రాయుడు. 672

Apply to:-

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

40, Madras Rd., Madras

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని అసెంబ్లీ

ఆతంకని గ్రహమాత్రము

బాలగండు అట్లు పెద్దలకు ఒక విన్నపము: ఈ మాత్రము బాలగండు అనుభవించు కీడులకు అతి ఉపయోగకరము. మొదడు వృద్ధి పొందును.

మొదటి 1.కి 1 రూపాయ మాత్రమే.

మా ఔషధముల వివరములు బాధితాలకు దయచేసి

వైద్యకాస్త్ర

మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఔషధాలయము,

(219)

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

అపాయములు

ప్రతిదినము, ప్రతిచోటను కలుగుచుండును.

రక్తము కాదుట, ఎముక విరుగుట, బెణుకులు, మూర్ఛ, క్యాసావర్గోధము, నీళ్ళలోపడుట, కాలిన గాయములు, నలుకులు, గాయములు మున్నగునవి ఎచ్చటనో యొక్కచోట తప్పక ప్రతిదినము కలుగుచుండును.

గురియైన సహాయము లేకపోవుటచే తలుచుగా మరణములు, శాశ్వతమైన దుర్బలత్వ, స్థిరమైన కురూపములు కలుగుచుండును. గనుక బాలురు, బాలికలు, పురుషులు, స్త్రీలు, ప్రతియొక్కరును చదువుకొని ప్రభువు - చికిత్సను చేయబడుటకు తెలుసుకొనుట మంచిది.

డాక్టరు యు. రామారావుగారిచే వ్రాయబడిన అపాయములకు ప్రథమ చికిత్స అను గ్రంథము అపాయములు గలిగినప్పుడు డాక్టరు వచ్చునంతదనుక చేయవలసిన ప్రథమ చికిత్సలను తెలుపును. అది బహు సులభమైనదిగా వ్రాయబడియున్నది. విస్తారమైన ఉదాహరణములతో అచ్చు వేయబడియున్నది.

ఆంగ్ల, తెలుగు భాషలలో ఈ పుస్తకము దొరకును. ధర 1 కి రు. 0-12-0 ఇప్పటికి వేనవేలు కాపీలు అమ్మకమైనవి.

Sri Krishnan Bros,

Chemists & Opticians

Post Box No 266 Madras

3361

మా ఆంధ్ర మిత్రులకు

మా గొప్ప ఫిబ్రవరి అమ్మకము జరుగుచున్నది. చాల గొప్ప లాభము లుండును; జేబుగడియారము, పెద్దగడియారములు, ఆభరణములు, సాగపైన సామానులు, స్టేషనరీ మొదలగు వాటియందును మిక్కిలి లాభకరమైనట్టి, ఉపయోగమైనట్టియు బేరము లుండును.

ఈ సంవత్సరము ప్రత్యేకముగా కొనువారలకు నిజమైన గొప్పలాభము లుండునట్లు ఏర్పాటుచేసి, విక్రయించుచున్నాము.

మా మోటారుకారులు, మోటారుబైసిక్కులు, బైసిక్కులు, వాటి పరికరములు మున్నగునవి ప్రత్యేకపు ధరలు వొప్పున డెలివరీ చేయబడును.

84 పుటలుగల అమ్మకము జాపితా సిద్ధముగానున్నది. ఇనాముగా పంపెదము. వీటిలో మీకు ఏదైనను కావలసిన తక్షణమే ఒకకార్డు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుటయే మీరు చేయవలసిన పని.

అడినన్ అండు కంపెని లిమిటెడ్,

మాంటు రోడ్ - మదరాసు.

[బాంపిలు:—బెంగుళూరు - ఉత్తరమండలము.

ఓటో మోటోరి

2885

మీరు బయటపోయి వచ్చినచో చాలా ఉత్తమమునకు సమర్థులుగా నైనను వెండిండ్లు బిందువులు యందులలో నైనను ఈ ఆల్టరును యుపయోగించిన మంచి కోలాపుష్పముల వాసనను యిచ్చి మనసును సంతోషింపజేయును.

కోబినియా లైలము

జీవనకాలములో ఉపయోగించుచు గచ్చిన శత్రువులకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతిఫలములను లోను ఆవశ్యము. ఎల్లచోట్లను విక్రయించబడును.

ఓటోమోటోరి ధర బుడ్డి 1-కి రూ. 2, 1, 0-12.0, 0 8-

కోబినియా లైలముధర బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

Shyam & Co, 6, Hander st, Madras. మియాం కంపెని, రిబందరు వీధి మదరాసు

(3081) "కత్తికట్టలు"

కత్తికట్టలు కత్తి కత్తి పోయిన గురి. సాగనైనవి. 1-కి రూ. 4-0-0.

తెలుగు కొనుగోటి 1కి 4 రెండు. పోస్టేజీలకు వేరే.

కులం వారు అచ్చటతో ఒకరూపాయి

అదాపు సంపదలెం. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండు కో

కట్టలు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.

వెంకటేశ్వరం, (కోదావరిజిల్లా)

కత్తికట్టలు అచ్చటతో ఒకరూపాయి

బ్రహ్మశ్రీ, ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, యన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, Ph. D. &c.

గారిచే కాస్త్రోక్తముగ తయారుచేయబడి ద్రావిడాయుర్వేద పండిత సమీక్షమునను, వస్తుప్రదర్శనస్థానమునను, క్లాఫూపాత్రముగ మొదటితరగతిలో యోగ్యతాపత్రము పొందిన

స్థి ద క ల్ప మ క ర ధ్వ జ ము

వైద్యప్రపంచమునకు ఆశ్చర్యజనకముగ కనిపెట్టి తయారుచేయబడినది.

సవీనములైనవిగాని, పురాతనములైనవిగాని, సర్వవిధములైన వ్యాధులకు నుపయోగించదగినది.

[పాచీన ఋష్యులచే చెప్పబడిన అసమానమైన ఈ ఔషధము ఆయుర్వేదశాస్త్రములచే చక్కగ పరిశీలించబడి మెప్పువడసినది. అసారోగ్యముచే సాక్ష్యహీను లగు సకల జన సామాన్యమునకు జీవనోపధ మని చెప్పటకు నేలాటి యాత్యవసాయము నుండదు.

ఈ ఔషధమువలన సంపూర్ణముగ నివర్తింపగ వ్యాధుల వివరము:—సర్వములకు సత్తులతోపోవుట, పొడ మొదలగు చర్మవ్యాధులు, ఉత్సాహములేకుండుట, జ్వరకక్షి తగ్గుట, ఆకలి మందగించుట, పొందుకోగము వాపు, కీళ్లపట్టు, కీళ్లనొప్పులు, పక్షవాతము, అతిమాత్రము మొదలగు మాత్రవ్యాధులు, మూలవ్యాధి, కాసశ్వాసము, ఆవృక్షిత్తము లోనగు అజీర్ణవ్యాధులును, ప్రమేహము (అంటువ్యాధులు) కొరకు మొదలగు నుష్ణస్త్రిసంబంధమైన అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను, స్త్రీలకు కలుగు న్యూనాధిక ఋతురక్తస్రావ ములను, ఋతుకాలమున కలుగు శూలలను పోగొట్టును.

ఇంతేకాదు:—సకలవిధవ్యాధులను పోగొట్టి జీవామునకు తేజస్సును, బలమునిచ్చి ఆరోగ్యమును కలుగజేయగలిగిన ఔషధములలో నిది సుంజీ. ని.

బాల్యమున దురభ్యాసముచే లభ్యమగు శుక్లస్థము మొదలగుగాగల పురుషత్వమునకు లోపములకు కలుగజేయు వ్యాధులను తుదముట్ట పోగొట్టుమందు ఇది ఒక్కటియే యని నొక్క చెప్పదగియున్నది. జీవామున చెమటను పోగొట్టి, శుద్ధమైన రక్తమును కలుగజేసి శరీరదార్ధ్యమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చునట్టి ఈ యాషధము నిర్వృషధము ఇది సుకరధ్వజమోగమున చేర్చబడు వస్తువులకి గాక నింకను విలువ గల ముత్యములు, స్వర్ణము, లోహములును, అనేకమాలికావిశేషములును చేర్చి చేయబడినది.

ఈ ఔషధమును, కాల దేశ భేదములకు ననునందక, పథ్యనియమము లేక స్త్రీపురుషు త్వరెనను రసాయనము (Tonic) గ నుపయోగించదగును. మందును పుచ్చుకొను ప్రకారమును, పథ్యము వివరములను మందువెంట ప్రత్యేకముగ పంపబడును.

ఒక మాసములోనే సంపూర్ణనిద్రామును కలుగజేయు, (60) అరువదిమాత్రలు గల యొకబుడ్డి వెల రు. 10-0-0 లు మాత్రమే. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము. [2775]

విలాసము:—ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యు, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, మదరాసు ఆయుర్వేద ఔషధశాల, టిమిలెడ్. తపాలా వెట్టె నెం 151 రు, తంజినిలాసము కల్పమ్, మదరాసు.

హనుమాన్ బోరక్కు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా కుదుర్చును. ఎన్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదర్స్, మదరాసు

ప్రకటన

‘ది గుంటూరు కాటన్ జాబ్ అండ్ షేపరు ఫిల్టర్ కంపెనీ లిమిటెడ్’ కంపెనీలో మీ పేరు ని క్రింద ప్రదహరించిన statement ప్రకారము కంపెనీ నీకి బాకీయున్నది. సదరు బాకీని 15 జూలైలోగా, గుంటూరు Head office వారికి చెల్లించి రకీదు పుచ్చుకోవలెను. ఆ ప్రకారము సదరు క్రింద ప్రదహరించిన పేరుదార్లు సదరు బాకీ యావత్తు చెల్లించనిచేత, సదరు కంపెనీలో మీకు (క్రింద ప్రదహరించినవారికి) హక్కు పున్నట్లు తెలియజేసే పేర్లను forfeit చేసి వానిని తిరిగి sale చేయుటగాని లేక మరేయేయితగవిధముగా వై నను dispose of చేయబడవచ్చును, యీ క్రింద statement దాఖలా వారికి యిందుమూలముగా తెలియజేయడ మైనది.

వాడ రేపు రెడ్డిపంతులు ఉరపు పేర్రాజు గంగల కుర్రు అమలాపురం తాలూకా 1 పేరు 314-8-2
బుద్ధిరాజు సుందర శివరావు, కాశీ విశ్వనాథ రావు మయినరు, గార్డయక్ మామూరి వెంకట భీమారావు కాకినాడ 30 పేర్లు రు 19 8-4-9
గొల్లపూడి వెంకట సుబ్బారావు గుంటూరు 2 పేర్లు రు 457-13-7
పులుగుర్తి మూర్తిరాజుకుమార్లు గోపాలకృష్ణయ్య దీర్ఘాసి 1 పేరు రు 242-14-10
దేవిరాజు లక్ష్మీనరసింహారావు గోవులవలస 1 పేరు రు 242-2-6
నూకలసంగయ్య, రంగయ్య డోక్ 1 పేరు రు 249-12-3
అబ్బాసల్లి సాహెబు నర్సాపురం 1, 249-4-10
పాలమర్తి సన్యాసయ్య Son of Kondappa లక్ష్మవరపుకోట 1 పేరు రు 137-11-2
సోట్నూరి సూర్యనారాయణ కుమార్లు ఆది నారాయణ నరసన్నపేట 1 పేరు రు 185-5-5
తిక్కి శెట్టి వీరాస్వామినాయుడు కొమార్లు వెంకట నరసింహం మద్దిపట్ల బందరు తా. 1 పేరు రు 251-12-0
కర్నాటకపు వెదస్వామి మాడుగుల 1 పేరు రు 188-10-0
జోస్యుల అప్పన్న సత్యవరం అగ్రహారం 1 పేరు రు 188-14-4
సోట్నూరి వెంకట నరసింహా నరసన్నపేట 2 పేర్లు రు 390-0-8
కొంతాలి భామప్ప ,, 1 పేరు రు 104-9-10
L. H. Dane Esqr. Shaw Wallace. Co. Madras. 1 పేరు రు 279-1-5
కంచర్ల పుల్లయ్యగారు జగ్గయ్యకొమారు తుని 1 పేరు రు 187-0-0
చాటకొండ యర్రబాలయ్య డోక్ 1 పేరు రు 307-9-8
గుండు శేషానతారంజుకు 1 పేరు 247-8-8
శెట్టి వెంకయ్య యెలితిపాడు 1 పేరు 341-9-11
బాధం భోజలింగస్వామి Son of వెంకటేశ్వర్లు విశాఖపట్నం 1 పేరు రు 225-0-1
సామ్రాట్ నీలకంఠం మొదలియూరు నరసాపురం 1 పేరు రు 354-14-10
పాదర్తి కొటయ్యకుమార్లు రాఘవయ్య, సుబ్బయ్య, రామయ్య. గుంటూరు 2 పేర్లు రు 437-7-6
Tellore I. Kesaveedu Naidu Tada [Nellore Dt] ఖజ్జం ఆదెయ్య గుంటూరు 3 పేర్లు 740-11-6

రఘుపాత్రుని వెంకటరత్నం. నవపాడ 1 పేరు రు 249-5-10
గేదెల నరసింహస్వామినాయుడు do 252-11-2
కొనగల్ల వెంకటప్పయ్య గుంటూరు 10 పేర్లు రు 2342-3-9
నూలి వీరన్న కుమార్లు రత్నం పెనుగొండ 1 పేరు రు 247-10-7
2 పేర్లు రు 443-2-4
గ్రంధివీరాజు పెద్దాపురం 1 పేరు 212-2-9
కటకం వెంకటరత్నం 1 పేరు రు 248-2-8
దాసరి పాపయ్య, son of వీరయ్య తుని 1 పేరు రు 249-3-6
పాలకుర్తి వేణుగోపాలస్వామి మాడుగుల 1 పేరు రు 183-7-5
నంబూరి లక్ష్మీనారాయణ నరసాపురం 1 పేరు రు 94-5-3
రెజినాల్డు ఎల్. లాజ రన్. సంతకం ఏజంటు

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు
తెండ్రుకావలెను

కార్పొరేషనువారి చాకిరిపనివాండ్ర నిమిత్తమే 1922 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 10 వ తారీఖు నుండి ప్రారంభమై జూలై నెల 10 వ తారీఖు తో అంత్యమగు క్వార్టరునకు మూట 1-కి మదరాసు నిండుపల్లె 48 చొప్పున 4500 మూటలు ఉప్పిడిబియ్యము సప్లయిచేయుటకు ధరలపట్టిని మార్చినెల 1 వ తేదీని సాయంత్రము 3 గంటల వరకు ఈ క్రింద చేవ్రాలు చేయబడినవారి ద్వారా అంగీకరించబడును ప్రతిఒడరును ఒక కవరులో ఉంచిబాగుగా మూసి, కవరుపైన “ఉప్పుకు బియ్యమునకు తెండ్రుక” అని వ్రాసిపంపవలెను. మాదిరీలు తెల్లని పెద్ద సీసాబుడ్లలో వేసి బాగుగా సీలుచేసి పంపుచు, రూ. 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తెండ్రుకదారుని ధరలు అంగీకరించబడునో, అతడు 1922 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 10 వ తేదీ మొదలు 1922 వ సంవత్సరము జూలై నెల 10 తేదీ లోపల పశువులశాలల చీఫ్ సూపరిండెంటు గారివలన ఏ యే తారీఖున యెంత ఉప్పుకు బియ్యము కావలెనని కోరబడునో అంత బియ్యమును ఆయాతారీఖున నిర్ణయకాలమున, సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపో అయిన బ్రెనెల్ యా బేసిక్ వద్ద డెలివరీచేయుటకు బద్ధుడౌను.

జయమొందిన తెండ్రుకదారుడు వైన చెప్పిన షరతుల ప్రకారము తాను నడచుకొనునట్లు తెండ్రుకను అంగీకరించిన 3 దినములలోపల ఒడంబడిక వ్రాసి యివ్వవలెను.

హెల్తు డిజార్డుమెంటు } సింగరవేలు మొదలియూర్
కుడరాసు కార్పొరేషను } 20-2-1922 హెల్తు ఆఫీసరు.

Wonderful Leprosy Cure.
“కుప్పురోగ నివారణి”
ఒక మహాత్మునివల్ల లభించినది.
అష్టాదశశతాబ్దములను, యేబాది సమయమునను, పాదలు, మచ్చలు మొదలగు మేహవ్యాధులను రూపుమాపును, వీర్యవృద్ధి కరీరకాంతి కలగజేయును, గుణములేదని ఋజువు చేసిన చోరు 116 లా బహుమానము పథ్యములేదు. ఒక సం దినములకంటె సుమారుగా సరిపడు మందు డబ్బు రు 6.0-0.
రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాంతయిటరు యం. సుబ్బారెడ్డి (8888) గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు గోదావరి జిల్లా.

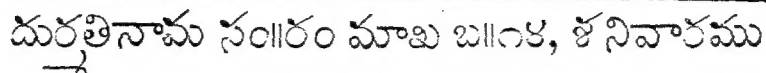
మద్రాసు హైకోర్టులో
అర్డినరిబరిజినల్ సివిల్ జూరిస్ డిక్ షన్

సి. ఎస్ నెం 1064/1921
వాదులు:—టి. వి. రాజా అండు కంపెనీ.
ప్రతివాదులు:—పి. ఎస్. ఇ. తిరువేంగడయ్య అండు కంపెనీ.
1921 సం॥ డిశంబరు నెల 15 వ తేదీన జారీ అయిన కోర్టువారి ఉత్తరువు ననుసరించి మద్రాసు, హైకోర్టు అఫీషియల్ రెఫరీ వారిచే 1922 సం॥రం మార్చి నెల మొదటితేదీ బుధవారమునాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు, మద్రాసు, జార్జిటౌన్, గిడ్డంగివీధి నెం 96 రు భవనమునందు 100 కేసులు జెల్ జయన్ జనల్ అద్దములు బహిశంగ ఏలమువేసి విక్రయించబడునని యిందువలన అందరికి తెలియజేయడమైనది. ఏ ను షరతులు తెలియగోరువారు మద్రాసు, హైకోర్టు భవనమునందు, నెం 50 రు వకళ్ళ చేబర్పుకు వ్రాసిన బడయగలరు.
కె. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు
వాదుల కలీలు

తెల్లకుప్పలకు పూడి యెర
జౌషదమా
చక్కమునైన యందు తెల్లమచ్చలు వైతూత కలన 8 దినములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒక మహాత్మునిచే శ్రేష్ఠ మైన మూలికలచే తయార చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు వైకము వాపసియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి తో సహా రు 3 లు. ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను
(3430) The Aryan Nursery, P O Kamtaul Darbhanga.

యినాం ! యినాం !!
60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి నుఖదీవిత రహస్యపుస్తకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)
ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.
The swasthya Sahaya Pharmacy, 30-2 Harrison Road, Calcutta.

మలయ చందనము
గనేరియా లకు సెకండును జోకారము.
పథ్యములేదు. పీఠికాశీలో చూపలేదు. ఎటువై, తిలుపు, వచ్చు, అగ్ని మూడు విధముల సెకండును మూడు భాటలలో మూడును. శ్రీల కుమారు శ్యామలకు ముడ ఇది రాజాధము. (1251) డబ్బు 1-8 రు 2-4-0
చందనీ (మలయచందనమున కనుపానము) డబ్బు 2-0-0
శ్రీపాద వారి పంచాంగము
చంద్రుని సంవత్సర పంచాంగము అమృత సున్నది. మా పంచాంగముయొక్క ఫుటన అందము తెలిగిజే. కలి 1-కి 0-2-6; గాజునుకలులకు రక్కన పి.పి. చియూడు. ఒకటి కావలయువారు 0-4-0 పోస్తుచీట్లు పంపవలెను. 12 ప్రతులకు ఒకప్రతి ఉచితము. త్వరితపథమున దొరకవు. [1251] సంధ్య పార్వతి, గాయాదిరింగి ప్రాంతావలి
త్వరితము! జూలై కరతము ప్రతులు రక్కన!!
జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేదీ వేళ మున్నగువి ఈ రు సంతకృత ఫలితములను క్యాల్క్యులే రీడింగుతో సహా యెన్ను సంతకృతములైనను జ్యోతిష్యుని సహాయము అక్కరలేకయే తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు. ధనము, సంతానము మున్నగు ద్యాదకభావములలో మీమీ శాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిష్యుడు. దీనికల రు 2 మాత్రమే.
గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, (8291) ఖరీంజీ, విశాఖపట్నంజిల్లా.

చ. కొలనులు నీరుగఱచి తనకున్ డుంధచీరనరణ్యమందు నా
కలములస్వేచ్ఛమేసి తుపరాహ్లాముదాటెనుదాక దున్ని పూ
వలయుము వారిబ్రోచుం బ్రభువద్యుని వైరిభుక్త్రోసియజ్ఞమ
ర్దుల్లు గొలువంగఁ బోవుదురు దుర్ధనగార్దభులన్ మహిధలిన్
చ. పలుకవు భూరహా పలు కబద్ధమువాడవు పొంగబోవునా
గలినిధరించి స్వీయతమకప్తముచే ననుపాధిజీవనం
చిలమనుజులికిన్ గలుగనిచ్చినదాతవు నీవటుండగా
నలతిగ దుర్నృపాను సరణాదృతివంచనబొంది తక్కుటా॥
ఉ. తేమిడి స్వప్నమందునను తేదు. త్వదాగ్రతి మానవాళికెన్
నీమహిమంబునన్ ధనము నిత్యముఁగోళమునందుఁజేరుటన్
భూమినిశెల్లవారలకుం బ్రోమటయందే మనంబులగ్నచూ
నోమహిమారతంస గొను మూర్తితమంగక వాక్యహాసముల్॥

1. శూన్యబోధించిం గు సాదాబు డ్రొంకిం గు
 సిగరెట్టు స్వాకిం గు తెలగుమంతు
 హామనక కవిం గు + హామనక గోయిం గు
 గజ్జులు కొట్టిం గు + గ్రామమండు
 సాపుకు వాకిం గు + సారాలు డ్రొంకిం గు
 తీడాన్య మ్యాయిం గు + బ్రీతినలుపు
 ద్రామాక బెండిం గు + డబ్బంత స్పెండిం గు
 క్యారెట్టు వేరిం గు + ఘనతపతయ
 2. జాబ్బుజాబ్బుకాల్చి + మూవిం గు స్టీపిం గు
 అల్లికే స్పడీసు + అల్లికిం గు
 అనానా వర్తమాన + కాంగ్లవిశ్వాస
 దినది వాభివృద్ధి + రెల్లమయ్యె
 3. పీడతీస్వాసిం గు + చిగువులు తిగినిం గు
 మాట లింత్రాచిం గు + వాటముగతు
 కోటులు వేరిం గు + నీటులు పేవిం గు
 కోవిల్ రైడిం గు గొప్పగాతు
 కసులకు బ్రయిం గు + పీసులు ప్లాపిం గు
 టుంటిలోన నధిం గు + హెత్తుగాతు
 సార్టీల చీటిం గు + కోర్టులో పోయిం గు
 గడదిన రైజిం గు + క్రమముగాను
 4. స్ప్రీట్సులూ డెటిం గు విరివిగా + కెలగుతుంతు
 సార్టీకోరినవాని న + థార్టీబులుకు
 డెక్కు నీసురింగులకె నుప + పత్తిలేక
 కెంపునుటసాజముచుని + పీడరులకు

పొరుగు మందును, రాజ్యవిస్తారమునును, పాండిత్యము నందును పూర్వపు హిందూ జాతీయులు ఇతర దేశములవానికి దీసి పోవువాని గాను. విదేశీయులుగూడ మనపూర్వుల సాహ సౌకార్యాది కుమారులగుముల దిలకించి యచ్చెరువడికి. సం చారపద్ధతికంటె నాండ్రాసానిక. నేడు వాశ్యమర్థ్యుల వై మెనుగులదిలకించి దిరులు జెందుచుంటిమి. ఒక్కొక్కరెన్నియో మహాత్కార్యముల చేసి గతించిరి వాటిన్నీటిని జదివెదము విని నను నేటిదుస్థితికి అశ్రువులు రాల్చుత తప్పదు. అధర్మము- అస త్యము- పిడికెనము- దొంగతన మనునవి వేశముః పూర్వము కని విని యెరుంగరు. తేశభ కి రాజభ కి యిన్ని సర్వసద్గుణము ధార

వోయటయేగాక ప్రాణములను తృణప్రాయముగ జూచెడి వారు. వారిచరిత్రలు నే జద్వ్యక్తులగుట చాల విచారకరము. ఖడ్గతిక్కన క్రీ. శ. 1260 వ ప్రాంతములవాడు. ఈ పరాక్రమకాలి మంత్రితొన్నరంగి మూడవనయ్యండును, తిక్కన సోమయాజి పెదతిల్లియను వగు సిద్ధనామాత్యునిపుత్రు డు నై మనుచుండిరాజునకు సేనానాయకుడగు నెన్నటుల చరిత్రమున గానవగును. కాటమరాజునకును, మనుచుండి రాజునకును పుల్లరి కై వచ్చినతగవున కొంచెంకు నాయకుడై సేనలపడిపించి పాకటి యొడ్డుననున్న పంచలింగాలొండకడ నెదుర్కొని యాధిపత్యము గావించెను. ఖడ్గతిక్కన యొక్క నైపుణము క్రమముగ వాతరుగు టకు జింతించి “మఱల నై న్యమునగూర్చి వచ్చి లేలపడియెన” నని గుఱ్ఱమును వెనకకుద్రప్పి పట్టణాభిముఖుడై వచ్చునండ నాతని జూచి జనుల పలకాసెంపమాడంగిరి. గృహమున తిల్లి “యద్ధముననైనఁబావక యిటులేల పారివచ్చితివే? కడుపుజెయిప బుట్టితివ”ని నిందించెను. అహ! చూచితిరా? మనపూర్వుల అన మానపాదము. తిల్లిడే? పుత్రుడుచచ్చుటయైన యిష్టమయ్యెను గాని పగతులకువెన్నిచ్చి వచ్చుట సమానమయ్యెనే? అట్టిసకల గుణగర్వితులకాటపట్టగు హిందూదేశము నేటిహిందూదేశమేనా అని సందియమొడవకమానదు. అంతట స్నానమునకువచ్చినప్పు డు ఖడ్గతిక్కనభాగ్య శ్రీల కుంచెట్టుగా రహస్యస్థలమున నిక్షిప్తించెనుంచి దానికి నెలకయంచుడునెట్టి దానినై పనుపు ముద నుంచెనట. దాని జూతి స్వీకరణయంద భాగ్య-

నగరే నిను మగతనంపు నాయకులందున్
 ముగురాడువార మైతిమి
 నగపేటికి జలకమాద వచ్చినచోటన్.”

అని హేళనగా విచారించుట భోజనసమయమున కన్నిటిని
పాలు విరిగిపోగా-

“కం. అసద్వశమంగ నరివీరలం

బసవమఠం గణపతేక పంథతీయ స్మ
వశిష్టైః విరిగితచ్చిన
బసులు స్ఫిరిగినవి తిక్కపాలు స్ఫిరిగన్

అని దూషించెనట. ఆశ్చర్యము! చూడుడు పురుషుల యిట్లేగాక స్త్రీలయందుగూడ ఎట్టిచైతన్యసాహసములు గల వో? ఇట్టిమాటలెల్ల ముట్టుతే వారు మానాభిమానియైన ఆవీరా శ్రేణులందు గతించినదానికి వచ్చి-చ్చి? ఏమిట్రతన మఱిబోయి యివివరల జక్కాడినచ్చెద. లేనిచో మఱి మగిరీరాక యట్ల భూమిని మడిసెద-అని పలువు రెన్నివిధముల ప్రతిపాదించిన కీర్తనపులతో తలపడి-

“చ. పదమనహజిరాహుతులవై దుమికంచుచుండిక్కుదార్చినకొ
లెవరి పరిభ్రమించి కడుదీమృత వీరులు కేళితరుతై
యదెయదే దానివాత్మ్యగులుల వెల్లులె నునదించనకొ
గొదుకక నూజచేసి రిపుకొటుల కందల కన్ని రూపుతె.”

ఇట్లనన్యసామన్యక్రమాచేతుండై శత్రుసేవల నణగ
ద్రోహులు నుగ్గురై రణకలి సజావునున్ను యాదవశ్రేష్ఠులు
జడియక ఖడ్గతిక్రసపరిజనులవై బడి మహితశౌర్యమును గనబరి
చుచు దెద్దకాలులు పోరాడిరి. అంతట యాదవసైన్య నాయ
కుడగు చిన్నచు నాయుడు ఖడ్గతిక్రసను యధ్యమునుండి మర
ల్పదలచి “అగ్రజాలియు, మిమ్ము జంపిన బ్రహ్మహత్యపాతకము
చుట్టుకొను” ననియుఁ జెప్పవనికినిని తనసైన్యము హతమై అల్ప
మైనను జంతులేక “ఛీ, వెదగుమాటలేల శూరుడవైన నిలిచిపోయి
ము లేనిచో మఱి మాఘపువుయొక్క పుల్లరిని బెట్టుము. ధర్మ
మార్గములేల మాచెదవు.” అని ఎదిరింప విన్నవనాయుడు సందే
హించుచుండ బ్రహ్మగుదయ్య యేతెంచి దెద్దకాలులు బ్రహ్మం
డుంబుగ యధ్యముగాంచి మడిసిరి. బ్రాహ్మగుదయ్యను
క్షాత్రధర్మమును నహించి ఎంతటిపరాక్రమమును గనబరచెనో
చూడుడు! సైనికశ్రీవిగ్రహార్చి యిటు విలసిందిరట.

సీ. ధైర్యంబు నీమేనదవిలి యుండుటజేసి

చలియించె మందరాచలము దిరిగె

గాంధీజీపై నీకడని యుండుటఁజేసి

కామత్మజే వారి కటానదియె

జయలక్ష్మీ నీ మంగళ్యం నీ యంత్రుల జేసి

హరిహరిబలిదాన మహాగుణోదయే

శా.కా.మెల్ల నీయఁజే యుండుట కేసి

వారును చిచ్చున బడి మోసివనియె

గీ. తిక్కదండవాద ! దేవేంద్రపురికి నీ

వరుగు పైటగినగము తిరుగుటదగు

కట్ట విడుచు నచ్యుత కోదమాను

మారుడు మఱిల కలుగు మగలరాజు !

ఇంతియగాక ఈతనిగూర్చి దశకుమారచక్రమున కేతన
కవి దాన, కౌ, కరుణ, సత్యవంతుడనియు గంధవారణవిధున
విఖ్యాతుఁ డనియు నర్థించెను. మఱియు నీతనిగృహమున జేద
భూమి కలిగి యెల్లప్పుడును బహుమంతుంబునయు కాపురముండి
జీవితముచుండిననియు జెప్పబడెను. ఇట్టినుపుత్రులుగన్లు జేకమాత
మామాతయని విచేక్షియుల నాచి గరువయి జెందిన నల్లుగమేమి?
ఈతనికాదభిక్తిజేచెనని పోరాటమును నాచి నాశ్వర్యము
కలగకమానదు.

వేటూరి | పభాకరశాస్త్రి గారు

కేయూర బాహుచరిత్రమున—“పాటించి కాకులేశ్వ
రు తిరునాళ్లలో నర్థుల కేఁపేట నర్థమిచ్చు” చ. నలువుగ గా
కులేశు తిరునాథుల లోపలగుండ మృత్తి నిర్మలముకల బెట్టివేగ
మఱు (2) మాడల రత్న చయంబుఁజల్లగా । నలవతు పేచువృ
ష్టిక్రితు నడలు చాతకకోటిగాఁగలఁ । గలసొనరాలు ముర్య
ములు గానఁబడున్ వడగండ్ల కైవడిన్. ఈగుండమృత్తి పొన్ను
రి కేయమున్న సందూహనుదున్న వాడు. వెలనాటిరాజగు
రాజేంద్రచంద్రునిమృతి

భోజనాశయమునః—సీ. విలసితంబగు కృష్ణ జేల్లులూపాన
హరిణి భీరుచిహ్నా ధర్మత్రయఃకుండఁ దనరు నదీత్రయాంతర్యమియ
గు శాపనక్షేత్రమున శోభనములకెల్ల । ధరనివాసందైన తెరువ
గూరు పురులునందు విద్య జ్ఞానానందమైన । జీవనస్థితిచరఁ జె
న్నొందు వంతకర్తృత్వి సంపత్తిఁ బ్రభుత్వమంది । నెమ్మిద్రుబర్యకు
హనుపద మ్మునంగఁ । నొప్పు శ్రీకాకుటంబున కొడయందై
న । యంద్రనల్లభ హరిసేన నలరుచుండు డెక్కు-విధముల ముమ్మ
డితికృ-విభుఁడు.

భోజరాజము కర్తయనంతామాయుని తండ్రి యాతడు ఇందుఁ బేర్కొనఁబడిన పెరుగుగూరిప్పుడునున్నది. కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగా రీపద్యము నువాసరించి శ్రీకాళహస్తి ము నాంధ్రవల్లభుని (తెలుఁగురాయని) ఆగు పరిపాలన కాలము స్పష్టపడుచున్న దని కవులచర్చిమునఁ జూలక వ్రాసిరి. ఇప్పటి క్రొత్తకూపునందు పూర్వపువ్రాతకు బూర్తిగా జిడ్డు కొన నొలక యటునిటు గాతుండ నించుక సవరించి నారు.

క్రీడాభిరామమున:— గ్రగర్త గర్భద స్తంభ ప్రతిష్ఠాకలన
మొదలగాగల్గు మంత్రోక్త శ్రుష్టుష్టుగపూర్వంబు కృష్ణాత్
టివి తటమున ద్వాదశక్రోశధాత్రి పరివేషభ్యంతర శ్రీపరమ
పదమునన్ బర్హకాలంబునందుంభి గ వ ద ను
నతిం బాపముల్ గాకయుండున్- ఇందు శ్రీకాకుత్స్థత్రము
చుట్టుకొలత పండ్రెండు క్రోశములని యున్నది ఈగ్రంథమున
శ్రీకాకుత్స్థస్తావన ముఱియొంతకలదు. సావాహరింపఁకానిది.
శ్రీకాకుత్స్థ సవే—

శ్రీ. భావస్యైవ జ్ఞానమితి సర్వాభవా యోగభావం
కర్మాభావా సహాయమితి కాంతితం వేదనాద్యైః సాధా
గత్యైః ప్రథమకలా సన్నివేశ కృపాయాః సాతకృష్ణం చంద్ర
భగవాన్ పాదసః కామ్యైశ్చ.

[illegible]

మ॥ కలహం గన్పడి కృష్ణ రాయనిభుజే
 గబ్బంబు చెప్పించెచే
 ర్వేలయకొ మన్నెకనాటి సేవగాని యా
 శ్రీకాళు కాండేశ్వరుం
 డలరంగనిపు డంకి న్నిజుపతిసే
 యంబూను నిత్యోత్సవా
 కలనకొ బానిక నెన్ని సమృద్ధకృతుల్
 కావింపఁగాఁజేయనో!

జబీరు నారాయణశర్మగారు

1710. తల్లికోట నివాసి. స్వాత్రము ఉత్తేశ్వరము. తల్లి
దండ్రులు సీతమాంబా నారాయణులు. గురువు వృషింహా
చార్యులు. ఈయన గురుదాచలవిలాస ప్రబంధము రచించెను.
ఇది శ్రీ గార రసప్రధానమగు కావ్యము. నారికేళపాకము. తెలి

ము, సంగ్రహ చరిత్రము, బొంబాయిలో వెలుగడిన ఆంధ్ర పుత్రిక యుగాది సంచికలో ఉన్నది. ఈతని శాంధ్రగీర్వాణము లందు పాండిత్యము కలుదు. తెనుగు కవిత్వము వ్యూహ మధు రమై, శ్రవాణామవలె సుండును. 1 ముకుందమాల. 2. కుమారి శతకము. 3. హేమలతా శస్త్ర కావ్యము. 4. అనగర ప్రవాసగి.

స్వస్థులగు శ్రీ కోవల్లె

హనుమంతరావు పంతులుగారు

జంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను:-

నాయనలారా! శ్రీయత కోవల్లె హనుమంతరావు పంతులుగారి ప్రపంచదాత్రీ పరిచయ ప్రియోద్రుప్తపంచము నకు విశేష సంతాపదాహుకమనుట కంతమాత్రమును సందేహములేదు. ఆహనుమంతులగు వారిసంతాపము వెల్లడికాదు. సంతోషమును వెల్లడికాదు. అతియొ నిరుపయోగమే. ఇదియు నిరుపయోగమే. పెద్దవారు-ఆనగామయసులూ- పెద్దవారు-పేరిలోన పెద్దవారు-ఆశలూ- పెద్దవారు-రాండిలో- పెద్దవారు-కృపణలలో- పెద్దవారు-పూచీని దప్పించు కొనుటలో- పెద్దవారు- అట్టి పెద్దవారు కొందరిప్పుడు ఇప్పుడిప్పుడు హనుమంతరావు పంతులుగారు అపకర్షవైధిని మనుభవించిన యాతవనాటి నుండి యాతీయ పాతకాలా స్థాపకుని గుణగణ వర్ణనకై తెలిపి తేకుండ సభలు చేయించున్నారు. గ్రుక్క ప్రస్థానకుండ నుపవాసము లిచ్చుచున్నారు. జాతీయ విద్యాభిమాన కరి పూర్వక ప్రకాశించుచున్నారు దేశసేవా పరాయణులై వెలిగి పోవుచున్నారు. చందా పట్టిలను త్రవ్వుచున్నారు. ఇంజీనియర్ బ్యాంకులలో- ఇండియన్ బ్యాంకులలో- యింటిలోని యనుపకరణాలలో- తపశ్శా దస్తావేజులలో, కలగోతులలో దాచి పెట్టిన సంచల మూల-తిప్పుడు-నిమగ్నముగా-విప్పుచున్నారు. జాతీయకళాకాలా పోషణనిధికై-టాక్సు-టాక్సు-మని-తెక్కులిడుచున్నారు. సంతోషమే-వెనకటిక-నిప్పుడుకూడ-విడికి టిగ్గి గట్టిగ మూసికొనకుండ గన్నులు తెరిచి నందులకు సంతోషమే. గోతముల మూకులను దెలిచి నందులకు సంతోషమే. బ్రహ్మపురము మొదలు బళ్లారి చివరవరకు - నొక్కచే శోర తెలిచినందులకు సంతోషమే. ఈసత్కార్యాభిలాష-ఈస్వార్థ పరిత్యాగబుద్ధి-యీపుణ్య కార్యసమాచరణ దీక్ష, యీనిత్యం విధవాధిక్యము, రెండు సంవత్సరముల క్రిందట-పోనీ-అలహాబాదు ముల క్రిందట-అంతకంటె- బోనీ-రెండు మాసముల క్రిందట- నీధవాధికులకు గలిగి యుండినయెడల-నాహహా! ఆమహాపురుషుడు మరణించి యుండక పోవునా! ఇండ్లకు గట్టిన బుట్టలలోని బియ్యపు గింజలు - బ్రోగు చేసికొని-సేమ యినుపరేకు డబ్బులలో-సామాన్య సంసారులు పడవైచిన వైసలను మూట గట్టుకొని-దేశదేశముల తిరిగి - దేహిదేహియని - యాచింపరాని వారిని యాచించి జాతీయ విద్యాసేన చేసిన యాదేశభక్తుల డిట్లు నవనీనవనీ - యిదిగి యిదిగి - కృపించి కృపించి - కళాకాల యెట్లు పోషింప బడునా యను సంతకచింతచే గుండెపగిలి మరణించి యుండకపోవునా-అహహా! ధనాధికుల కిప్పు డాత్యాగబుద్ధి కలిగినది!

ఒక కోమటియు నాతని పుత్రుడును గోరుకొండ తీర్థములో గొప్పగా కావల సము కొనుటకు బయలుదేరినాడు - బుడి నెక్కి పోవునెడల - తాళాలు గూడులు లోనికి వచ్చునని నడచియే పోయిరి. మండువేలి - ఈచెని గాడు సాచుకి గొట్టుచున్నది. ముక్కు రంధ్రములనుండి నెలలు పొగలు వచ్చుచున్నవి. బడలాటుకొని పోవుచున్నది. జవ్వ యింటిలోని పోవుచున్నది. వైశ్యకావ్యపుత్రుడు వాహుమా వాహుమాయని యెప్పుచున్నాడు. కొప్పే కాచలకంక నాకా వహించి యాచుటన్నాడు. నలుపులు నిల్చునో లేదో యని యాచింపజేయుచున్నాడు. అ గొరక యినుగలేక అయ్య! ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలోచి నీవు ప్రాప్తమనా? యని యడిగినాడు. అట్టి! పెట్టిమొగమా! కొప్పేకాచు నీటితో దాహము తీరనని కొంటివా! అయ్య! పెద్దవానికి చలాసా కొరకుగాని మనకెందుకురా! అదిగాక య నీటిలో జలుబు గుణముకూడ నున్నదని యిమ్మడిపెట్టినారు చెప్పినావా! ఇంకా గాలగడుగులు వేసినయెడల పండిరి నహహహహహహ చలిపండిరి యున్నదిరా! గింపుమునచ్చినంత నీరు మట్టద్రావ వచ్చును. ఊరేవేసిన యుగరిగ కావల కూడనంజుకోవచ్చును అంతేకాని యెప్పే కొప్పేకాచ యెందులకురా? యని యాతని తండ్రి దాహపీడితుడైన తనయని మూదలింపెను. కొడుకేమి చేయ గలడు? ఇక నాల్గడుగులు-నడువలేక నడువలేక-నడచినాడు. ముందలియడుగు వేయబోయి కన్నులు తిరుగ - జెవులుగడిచులుపడ గాళ్లు లుట్టలులాడ కుంగి - కూలబడి - ప్రాణములు

జిడిచినాడు. కొప్పేకాచు కర్చువెట్టలేక కొడుకును జంపు కొనిన వర్తకుడు- కొడుకు పోయినప్పుడు - "అన్ని కొప్పేర కావల నీరు నీకేరా అవ్వల్లా" యని యెడ్చినాడట! కావుల రగి పో-దిరిగి తిరిగి-నోచగి పోక-యాచించి యాచించి-తుదకు ప్రాణములను బాసిన మన పరమార్థభక్తని తునిపై - మనవారి యవరాగము-నాదగము-యెప్పుడున్నవని చెప్పవలసివచ్చినందు లకు మిగిలి విచారించుచున్నాను. లక్షరూపాయల సామాన్యభి క నేక లక్షల కధికారలగు వీరుందా చందాపట్టితో భిక్షులనమెం దులకు? ఒక న్యాయవాది యలహాబాదు పదునొండుతోడనో ఒడునెనిమిది తోడనో యొక్క వ్యాజ్యమున సంపాదించిన మూల్యముతో-బందరుజాతీయ కళాకాలవంటివి మూడుపాపిం పుడడునా! పోనీ! అంత మహాత్యాగ బుద్ధిలేదు. అందులకు విచారించును. కాని యాచందాలతో నీలక్ష రూపాయలైన జమయినా? ఈయొద్దేకము- ఈపూక- ఈవిద్యాభిమానము యాదేశభక్తి-లక్షరూపాయలు సేకరింపబడునకటకు నిలవబడు ననియేమి నమ్మకము! నాయనలారా! వీరియిట్టి చర్య మనకుఁ గ్రోత్రయా! ఇదివలకెందరు దేశభక్తులు మూడింపలేరు. ఎంద ట గుణగణమునువీరు కానాశకలములతో కలి చియుండలేదు. ఎంతదేశభక్త్యుల ప్రకోత్సాహములతో - వీరు - నిశ్చలను బ్రోగు చేయఁ బ్రయత్నింపలేదు? ఎందఱకు జ్ఞానములు - ఎందఱకు బాహుళ్యములు - ఎందఱకు గ్రంథాలయములు - ఎందఱకు కారదానికేతనములు-వీరాకాశ గంగాధురీ ధారణితో-నానెట్టి కొన్ని విదేశోత్తర ప్రభుత్వములతోడనె - పరమ పండితుని. ఆంధ్రించిన పనులు- కొన్ని పునాదుల గోతులతోడనె పూర్తి యైనవి. కొన్ని కట్టడములు నగుములేచి చెచ్చివి. కొన్ని అప్పని బలువారి యస్త్రో పాశముతో నంతరించినవి.

పూర్తియైన వొకటి కెందున్నదో నవి మూసిపెట్టబడి నవి. పాడుపెట్టబడినవి. మనదేశభక్త్యులదేకము లంత! చెక్కుముక్తి లేదు! తాటాటముంట! కొఱవినయ్యపువెంతుకు! నిలవ బడుట యేదీ! పట్టుదల యేదీ! నిశ్చలదీక్షయేదీ! తిరిగికొంతకాలము పఠకు దేశభక్తిలేదు-విద్యాభక్తిలేదు- త్యాగబుద్ధిలేదు. స్వంతి తప్ప పరచింతయేలేదు. ఈ లోపా నెవ్వడో పరమదర్శియుడు స్వార్థపరిత్యాగి సత్కార్యచరణ దీక్షాదక్షుడు- పుణ్యస్థానా వుడు- పరమార్థభక్తుడు-త్రికణశుద్ధిగా-నడస దేశక్షేమము నకై పాటుపడుచుఁ బ్రజాసాహాయ్యమో ప్రజాసహాయ్యమో యని ప్రపంచమంతయు మాటుమోగునట్లు గోలపెట్టుచున్నాడు. అతనిగోలను మనవా రెవ్వరైన వినినారా? లక్ష్యు వెట్టలేదు. కాని వినకేమి! "వానిపాలులేవో వాడు పడుచున్నాడు. మ నకెందులక"ని యెప్పుటిప్పుడు వారే మూటాడినయెడల నేమి మునుగునోయని జెల్లముకొట్టినవారలరె నూరకుందురు. దేశసే వావేకముచే-గ్రామికాగి మండిమండి-తుదకు గర్భూరము వతే నాదేశభక్తుడు కడతేరును. "అరె! దేశభక్తుడంతరించివాడు. ఆహ్వానములంపుడు. సభలుచేయుడు. ఉపవాసము లారంభిం పుడు. నడుములుకట్టుడు." అని మనవాకు మహోద్దేశమున నెంత గందరగోళమైన - నెంతకోలాహలమైన - నెంతహంగామా నైన జేయుదురు? నల్లరెడుగురు చందాలు వేసినారు. అయినది. ఇక నన్నడికంటే, మనలోమనకి చిత్రవిచిత్రస్వయ చిరకాలా భ్యస్తమైనది. కావున దీక్షవైపరీత్యమును- వ్యత్యస్తతన-గ్రహింప లేకున్నాము. కాని దేవధిలో- యథులో- వైదికధర్మలో- మన యీ మహాద్భుతచర్యను ద్రెనుండి యవలొకించిన యెడల నీచుం ద్రదేశముం దెవకో ముప్పుది నలుబదింపది తెక్కు మిగిలినవారం దురు పిచ్చియాసుపుత్ర కన్యలే యని వారికి: దోచునెమో! అట్లు వారికి దోచునెట్లు మును ప్రవర్తించుచున్నప్పుడు-వారిననలసి నచని యెమున్నది? అయ్యయ్య! ఆహా! దేశభక్తులతో-దేశభక్తికి- నట్లుమిలుపుచ్చిన లువాడ ఎవరెక్కి! ప్రార్థనము! కవియ గు వాని-నెప్పుడో-నీరొకచింతి? కవి పోయె. నెగలప్రపంచ భావనా యును. నూ వ్యస్తి చింతిలేదు. కొనెట్టి స్వభావము గలవాడ యి యాచిని నీరు నేక విధముల నింపింతురు. కట్టుకొను టను తనుగులుగడ్డకై గలితే, తినుట కొరకు పూటకంటె గలి తే-నావేకొనుట కీకాలము-గానితెనులే-నావేనదేవో య చచ్చదేనీగునుటకు మొదలే దిక్కులేక-ముఖపదాలలే బాధ నొందెయింది-యవమానమునుబడిపడి-త్రుళ్లి-త్రుళ్లి-చావలసినదే కాని ప్రసలలో నొక్క-ధనాధికుడైనగాని నాదరించువాఁడు న్నాడరా! అదే! అలలను- అనుగము కలను-ఈధనాధికులంది టు తలయొక పుస్తకము గొనినయెడల గవి కడుపు నిండునా. అట్లైన జేయదురా? ఈహుహు-తుదకు గవి చెచ్చినాడు-ఎం గిలి లంఘనముల వాడెన్నాళ్లు ప్రత్యేగలకు? శృకాసములో నింపు నెత్తి పో-తెల్లెని గాకుండనే, మన వాకు దొను నాలో ను-న్యాయములే! హా! హా! హా! ధనాధికుల కలన దమగతికూడ-నింతటిదే యని యెఱిగియుండి

బుద్ధిలేచుకొనవలసివోడికపులు కాఫీలో-శరహర్షియతో- గవిస్వస్థి గీతాగానములే! నీసపువాగు పటమా? చిత్రలేఖ నమా? యని సభలో మీ మాంసలే! సావులాడబుల్లులు పెదలు కొని వనూళ్లే చందాపట్టి తరువాత గైయలియూ యయి పోవుటే! వనూలైనంత మట్టునకు- జవానల బల్లెములక్రింద అద్దజాబ్జిల్లకింద-నలకరించి పోవుటే! అతికష్టముమీద-నతి జాగ్రూకతమీద-మిగిలిన దేదై ననున్నయెడల-నే దాక్షిణ్య చిత్రలేఖరిపెళ్లయో - మొదలారయో - కొశంబులో చేయుటే! అంతే. ఎవరివిధిని వారు నిర్వ రించు కొన్నారు సరి. ఇకనరి. ఇక-క-కవిగారి సతీసుతులకు సభవారు సానుభూతి పంపిం చుట మతియొక భూకావ్యము. కడుపుమాడిన కవిగొంతు లో! గాసంతగంజపోయిని మహానుభావులు- కవిచచ్చిన తరు వారే-సాతనినతికి సానుభూతి లేఖలా? బ్రాధపుగర్భులకు బడి రూపాయలు పనికివచ్చుచుగాని-సానుభూతి లేఖలు - సవాస మైన నెందులకు?

ఇదిగో! మనవారిలో- ననకుల-దేశభక్తి యిట్లుది. భా సాభిమాన మిట్టిది. దేశసేవకామరాగమిట్టిది. విజిరిణ విభూతి యిట్టిది. ఉద్రేకిమిట్టిది. దీక్షయిట్టిది! మాకోవల్లె హనుమంత రావు పంతులుగారి స్వభావములోని వారుకారు. ఈ ప్రక్రియ లోని వారుకారు. ఆయన మహాధీశాలి. ఆప్తుటి విద్యావైఖరి యాభ్యుల - శరీరక మానసికాధ్యాత్మిక ప్రబోధమున కెంత మూత్రము నుపచరించునది కాదని - చిరకాలము క్రిందనే - కనిపెట్టెను. జాతీయ విద్యావాగ్ధి పలననే యిట్టి భాగ్యము దేశియులకుఁ బ్రాపించునను పూర్వ విశ్వాసముతో - బందరులో నీకళాకాలము స్థాపించెను. ఆంధ్రించిన దినమున నాయన కీమహా కార్యము నందెంత దీక్షయిందెనో-వారియని ప్రాణము విడుచు వల-కాయన కంఠిదీక్షయే యుండెను. హెచ్చులేదు తగ్గులేదు. ఎంత నిశ్చల ప్రకృతియో యోజించు కొనుడు. ఆకాశ గమ నములేదు. అధఃప తిసములేదు. భగ్గున ముండుటలేదు. చవ్వన చల్లలుటలేదు. అట్లే వి క స న ము లేదు. ఇట్లే సంతో చములేదు. ఒంధ్యపర్యంతమువంటి మనస్సైన్యము కలవాడు స్వసుఖము నందు వాంఛలేదు. భనార్జనమందు ముగ్గులేదు. యశస్సునందు దృష్టలేదు. అధికాంశమున దభిసంధిలేదు విమియులేదు. ఉన్నదొక్కటే! దేశియులకు జాతీయ కళా ప్రజ్ఞా ప్రబోధన మొక్కుటియే! మొదటినుండి యిదియే దృష్టి తోడనే యవసాన మొందినారు. ఆతడు హతెందుల కిక్క ఱకు రాకపోవుటచే నీబడి పెట్టుకొని కాలక్షేపము చేసినయెడ లేదు. దేశక్షేమమున కతిర కార్యమేదియు నింత ప్రధాన సాధ కము కాదని వినిలొక బ్రవర్తించినాడు. ఆపనికిట్లు దేశక్షేమాభి లాష - తేకుండునెడల స్వార్థర పోషణాభిలాషయే యుండు నెడల-నీనరిక-ప్రథమ తిరగతి దిప్రభుటీ కలక్తురుగానో - (నెక్కి దెన్నీ మేజిస్త్రేటుగానో-పనిచేయుచు-దేశియ సాదరులచే-గం ఒళ్ల నేత నేయించుచునో, బండ్లు లాగించుచునో యుండును. కాక మహాకాజుల మరణ కాసునలేఖన మందే పదునాల్గు వ్యా జ్యముల కవకాశములు గ్రమ్ముదలగా గల్పించి-వానిలో నన్ని టలో తా నెవకాల్లి తినుకొని-కీషిదామలకు సఖ్యము గుడురని యక లక్షల గడించిన-కొందఱు న్యాయవాదుల గులె దాను గూడ-నడంతిరపుల మహాలక్ష్మీ విలాసములో-వెండి గోలుగుల తూగులుయ్యలలోని విదేశీ స్త్రీలూపములతో- వివేదింపు చునే యుండును. ఈధనము ధనముకాదు. ఈ సుఖము సుఖము కాదు. ఈకీర్తి కీర్తి కదని యాయన నిశ్చయ జాచుకొని యీ ప్రోత్సాహుటయే మానుకొనెను. ఆహా! అంతిచ్చిన్న తిన ములో-నట్టి స్వార్థపరిత్యాగబుద్ధి - యిట్టి దేశక్షేమాభిలాష- యిట్టి కష్టసహన శిలము-నట్టి నిశ్చలస్వర్యము-నట్టి నిమగ్నదనదీక్ష- యిట్లు యిది కలదేనో? వార్ధకమున నందుకు బరకాలతే. పడుచు దినమున విరాగిచునువాడే ప్రతిభాకాలి కాదా! పడుచు భార్యవైదు బదిలవంప-నూడ-నూడ - ముగి కలన పడుచు వాడెను - వైదువవలివైచి-ప్రవృత్త్యాత్ర భాగ్యమును ప్రాపిం చిన యెడల నాలినిని బలియన దగినకాదా! ధనము సంపా దించి - సుఖ బడుటకు - సంపూర్ణ సాధనము లుతిన యెద్దినుండి దానిని లోప ప్రాముఖ్యం కరించుటను ప్రాకాహు డిలతో-ద-కొనెనెట్లుకొనుచు బహునికీక్షములను బుద్ధిపూర్వక ముగ నరించుచుచు-బరులకుఁ బ్రజ్ఞాప్రదాన మొనర్చువాడ-హాహా! యంతమహానీయుడో చెప్పవలయునా! భార్యకు వదలకొనవచ్చును. బిడ్డలనువదలకొనవచ్చును. గృహమును వద లుకొనవచ్చును. ఆశ్రయమును వదలు కొనవచ్చును గాని స్వసుఖ మును వదలుకొన సాధ్యమగునా? అట్టియాత-దేదీ? ముందేదో మహాసంతోషముమీద విటుచుకొని పడునని - ఆయన యిట్టి కష్టమును బడినాడా? కాదు. ప్రజలేవో బిరుదములుతన బయి వర్షింతు రని స్వార్థపరిత్యాగి యైనాడా? కాదు. మోక్షులక్ష్యవై

నాయనా! శ్రీమద్రామానుజమొగి. చరిత్రమునుండి
 యొక చిన్న యంతమును మనవిడిచెదను. పన్నిద్రతాశ్వాసల
 తరువాత బ్రహ్మలింగన్నవారిలో “నాథముని” “అశ్వనాథు”

భారతీయులు పురాతనమనండియు వీరపూజను పే
రాంకినవాడు పేరు గాంధీమహాత్ముని యొక దైవముగ పూ
జించుటలో నాశ్చర్యములేదు. ఈయనగూడ మహాయుద్ధమును
జేసువునున్నాడు. ఈ యుద్ధముమాత్రము ప్రపంచచక్రముతో
కొత్తకత్త యుద్ధము. అంతమాత్రము చేత నాయన వీర
త్వము తగ్గిపోదు. ఇట్టి వీరుని గురించిన గ్రంథము లెన్నియైన
ప్రపంచమున కవసరముగ నే యగుదును. వీల నన వీర జన్మము
కాత్కాలిక ప్రాముఖ్యముతో నుత్త మొందునదిగాదు. కృష్ణు
ని, బుద్ధుడు, క్రీస్తు మొదలైనవారివలె కొన్ని వందలు, నేల
త్వములననుభవ ప్రపంచమున జ్ఞాపకముంచుకొని పూజింపబడు
వారు గ్రంథకర్త ఈ వీరుని చరిత్రమున బాగుగ కండ్లయెదుట
ంచుకొని వందలకొలది వర్షరములు పూజార్చములగు యం
ములాయనయం దున్న వానిని బహు చక్కగ విమర్శించి
యున్నాడు. ఈ గ్రంథమును నర్వాతావుపేట స్వరాజ్యాశ్రమము
వారు ప్రచురించిరి. ఇట్టి గ్రంథము లిక నెన్నియైన ప్రచురించుట
శ్రమన కవసరము. ౨౨౨ పేజీల పుస్తకము రు 1-8-0
గ్రూ టల్లరీ గ్రంథమును పఠించి ప్రచురకుల ప్రోత్స
హకుడు గాక!

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు.

స్వదేశమునకు వెడలగొట్టు సమస్య.

భారతదేశ రాజప్రతినిధిగారికి-డిల్లీ

అయ్యా, దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులను స్వదేశము నకు భారతదేశమునకు తీసుకువెళ్ళు చర్యలను గాత్రమున నప క్షిప్తి నాపాదించు చున్నది. ఆచట్టి భారతీయులు పురుషులు స్త్రీలు, పసిబిడ్డలు నివాస మేర్పరుచుకొని నాడు. వారంతట వారే భారతదేశమునకు వెడలగొట్టుచున్నారని చెప్పి పార ద్రోలుటచే వారి జన్మస్థలము లరికట్టబడుచున్నవి. ఈ విషయమై తాము ప్రవేశించి స్వయముగ సాధ్య మైనంతవఱకు న్యాయము గలగజేసెదనని విధానముతో నే నీయుత్తరమును తమకు బంపుకొనుచున్నాను.

దక్షిణాఫ్రికా లెల్లవారు నివసించుటకు యోగ్యముగ జేసినది భారతీయులు. నాదేశీయులు కష్టపడి వాగయోగ్యముగ జేసిరి. వారి నిష్ఠను తీయని మాటలతో వేలకొలది భారతదేశమున కచ్చటనుండి వెడలగొట్టుచున్నారు. పొగయోడలలో వాని చివరతరగతిలో నుచితముగ బంపు చున్నారు. నిశ్చయమే. ఈ యంబలి కోసము తమకు దక్షిణాఫ్రికాలోని నివాసపు, సారస్వ, హక్కు లిక నక్కలేదని విధిలేక వ్రాత మూలముగ తెలుపవలెను. పొగయోడలలో ప్రయాణపు ఖర్చు అంతము కలిసి రూ 100 లు. ఈయంబలికోసము వారు తమ జన్మస్థలముల గోల్పోవలసి వచ్చుచున్నది. భారత ప్రభుత్వ ప్రతినిధిగ దక్షిణాఫ్రికాకు వెడలిన సర్. బెంజమిన్ రాబర్ట్స్ ను ఆచట్టి ప్రభుత్వమువారిలో కలిసి యాలోచనలు సలిపెను. అందుకు ఫలితముగ 1914 వ సంవత్సరం రిటేన్ చట్టము నకు సహాయముగ నిస్వదేశమునకు తమకు బంపువిధానము సృష్టియైనది. సర్. బెంజమిన్ గారి మాటల నాధారము చేసికొని కాబోలు తమకు బంపబడిన భారతీయులకు బాంబాయి, మదరాసు, కలకత్తా నగరములందు ఉద్యోగముల నిప్పించుట కేర్పాటులు జరుగుచుండె నని దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. భారత దేశమున ఆహారపదార్థములు చాల నయముగ దొరుకుచున్నవి గూడ అప్రకటనయందుండెను. అయ్యా ఈ రెండు విషయములలో నొక్కటి యైనను నిజము కాదు గదా!! దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటన యందలి కొన్ని భాగముల నుపసంహరించుకొను డని భారత ప్రభుత్వమువారు కోరియుండిన, నిజమై యుండవచ్చును. కాని దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతప్రజాసామాన్యమున కీ భారత ప్రభుత్వపు గురగులు తెలియలేదు. తా ముపసంహరించుకొనుడని కోరిన భాగములను రద్దుచేసికొని అట్లుపసంహరించు చున్నట్లు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు రేపైన ప్రకటన గావించినట్లు భారత ప్రభుత్వ మెఱుంగునా? భారత ప్రభుత్వమువారు యజ్ఞపు చేయగలరా?

దక్షిణాఫ్రికాలో మైనారిటీ చల్లినవారు అనేక కష్టములు పడినారు. ఇతరజాతుల నెల్ల, వివిధహిందలకు లామై, కొందరు ఆత్మహత్యలు గావించుకొని, పారస్వత్వములను సంపాదించుటకు వారిన్నియిడుదురు పడిరి. ఇంతకష్టములను సంపాదించి పడిన హక్కును, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు భారతదేశానికిని పొగడి కపటముగ గావించిన ప్రకటనలవలన, నిర్బంధ విధాన యవహరించున, కోల్పోవుట తటస్థించు చున్నది. ఇప్పటికి బంపబడిన భారతీయులు తమ సమాధానపత్రములను ఆవసరములలో దక్షిణాఫ్రికాయందు సంతకము జేసి భారతము నందు కూటికి లేక మోసపోయి యల్లాడు చుండువారు గలరు. వారిని తెచ్చి యజ్ఞపు పఠము మనన యెడల నేను సిద్ధముగ నున్నాను. ఆచట్ట నెలకు ఏమిది, యరువది యాప్యములను సామాన్యముగ సంపాదించుచుండినవారిచ్చట కూలిసాలి తేక యచ్చట అటునిటు తిరుగుచున్నారు. అయ్యా, ఇట్టి దురవస్థ దక్షిణాఫ్రికా, భారత ప్రభుత్వముల రెండికిని కళంకవెదముగ నున్నది.

అయ్యా, నాభారతభూమియే స్వాతంత్ర్యములమై యుండినచో నాదేశీయు లింతసేవముగ దక్షిణాఫ్రికా, భారత ప్రభుత్వములచే మాడబడుట సంభవించునా? అయ్యా, భారతదేశముననుండు ఆంగ్ల లీలారుననే బాధపడుచున్న, తమభూమి లెట్లుండునో యూహించుకొనుట. సామ్రాజ్యప్రభుత్వ మంతయు, బాయదుబ్బి గారి నాయకత్వమున వెంటనే కత్తులు మా యరా? తమప్రభుత్వమువారును, తామును, ఈ విషయమై యెల పట్టుదల గలిగి పనిచేయక కూర్చునియున్నారని రంగులో తప్ప అంగులకును భారతీయులకును భేద మెందు గలదు? ఇరువురును

దయామయడగు భగవంతుని సృష్టిబాలములలోనివాడే గదా? ఎప్పుటి కైనను బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవ్యవస్థనునకు మోసము గలగజేయవలెనన్న, ఎల్లను సమానముగ నాదరింపవలసిన బాధ్యత లేదా?

“నాగరకప్రపంచము”నకు ద్వేషించిన విజ్ఞప్తి నేను ప్రపంచము లోని యన్ని భాగములకును బంపితిని. ప్రపంచనాగరవాసుల నేకు లీనమస్థను గూర్చి యాలోచించునూర్చి నేను తమకు ప్రైయముగ విన్నవించగలను. వారు తమ నిర్ధారణ నెదరుచును. చున్నారు. ఈ విషయకరముగు సమస్యను తమకు పరిష్కరించి భారతదేశముయొక్కయు నాగరకప్రపంచముయొక్కయు కృతజ్ఞతను పాత్రులగుట కవకాశము గలదు.

మదరాసుపౌరులు నవంబరు 8-1921 నాడు సర్ జరిపి అందుగావించిన తీర్మానమును తమ ప్రభుత్వమునకు బంపియుంటిని. తమ ప్రభుత్వమువారు ఆకాగితములు చేరినవని ఒక్కముక్క వ్రాయు మర్యాదకగూడ నోచుకొనలేరని నేను మనవి చేసిన, తమకు నమ్మెదరా? నా “నాగరకప్రపంచము” విజ్ఞప్తి” గూడ తమ ప్రభుత్వమువారి చేతులలో నట్టి గౌరవము నేమల బడసెను. అందులలోని రాజ్యాంగమంత్ర కావ్యాలయము వారు తమకు పంపిన ప్రతి చేరని మాత్రము తెలుపవలసిది.

అయ్యా, ఇంకొక విషయము గలదు. దక్షిణాఫ్రికాలోని బ్రిటిషు పౌరస్వత్వము పొందిన భారతీయులకు నయము నంతయు దుఃఖములనున్నది. మేలాటిగాని పిల్లలను గూర్చి నేను వ్రాయుచుంటిని. ఈనిర్భాగ్యుల తెలివిమాలిన తల్లిదండ్రులు స్వదేశమునకు బంపువిధానములను దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వముతో రాజీపడి హక్కులను బోగొట్టినారు. దీనిని చిట్టచుం గీకరింపదు. మానవప్రపంచమున గీవిధానము కర్తుగనున్నది.

ఈకటికతనము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము సహించు కుండును గాకయని తమకు నేను జేసుకొనుచున్నాను. తమప్రభుత్వము వారు భారతదేశభావలగు హిందీ, ఆంధ్ర, తమిళ, మున్నగు వానియందును, నాంగ్లమునందును కరపత్రముల నవృత్తించి వానిని విరివిగ దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు పంచివెట్టించెదనని ప్రాధీమ్యమున్నాను. ఇప్పటికి బంపబడిన భారతీయుని కొక్కని కైనను ప్రభుత్వమువారు జీవకోపాయము జూపియుండలేదు. కనుక యీ కరపత్రములు భారతదేశ నిరుద్యోగసమస్యను వారికి సుష్టముగ తెలుపగలవు. దేశమంతటను నుండే కలకలకీతియు, ఆహారపదార్థ విపరీతపుధరలగూడ నచ్చటివారి కింపములమున బాడగట్టును.

అయ్యా, ఈ గండ్డితరుణమున, నేను దురదృష్టవంతులగు నాదేశీయుల కిట్లందుకొనియున్నాను. తమప్రభుత్వమువారు, భారతీయులను, మానవాళిని, స్వాతంత్ర్యప్రియులగు నాంగ్లలకును పవిత్రసంతముగనున్న యీ సమస్యను పరిష్కరించుటకు తోడ్పడిన, తాము వైన బోగొనినవారి కృతజ్ఞతను పాత్రులగుదురు.

దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వప్రకటనలు గావించుచున్న యుపద్రవమును నిరోధించి ధర్మప్రచారము గావించుటకు దక్షిణాఫ్రికాకు సారమార్గిక చింతగలవారిని కొందరిని బంపెదనని నేనుచున్నాను. తమ ప్రకటనలను కొన్నిటిని బంపవచ్చును. వీని కిదోడుగ తమకు తోచిన యితర మార్గముల గూడ నవలంబింపవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వప్రకటనలను అసత్యపూరిత మని తాము ప్రైయముగ వారికి తెలుపవచ్చును. ఇచ్చటనుండే దక్షిణాఫ్రికా లెల్లవారికి గూడ నట్టి మర్యాదయే నొసగవలెనని నేను కోరుచున్నాను. నాసోదరులు దక్షిణాఫ్రికాలో నెట్లు ఆదరింపబడుచున్నారో, అలాగే భారతదేశములో నివసించుచున్న దక్షిణాఫ్రికా లెల్ల వారిని గూడ నాదరింపవలెనని నాయభిప్రాయము. అట్లుచేసినప్పుడు వారికి స్పృహగలగును. ముఖ్యముగ తామును, భారత ప్రభుత్వమువారును దక్షిణాఫ్రికా భారత పీల్లల స్వత్వములను గురింతురని నేనుచున్నాను.

ఈ సమస్యను న్యాయముగ పరిష్కరించుటకు, అనగలమైన ప్రీవికౌన్సిలులగుడ నీవిషయమై అర్జీలనుబంపుట, తాము న్యాయ ప్రతిష్ఠాపనాచార్య లగుటచే, యీలాటి కేసులలో తాము పట్టినపట్టు జయముగాండక తప్పదు. ఇంకను కాలము జరుగనియక వెంటనే యీ సమస్యను యాచుమానెదరని నేను చున్నాను.

నేటాలు సమస్యను హార్మినిజప్రభువు పరిష్కరించినట్లు, తామును ఈ సమస్యను పరిష్కరించిన, తమకు నాదేశీయులు కాశ్వత్వముగ పూజ్యభావమున నాతురు. “నాగరకప్రపంచమునకు విజి పి” పదవి ఇందువెంట నేనడగ గలదు.

ఖద్దరు ప్రచారము

లాంక మైదుకు చెబ్బ

మాండ్రెట్టు గార్మి యనుపత్రికా విలేఖరి బొంబాయినుండి డిశంబరు 1921 లో టుట్టు వ్రాసెను:-

ఇండియా, చీనా, మొదలైన ప్రాచ్యదేశములలో జీవనము సరళము కాంబికము లేదు. యధాత్మావ్యయముకంటె నిష్ఠును వచ్చినచో మేమియులేదు. జీవనపుఖర్చు చాల వృద్ధి పుయినది. దేశీయుల సంపాదనాసామర్థ్యమయిన వృద్ధి యయి యున్నయెడల నా నాధికారావయము తరుబుండారములు మొదలైన జీవనావశ్యకముల సంపాదించుకొనుటకుమాత్రమే సరిపోవుచున్నది. కావున వస్త్రములకెంద వెచ్చించుటకు ధనము లేదు. ఈ దేశములలో వస్త్రము లలంకారార్థ ముమాత్రమేగాని చలిదేశములలోని యావశ్యకములు కావనుమాట భాషకముందు కొనవలెను.

యధావ్యయములలో సరుకులు దిగుమతియగుట కష్టమయినచోన వెల లభ్యతకు లామెను. అందుచే సరుకులు ఖర్చుపడుట తగ్గిపోయెను. ఇంతేకాక యీకారణముచేతనే దేశీయపరిశ్రమలు వృద్ధియగుట కవకాశము కలిగెను కావున నింకా ధరలు తగ్గించిన గాని వర్తకము వృద్ధియగుటకు పీలులేదు. అట్లుయినను పూర్వమున్నంతవ్యాపారము తిరిగి రాదు. దేశీయపరిశ్రమలు వృద్ధి చేసికొన వలెనను యుత్సాహము బయలుదేరిన వెనుక వారికి తక్కువ యేమియున్నది. స్వభావసిద్ధమయిన వసతు లన్నియు కలవు గానదేశీయపరిశ్రమలు వృద్ధిచేయు పద్ధతి నిక వదిలి వెట్టరు.

ఖద్దరు ప్రచారఫలితము

ఇండియాలోగూడ గడచినసంవత్సరము నుండి జరుగుచున్న రాజకీయంగ శోభలము కనుపించు చున్నది. గాంధీ గారి యుద్యమము వలన వర్తకమునకు తాకిన చెబ్బను నిర్లక్ష్యము చేయుటవలన ప్రయోజనము లేదు. రాజకీయవిషయములం జీయద్యవసరత మేరుగునో తెలియదు గాని ప్రతి వ్యాపారమునకుమాత్రము చాలా నష్టము కలిగిచినది. భారతీయపరిశ్రమలను వృద్ధిచేయవలె ననియు అతసరమైకోర షీతసుంకముల నేర్పాటు చేయవలెననియు ప్రభుత్వోద్యోగులకును భారతీయులకు గాడ బాగుగ నాటిసడిప్రస్తుతము సమావేశమగుచున్న ఆర్థిక సంఘమువారి యెదుటికి వచ్చుచున్న సాక్ష్యములచదివినచుడల నీవిషయము తెలియగలదు ఈవిషయములో గాంధీగారి ప్రచారము ప్రజలకు బాగుగ బోధించెనటకు సందియములేదు. వివిధరాష్ట్రములలో ప్యాకామిక డైరెక్టర్ల వ్యాపార ప్రభుత్వము వారు చేతియగ్గముల యభివృద్ధిని ప్రోత్సహించి యున్నారు. బొంబాయి రాజధానిలో ఆంగ్ల ప్రభావోపాధ్యాయులు, ఏద్యురు సహాయోపాధ్యాయులు, ఆంగ్ల సేత్రప్రదర్శకులును వివిధజిల్లాలలో సంఘాముచేసి క్రొత్తపద్ధతులను నేర్పుచున్నారు. ఎగ్గి రెడిలాడి (fly shuttle) నుపయోగించుట మొదలైనందును పని నూటికి 40 వంతున వృద్ధి అయినది. క్రొత్త కళములయిన నుంచి పద్ధతులు చేయబడుచున్నవి. మగ్గముల ఫ్యాక్టరు లేర్పాటుచేయబడినవి. లోతపచేతియ యుద్యమ చుండుటకు సహాయము చేసినది. దీనివలన సేతగాయిదు మాలు అరువు తెచ్చుకొని నేసి 2ట్టులు విక్రయించుకొనవచ్చును. ఇంతలో గాంధీ యుద్యమము గూడ ప్రోత్సహింప ప్రారంభించినది. చాలాకళముల సరకులలో ఖర్చు తగ్గిపోయినది. ఎంత తగ్గినదియని నిర్ణయించుట కిప్పుడే పీలుకాదు.

ఈ యుద్యమముయొక్క ఫలితము దేశీయ మిల్లులకు తెలిసి వచ్చినది. కొన్ని వారముల క్రిందటిసరికు రంగు బట్టలు అలంకారవస్త్రములు విశేషము ఖద్దరుమండెడివి. ఇప్పుడు వారికి ఖర్చు లేనేలేదు. ఆమిల్లులలో చురుకచేయు రంగులు వేయు కాఫలకు పనిలేదు. ప్రతివారును యీ యుద్యమము చాల కాలము డబాల దనుచున్నారు గాని యుద్యమము దినదినాభివృద్ధి సందుచున్నమాటమాత్రము నాస్తవము. ప్రత్యేకము గ్రామములం దది వృద్ధిసందుచున్నది. అశాంతి, ఆతురత యధికమగుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితిలో వ్యాపారము బురుగు భయము. వచ్చే ఆరుమాసముల లావల నిండియా-బోగొట్టుట 1.10.0

ఈ పరిశ్రమలకు విజ్ఞప్తి పిలి తక్షణమే సరియైన తపాలాఖర్చు తమ ప్రత్యుత్తరమునకై నిశ్చీంచుచుండును (2973) ఇట్లు తమ సొంత పేరు, చిరునామా

వాగుపడునని యూహించుట గొంతెన్న కోరికలేగాని నేరుకాదు చేశీయమిల్లు

చేయమిల్లు చాలలాభము సంపాదించుచున్నది. గాంధీ యద్యుమవలన చేతిమగ్గులపై శేతకు ముతకదారము కావలసివచ్చెను. కావున మిల్లు లన్నియును తయారుచేయు ముతకదారము విక్రయించి తమ శేతకు విదేశీనూలు కొనుగ్తును దీని నెక్కువకుటగాను గాంధీగారు తన యనుచరులు ఖాదీ కొనుటయం దీనియొకము తేర్చుటచేసి ప్రాముఖ్యత యొక్రిందినగున నుండవలెనని చెప్పియున్నాడు:—

- (1) చేతితో వడికిననూలు పెట్టి చేతితో నేసినది. (2) భారతదేశ ప్రతిభ మిల్లులలో తయారైననూలు పెట్టి చేతితో నేసినది. (3) మిల్లులలో మిల్లు నేసినది. (4) విదేశీనూలుతో మిల్లు నేసినది.

ఖాదీని తయారు చేయుటలో శేమి తయారుచేయుచున్నదియు, తెలియజేయుచున్న మిల్లులకు ధారలు కొరబడిరి. వారి పేరులు ప్రకటింపబడినవి. ఇట్లు తెలియజేయువారి మిల్లు. ని.పే. ధింపబడినది. తుదకు మిల్లువా లందరు వారితో నడుచుకొనవలసివచ్చినది. ఇప్పుడున్న నాకు ఖర్చు అయిన వెను నూలు దిగుతున్నచేయమని చాలవంది వాదనలు చేసిరి.

కడచిన వత్సరములో భారతీయమిల్లులలో నూలు పట్టు గూడ తయారేవచ్చియున్నది ఇంకా కొత్త యంత్రసామానులు దిగియున్నవి. ఇవియున్నయు పని ప్రారంభించుటలో నింకావృద్ధికావలదు. యంత్రసామగ్రితో కలుపుకొని నున్నదిగాని తేరున్నయెడల నింక చాలామిల్లు ప్రతిష్ఠింపబడును. బ్రిటీషుయంత్రసామగ్రియే యిటువలించుచున్నగాని యావధ్య జర్మనువారు చక్కని ఆభరణ లిచ్చియున్నారు. బ్రిటీషువారి కంటే జర్మనీ వారు త్వరగా సత్త చేయగలరు గాన జర్మనీ వారికి చుట్టి వారు చేతమిచ్చుచున్నారు. నూనే తీయునట్టి, సిమెంటు తయారుచేయునట్టి యంత్రములతో కూడ జర్మనీవారికి చేయునట్లు చేసినది. ఇప్పటికి దిగుతున్నయిన సామాను త్వరితగతున చేయుచున్నది.

యంత్రశాలలందు సమ్మెలు తక్కువయినవి. కార్మికులస్థితి బాగుపడినది. ప్రస్తుతము వారమునకు 6 దినములును, కొంత 10 గంటల నొప్పన కూలీలు పని చేయుచున్నారు.

నితాన

ఇట్టిపరిస్థితులలో లాంకవయిన ప్రతివ్యాపారము నిలుపుకొనుటకు తేలియున్నదేను. బాంబాయిలో తయారయిన సరకులపై డే కొన్ని అడ్డేరియాకు ఎగుమతులయినవి. కొన్ని ఆంగ్ల దేశమునకుగూడ నెగుమతులయినవి. తూర్పుదక్షిణాఫ్రికాలో పుష్కలము బాంబాయినుండి ఖరీదుచేయుచునే యుండెను. ఇప్పుడున్నంత యధికపు మోతఖర్చు లేకపోయినయెడల యీ ఖర్చు యింకా వృద్ధిపొందగలదు. యూరప్తుకు మోతఖర్చు టన్నుకు 1 పాను డెన్నుకు యిందులో మాడవంతుదూరమునను 4 పానులగుచున్నది. మిల్లులవా రీ ఖరీదుదారులకు స్థానికధరలకు తగ్గించి విక్రయింపరు. తగ్గించినవెక్కిన నుండు మూతము ముజరాయిత్తురు. ఇందువలన కొను వాటికి ఆపేలాభములేదు. ఇచ్చటి మిల్లులలో హాటీలు వచ్చుచున్నవను 100 కి 25 వంతు నధర తగ్గించివేట్టుబడిపై లాభము సంపాదించుటకు వీలున్నదని భావముచుకొనవలెను.

ప్రదర్శనములు:— యస్. సి. ఎ ఆటభూములలో పురాణములకు సంబంధించిన ఉత్సవములు, 26 వ తేదీ ఆదివామరాత్రి 9 గంటలకు రామాయణకథలో, ఇంద్రజిత్తు పదిహేనుపురుషులు, రామరాజు యుద్ధము, శ్రీరాముడు ఇంద్రుని రథముపై సీతతో విజయోత్సాహముతో దిగి వచ్చుటయు, 27 వ తేదీ సోమవారరాత్రి 9 గంటలకు మహాభారతకథలోని ఉత్తరగోగ్రహణభాగమును, మార్చి 1 వ తేదీ బుధవారరాత్రి 9 గంటలకు, సీతారాములు ఇంద్రుని రథముపైని ఇంద్రగ్రామము, శేరుటయు, భరతుడు సత్కరించుటయొక్క భాగము దీసికొనివెళ్లి శ్రీరాముడు పట్టాభిషేకము జరుపుటయు, మున్నగు నేడుకలు, రథములు, యేనుగలు, ఆశ్వములతోటి గొప్ప ఉత్సాహము, జనపహసను.

శ్రీసంకీర్తనాలు:— వీరి యాజమాన్యము క్రింద ఈనెల 26 వ తేదీ సాయంత్రము 4.15 గంటలకు గోక్షేత్రవనున సంగీతకచేరి జరుపుదును. విశ్వనాథయ్య గృతము, నాల్గవ్యక్షయ్య గారు. వీణ, మెలనూరుస్వామి ఆయ్యరు గారు వృద్ధంగము.

ఓధ్రము మాటాడు ప్రదేశములు

ఒకసరి పాలనము క్రింద జేర్చుట

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

సామ్రాజ్య రాజనగరంలో 1920 ఫిబ్రవరి 20 వ తేదీని గౌరవనీయులగు సచ్చిదానందస్వామి గారు ఓధ్రము మాటాడు ప్రదేశములను ఒకసరి పాలనము క్రింద జేర్చు విషయమును గూర్చి యుపసాదించిన తీర్మానముపైని భారత ప్రభుత్వమువారు యొక్రింది యంత్రములగుర్చి సంగతుల వెలసికొనగోరిరి:—

- (1) ఇప్పుడు చెప్పరాజధానిలోనున్న ప్రదేశములలో యీ తీర్మానము అన్వయించు ప్రజలయందేక్షముల గనుగొనుట, 2. ఓధ్రము మాటాడువారు యేయే ప్రదేశములలో నున్నారో వానిపట్టుట దయారుజేయుట, 3. ఈ ప్రదేశములలోనున్న వివిధజాతులవారి జనాభాసంఖ్యల దెలుపుట, 4. ఓధ్రపుపట్టలకు విద్యగరపుటకు ప్రస్తుతమున్న యేర్పాటులేమి? 5. ఓధ్ర మెంతవరకు కోర్టుభాషగా నుపయోగింపబడుచున్నది.

ఈవిషయములపైని వివరములదెలుపుటకై మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిచే స్థానికోవ్యోగులు కొరబడిరి. ప్రత్యుత్తరము లన్నియును వచ్చుటకు పూర్వమే శతభూషణ రథో గారు యం. యల్. సి. మద్రాసు రాజనగరంలో 1921 డిసెంబరు 15 వ తేదీని యొక్రింది తీర్మానము నుపసాదించిరి:—

“ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, ఓధ్రము మాటాడు ప్రదేశముల నొక సరి పాలనము క్రింద జేర్చు విషయమును గూర్చి కోరిన వివరములగుర్చి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకై, అధికారులయొక్కయు, అసభికారులయొక్కయు విచారణసంఘమును నియమింపవలయునని రాజనగరము ప్రభుత్వమువారికి సలహా నిచ్చుచున్నాడు.”

తీర్మానముపై చర్చ జరిగినపిదప, హోము మెంబరుగారు ప్రభుత్వమువారు దెలుసుకొనిన వివరములు అందరకును దెలిపి విమర్శించుటకై ప్రచురింపబడునని ప్రాచీనిచ్చినపిదప, వాతర్సాన ముపసంహరించు కొనబడెను. ఇంతవర కీక్రిందివివరములు దెలుసుకొనబడెను. వైనిచ్చిన ప్రాచీనకారము ప్రభుత్వమువారు యొక్రింది వివరములను ఓధ్రులకు యిదివరలో నెట్లు అవసరములు గడయుచుండెనో జూపుటకు ప్రచురించుచున్నారు.

2. ఈ ప్రకటనమున కనుబంధములో, గంబాం, ఏజెన్సీ జిల్లాలలో, తాలూకా లన్నిటిలో, తెలుగు, ఓధ్రము, యీ రెండునూ గాక మరియొకభాష మాటాడువారి సంఖ్య యెట్లు విభజింపబడియున్నదో దెలుపబడినది.

3. ఏజెన్సీ జిల్లాలో ఓధ్రబాలర విద్యా సౌకర్యమునకై, భాండుడివిజనులో 91 యెలిమెంటరీ పాఠశాలలు గలవు. వాని యన్నిటిలోను ఒకటిరెండు భాండు పాఠశాలలలో దప్ప, (తెలుగు నింగు స్కూలు లో ను, సెవను స్కూలులలోగూడ విద్య ఓధ్రములోనే గరపవచ్చుచున్నది. అందు తెలుగు కెప్పటలేదు. ఉరియా దీవిజనులో, కోరపుట్, జెయిపూరు, కారంగపూరు తాలూకాలలో 25 ఓధ్రము, 1 తెలుగు, 8 మిశ్రములగు పాఠశాలలుగలవు. గ్రామములలోని పాఠశాలలలో ఓధ్రములోనే విద్య నేర్పబడును. అయితే నాల్గవస్తాండ్లతయిన పిదప తెలుగు నేర్చుకొనవలెనని కోర్కెయున్నచో తెలుగు నేర్పబడుదురు. మల్కనగిరి తాలూకాలో చాలవరకు తెలుగు మాటాడువోట 4 తెలుగు పాఠశాలలును, రెండు మిశ్ర పాఠశాలలునుగలవు. సరదీవిజనులో, పల్లకిమిడి యేజెన్సీలోని 19 పాఠశాలలలోను 2 రియా భాషలోనే విద్య నేర్పబడుచున్నది. గున్నాపుర తాలూకాలోని 144 బోర్డుపాఠశాలలను, ప్రభుత్వ హోయమును భాండు పాఠశాలలలోను 65 పాఠశాలలలో ఓధ్రము నేర్పబడుచున్నది. సి. సరదా భాష మాటాడు విద్యార్థులకు తెలుగు నింగు స్కూలు లో ఓధ్రము నేర్పబడుచున్నది. డి. సెంకట్ట తాలూకాలో ఒక్క ఓధ్ర పాఠశాలయు, ఏడుమిశ్ర పాఠశాలలును గలవు; రాయగడలో పూర్తి తెలుగుమాటాడువోట ఒక్క ఓధ్రము పాఠశాలగలదు. ఘాట్సుడివిజనులో పద్మాతాలూకాలో పూర్తిగా తెలుగు మాటాడువోట 7 తెలుగు పాఠశాలలును ఒక్క మిశ్ర పాఠశాలయుగలవు. పొట్లగిరి తాలూకాలో రెండు ఒరియా పాఠశాలలును మాడమిశ్ర పాఠశాలలును గలవు.

గంబాంజిల్లా మైదానపు భాగములో ఓధ్రపుష్టిలు సాధారణముగ ఓధ్రపుపాఠశాలలున్న యెలిమెంటరీ స్కూల్లో ప్రైవరీ విద్య నేర్పబడుచున్నారు. ఇట్టి 1060 పాఠశాలలుగలవు. ఇవిముఖ్యమైన గ్రామములలోగలవు. ఈ జిల్లాలోని నెకండరీ, హైస్కూళ్లు పదకొండొంటిలోను, రెండు నెకండరీ

గ్రామకాలేజీలలోను, ఉన్నతవిద్యగరపు చోటులలోగూడ ఓధ్ర పుస్తకపాఠశాలలు పూర్తిగా లేకపోయినను, ఓధ్రము నేర్పటకు పండితులు గలరు.

ఓధ్రపాఠశాలలు తెలుగునింగు కొరకు రెండు తెలుగునింగు స్కూళ్లును రెండు సెవను స్కూళ్లునుగలవు.

4. భాండుయేజెన్సీలో నన్ని కోర్టులలోను ఓధ్రమే కోర్టు భాషగా నుపయోగింపబడుచున్నది. ఏజెన్సీ దీవిజనుకాక పూర్వము వికాఖపట్నం జిల్లాలోనుండిన ఒరియా, సరదా దీవిజనులలో యితరభాషములలో వలెనే తెలుగే కోర్టు భాషగా నున్నది. కొన్ని కొన్ని కేసులలో ఖైదీలవాళ్లములు ఓధ్రములో పుచ్చుకొనబడినవి. గంబాంజిల్లాలోని పల్లపు ప్రదేశములలో గూం నూరు దీవిజనులలో ఓధ్రమే కోర్టు భాషగా నున్నది. శ్రీకాకుళం బరంపురం, ఛత్రపూరు దీవిజనులలో ఓధ్రము తెలుగు రెండును కలసి కోర్టుభాషగా నున్నది.

5. కారణయంత్రముగ నేమైన సంగతులనెవరైన దెల్పినచో ప్రభుత్వమువారు విచారించెదరు.

* * * * *

అనుబంధము

ఏజెన్సీ దీవిజనులలోను గంబాంజిల్లాలోను ప్రతి తాలూకాలోను తెలుగు ఓధ్ర యితరభాష మాటాడు వారి సంఖ్య దెలుపట్టి.

జిల్లా తాలూకా	జనసంఖ్య	భాషవారిగా జనసంఖ్య	తెలుగు	ఓధ్రం	ఇతర భాషలు
జి. ఉదయగిరి	78018	82	16792	61189	
మాగూరు	20018	17095	7	2966	
కోరపుట్	56548	912	37398	18228	
భద్రాచలం	50088	23586	41	26411	
పొలవరం	66994	49364	187	17448	
రాంపావోడవరం	28051	27662	25	864	
గున్నపూరు	122077	35227	22304	64546	
రామగిరి	148957	8341	58826	92290	
బల్లిగూడ	108928	84	32952	72942	
పాద్యా	101857	42559	35841	22467	
గూడెం	21779	21340	118	326	
నారంగపూరు	170492	1291	142350	26851	
విస్సింకటకం	61844	7810	20890	38644	
మల్కనగిరి	58781	3976	22932	26828	
జయపూర్	162156	3963	140879	17814	
రాయగడ	128997	14845	18314	95838	
పొత్తంగి	80864	5895	32808	42161	
ఎల్లవరం	37954	37851	30	73	
మొత్తం	1496858	297283	577189	621886	
ఆసాగ	178418	10488	164402	3528	
బరంపురం	275454	107096	160248	8111	
ఛత్రపూరం	159580	29637	129558	375	
శ్రీకాకుళం	27309	261368	10817	1424	
గూంనూరు	161962	4211	148909	8841	
ఇచ్చాపురం	74566	26171	47589	806	
కూడెం	171975	9100	160883	1992	
పల్లకిమిడి	274034	188927	50775	34332	
సోంపేట	109369	78801	2608	3962	
తెక్కెలి	187261	118592	14588	3981	
నూరాడ	19334	294	17405	1635	
మొత్తం	1885562	834785	931790	68987	
రెండుజిల్లాల మొత్తం	3331920	1132068	1508979	690873	

అచ్చకమునకు

పాఠశాల ఎక్సర్ పైజు పుస్తకములు, గ్రాఫ్ పుస్తకములు, డ్రాయింగు పుస్తకములు, పాండునోటు పుస్తకములు, కాగితములు, కలములు, సిరాలు, రబ్బరులు మున్నగునవి సరసమైనధరలకు దొరకును.

ఫౌంటెన్ కలములు, వాటర్ పెన్ 1 కి యు 6-12-0 స్వాన్ 1 కి యు 4-12-0 బ్లాక్ బర్డ్ 1 కి యు 2-14-0 అరిజ్డా 1 కి యు 2-0-0, కండిక్ షు 1 కి యు 0-11-0 (3253) కె. జగదీశన్ అన్ డు కంపెనీ తిరుచిక్కోటి, మద్రాసు.

వాతావరణస్థితి

1922 సం. జనవరి 25-వ తేది శనివారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో	తేది 24 గంటలలో	తేది 1-వ తేది నుండి	తేది 1-వ తేది నుండి
విజ్ఞాపన	88.7	76.7	...	176.18	...
హైదరాబాద్	87.8	71.1	...	111.58	116.29
సిద్ధిపేట
నల్గొండ	81.8	73.9	...	103.89	117.61
నాగార్జున	81.2	73.5	...	71.77	68.01
గోపాలపురి	82.5	66.6	...	40.08	44.70
కొత్తూరు	90.2	60.0	...	62.78	...
విశాఖపట్నము	90.8	73.0	...	29.56	26.83
కాకినాడ	95.6	71.9	...	39.88	37.75
మచిలీపట్నము	90.2	66.4	...	54.08	39.89
గుంటూరు	95.3	67.5	...	30.52	31.46
నెల్లూరు	91.6	69.1	...	38.46	36.11
మద్రాసు	86.5	66.2	...	52.39	49.69
కడప	84.7	66.0	...	44.67	52.46
నాగపట్నము	84.4	69.9	...	38.95	53.77
పాంబూరు	84.0	75.8	...	38.01	36.36
టిండికోట	85.7	71.9	...	70.61	...
కొత్తూరు	89.0	70.0	...	44.76	79.98
తిరువేంద్రము	85.4	72.1	...	59.02	62.48
కొచ్చి	90.8	74.1	...	102.76	112.54
కాకినాడ	89.0	75.5	...	98.75	116.73
మంగళూరు	91.0	74.1	...	136.76	126.34
మేర్కాట్	84.8	50.5	...	124.72	125.79
కార్ నాల్	89.5	58.0	...	98.5	120.68
రత్నగిరి	88.1	70.3	...	102.15	...
బొంబాయి	86.1	73.1	...	86.02	71.1
మైదాపూర్	94.8	66.2	...	31.71	30.98
చైతూరు	97.8	70.9	...	25.08	27.34
అనంతపురం	96.3	63.1	...	38.05	23.86
కర్నూలు	98.3	67.3	...	27.18	19.91
కడప	99.4	65.6	...	18.47	25.80
చిన్నామల	90.9	57.1	...	30.45	35.14
చెంగునూరు	90.0	59.5	...	35.78	34.52
కొడయ కెలాల్	58.5	45.3	...	69.90	59.44
ఉదకచుంట్	70.7	42.0	...	50.12	55.08
కోయంబూరు	91.8	61.8	...	22.89	21.67
యేలూరు	93.6	61.0	...	46.41	42.11
నెలమ	95.8	64.1	...	46.89	38.87
తిరువనంతపురి	93.1	64.9	...	30.37	32.23
పరవూరు	92.8	65.0	...	32.30	35.02
మధుర	91.1	64.1	...	49.47	33.14
తిన్నెరే	29.66	27.66

సూర్యులు:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. వాయు ప్రళయ దార్ద్రత కొన్ని ప్రదేశములందు తక్కువగను మరొకొన్ని ప్రదేశములందు మామూలుగనున్నది. పగటివేడిమి విశాఖపట్నమునందు 6 డిగ్రీలును కాకినాడనుందు 5 డిగ్రీలును ఎక్కువగనున్నది.

చంద్రుడు:—ఆకాశము నిర్మలము. ఆర్ద్రత తక్కువ. పగటివేడిమి అధికముగనున్నది.

కర్ణాటకము:—ఆకాశము నిర్మలము. కొన్ని ప్రదేశములందు మాత్రమే దార్ద్రత తక్కువగనున్నది. రాత్రివేడిమి 5 డిగ్రీలు తక్కువగ నున్నది.

మొలలు:—చాలవరకు ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. చాలా ప్రదేశములందు వాయువునం దార్ద్రత తక్కువగ నున్నది. రాత్రివేడిమి 5 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువగనున్నది.

దక్షిణము:—ఆకాశమున మేఘములు స్వల్పముగలవు. వాయువునం దార్ద్రత అధికముగ నున్నది. రాత్రివేడిమి రామ నాయుని 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

పశ్చిమతీరము:—కొన్ని ప్రదేశములందు మేఘములు లేవు. మరొకొన్ని ప్రదేశము లందు మేఘములు స్వల్పముగ లభింప. ఆర్ద్రత అధికము. వేడిమి మామూలుగ నున్నది.

మొనూరు:—ఆకాశము నిర్మలము. ఆర్ద్రత తక్కువ. పగటివేడిమి 2 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు. అధికము రాత్రివేడిమి తక్కువగ నున్నది.

హైదరాబాదు:—ఆకాశము నిర్మలము ఆర్ద్రత తక్కువగనున్నది. పగటివేడిమి 3 డిగ్రీలు అధికముగ నున్నది.

బొంబాయి:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. ఆర్ద్రత చాల తక్కువ. ఉష్ణచుక్కుము.

పశ్చిమ ప్రాంతములు:—మేఘములు లేవు మెర్కరావద్ద ఆర్ద్రత ఎక్కువ. మిగిలిన ప్రదేశములందు తక్కువ పగటివేడిమి 3 డిగ్రీలు అధికముగ నున్నది.

వాతావరణము ఇంకను సంచలనముగనే యున్నది.

ఎస్. ఆర్. యం. సామ్రాజ్యము.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు మ. గాను

సర్వసిద్ధి తాలూకా యలమంచిలి మధ్యపానమును మాన్పింపజేయుచున్న యువజనులార్డురు శిక్షింపబడుట.

మా గ్రామములో మధ్యపాన నిషేధము నిమిత్తము దొరస్వరూపిణి పనిజేయుచున్న యువకులార్డురు, శ్రీయుత సేమాని సత్యనారాయణగారు, బెహరా పురుషోత్తం గారు ఆ పుల్ల వీరభద్రంగారు, జిల్లా అప్పలవరసింహం గారు, శ్రీ రంగం లక్ష్మణరావుగారు, కృష్ణల వెంకట్రామయ్యగారు, సారాధు కాలమువద్ద కోడ్లపక్కను నిలుచుండి త్రాగుడుజలన కష్టములు కాలముగా బోధించుచుండగా జనులు పోగుపడినందున రహదారి జనులకు, త్రాగుటకు వెళ్ళువారికి ఆటంకము గలిగెననియు, అందుమూలమున 'న్యూస్ పేపర్' జరిగెననియు కేర మాపోసింది. ఈయూరి ఇన్ స్పెక్టరు గారు కేసు చేసిరి. కాంతముగా బోధించుచుండిన మాట నిజమనియు, దొరస్వరూపిణి లేదనియు, ఎవరికిని ఆటంకము జరుగలేదనియు, యువకులు చెప్పిరి. ఇన్ స్పెక్టరు గారును, గ్రామముననున్న సాక్ష్యముచిప్పిరి. కాంతమునకు భంగములేదని వారొప్పుకొనిరి. అయినను న్యూస్ పేపర్ ఆ క్షుప్రకారము కేరము జరిగెనని తహసీలుదారుగారు ఒక్కొక్కరికి 10 రూపాయలు జరిమానా విధించిరి. లేక పక్షమున 2 రోజులు కఠినభయము విధించిరి. జరిమానా చెల్లించుట కెవ్వరు సంక్షరించలేదు. రాత్రి శ్రీకృష్ణస్వామి స్వామిలకుంచి ఈయవ యముననే కడలిపెట్టబడినారు. గ్రామస్థులందరు సంతోషముతో వారి నెదుర్కొని, పుష్పమాలాలంకృతుల గావించి భజనలతో నూరేసిరి. త్రాగి న్యూస్ పేపర్ చేసినందుకై సాధారణముగా మన యనుభవములనిదేగాని త్రాగవద్దని కాంతముగా బోధించినందున 'న్యూస్ పేపర్' నేను చేయుటకు యలమంచిలి యువకులు ప్రభువులుగా గొప్పట్టుచున్నారు.

గుంటూరు జిల్లాలో పన్నుల వసూళ్లు (ప్రచురణ సంఘము).

గుంటూరు జిల్లాలో రావలిన మొత్తంభూమికి 58 $\frac{1}{2}$ లక్షలరూపాయలకు గాను ఫిబ్రవరి 20 తేదీనాటికి 24 $\frac{1}{2}$ లక్షలు వసూలాయెను. ఫిబ్రవరి 20 వ తేదీనాడు ఘనము 3 $\frac{1}{2}$ లక్షలు వసూలాయెను.

కొన్ని గ్రామములు పల్నాడు వినుకొండ తాలూకాలలో మిగుల మొండిపట్టుతోనున్నారు. అయితే, కత్తెరుగారు 21 వ తేదీన తల్నాడు తాలూకా రామాపురి గ్రామములో చేసిన పని మంచిపనిచేసినది. ఈ గ్రామమునకు తహసీలుదారు జప్తుచేయుటకు పోలీసువారితో గూడ 18 వ తేదీన వెళ్ళగా గ్రామస్థులు ఆయనచుట్టును గుమిగూడి బెదిరించి ఆయనను పోలీసువారిని ఊరువెడలగొట్టిరి. అందుచే కత్తెరుగారు స్వయముగ వెళ్లి చర్యదీసికొన నుద్దేశించి కాపైను మాట్లాడిగా రి నాయకత్వముక్రింద 20 మంది పైనికులతోను రిజిస్ట్రేషనరీను 20 మందితోను జిల్లాపోలీసు శూపరింపెండెంటు, డెప్యూటీ సూపరింపెండెంటు జిల్లాఫార్ము ఆఫీసుకు పంపరంతో గలసి గ్రామమున 21వ తేదీ డెల్టావారమునపు గ్రామమును ముట్టడించిరి. ఎవరునుతప్పించుకోలేకపోయిరి. ఊరిలో మగవారందరను గుమిగూడగా అందుకా సవరింపదగిన సంగతులునుండి తహసీలుదారును బెదిరించినవారిని 18 మందిని ఆరెస్టుచేసిరి. ఆ గ్రామములో 300 రూపాయలు చెల్లించబడినది. చుట్టుప్రక్క గ్రామము వసూళ్లు చురుకుగ మొదలుపెట్టెను.

స్వామిారమునాథ రాయుగారి యువన్యాసము:—తిరువల్లిక్కోటి ఆన్న దానసమామవారి మందిమున తిరువట్టి శ్రీమహాదేవి శ్రీ సచ్చిదానందస్వామి వీర్వాణ్యులవారముచేపు (26 వ తేదీ ఆదివారము) సాయంకాలము 5 గంటలకు శ్రీ శ్రీ రామందాస్వామి (రామకృష్ణావతారు మేలూరు) అధ్యక్షత క్రింద జరుగునట్లు శ్రీ ఘనాధరాయస్వామి "మామవుని యందలిదైవత్వ" మను విషయమున గూర్చి యుపన్యాసంపెదరు.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు

తొండ్రు కావలెను 3468)

కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1922-వ సం. 10-3-22 3 మొదలు 10-4-1922) నెలకు కావలసిన 55,000 పానుల గోదు మ పొట్టు సప్లయచేయుటకు ధర పట్టిని ఈ క్రింద చేవ్రాలుచేయబడిన వారివలన మార్చి నెల 1 వ తేది మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును. ప్రతి తొండ్రును ఒక కవరులో అతికించి, కవరు పైన 'గోదుమపొట్టు సప్లయ చేయుటకు తొండ్రు' అని వ్రాసిపంపవలెను. మాదిరిలు పెద్ద తెల్ల సీసా బుక్లలో వేసి, బాగుగా సీలుచేసి పంపుచు, రూ. 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తొండ్రుదారుని ధరలు అంగీకరించబడునో అతడు 1922-వ మార్చి నెల 10-వ తేది మొదలుకొని ఏప్రిల్ 10-వ తేది లోగా పశువుల శాలల చీఫ్ సూపర్ టెండెంటు గారివలన, ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పానులు గోదుమపొట్టు యివ్వవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపో అయిన ట్రోవెల్ యన్ బేసిక్ వద్ద, నిర్ణయకాలమునందు డెలివరీ చేయుటకు బద్ధుడౌను.

జయమొందిన తొండ్రుదారుడు వైషరత్తుల ప్రకారము తాను నడచుకొనునట్లు తొండ్రులు అంగీకరించిన 3 దినములలోపల ఒడంబడిక వ్రాసి యివ్వవలెను.

పాల్వడిపాస్త్రమెంటు } సి. సింగారవేలు
మదరాసు కార్పొరేషన్ } మొదలియార్
20-2-1922 } హెల్తుకఫీసు.

SOVEREIGN SPERMATORRHOEA PILLS

శుక్ర మేహనివారణమాత్రలు.

(3 72) 15 pills per 8 As. (net).

Startling relief in 24 Hours. Else money refunded

2 pills stop emissions and cure wet dreams.

M. V. R. RAMACHANDRA RAO MARKET TANK COCONADA

() భారతీయులదే.

స్వప్రసిద్ధులైన ఋషులచే కనిపెట్టబడినది.

QROL FOR MIND & BODY

అన్ని వయసుల లోను వాడుటకు తగిన బలవర్ధక ఔషధము. నరములకు బలమును, మనస్సుకు వికాసమును గలిగించును. చిల్ద్రచాంచల్యమును మఱపును పోగొట్టి, అద్భుత జ్ఞాపకశక్తి నిచ్చును. మిల్లి గుణము నిచ్చును. దీనిని అన్ని దీర్ఘవ్యాధులకును బలహీనమునకు వాడవచ్చును. అజీర్తికికూడ ఇది మంచిగుణ మిచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర 1-8-0, 12 బుడ్లకు 18-8-0. వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ట్రిక్ ధరలు గలవు

The Hindu Medicine.

109 Harrison Road, P. Box No. 841, Calcutta.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి

5. కే. పి. సి. వారి

క్షీరవర్ధని

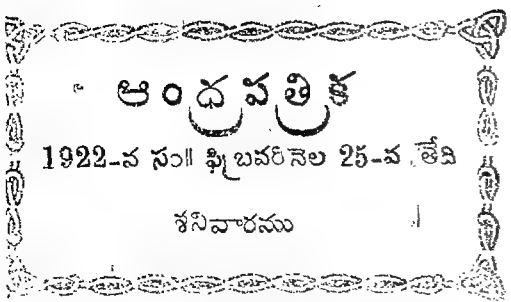
ఈ దివ్యావృతము తల్లులకు పాలను వృద్ధిచేసి పిల్లలకు పుట్టిని కలిగించును.

పిల్లలకు నుండి. పత్యము లేని రుచిగల రహస్య ఔషధము. వారి కున్న మిల్క్ బుడ్లలో పనిలేదు. పిల్లలు, తల్లిగల సుఖపడదు. బలహీనులగు పిల్లలకిచ్చిన జబ్బులు పోయి దేహపుష్టి కలుగును. వెల బుడ్డి 1-కి 1-8-0 (3847)

వి. పి. నో కలసి రూ. 2.

యూరప్తుకు ప్రత్యేకము ఆయుర్వేదావయము చిక్కను

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

మద్రాసు రాష్ట్రము: ఉత్కలలు

1920 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో జరిగిన సామాన్య శాసనసభా సమావేశమునందు, గౌ. సచ్చిదానందసింహగారు ఉత్కలల నందరను ఒక్క పరిపాలనము క్రిందకు తేర్చవలెనను తీర్మానమును ప్రతిపాదించియుండెను. ఈ తీర్మానపు ఫలితముగ, మద్రాసు రాజధానిలో నీ యేర్పాటు ఏ ప్రజలకు చెందునో వారి యుద్వేగమును కనుగొని చెలువ వలెననియు, ఉత్కలభాష మాటలాడెడి ప్రజలు ఏభాగములలో నున్నారో ఆ భాగముల పటములను పంపవలయుననియు, ఈ భాగములలో నివసించియున్న వివిధజాతుల జనాభాసంఖ్యలను తెలుపవలయుననియు, ఉత్కల భాషారవివృత ఎట్టి ఏర్పాటులున్నవో వివరింపవలయుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మదరాసు ప్రభుత్వము వారిని కోరియుండిరి. అంతట మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు స్థానికోద్యోగుల నీ సమాచారమును తమకు తెలుపవలయునని అడిగిరి. జవాబులన్నియు రాకముందే, గంజాము మండలసభ్యు లగు శశిభాషణరథ్ గారు కడచిన డిశంబరులో నీవిషయమై నొక తీర్మానమును మదరాసు శాసనసభలో నుపసాధించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కిందునుగూర్చిజవాబిచ్చుటకై మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికి సలహానిచ్చుటకు అధికారులును అధికారులును కలసిన యొక సంఘమును నియమింపవలయునని ఈ తీర్మానము సూచించియుండెను. ప్రభుత్వమువారు సంపాదించిన సమాచారమును ప్రచురించి, ప్రజల విమర్శనమున కవకాశ మొసగెదమని ప్రభుత్వమువారు సూచించిన పిమ్మట, రథ్ గారు తీర్మానమును ఉపసంహరించుకొనిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిపుత తమకు లభించిన సమాచారమును ప్రచురించిరి. దీనిని గూర్చి పంపెడి సహేతుక మగువిన్నపములను తాము విచారించెదమని, ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన యందు చెల్పుచున్నాడు.

వేద్యుతాలూకాలలో ఉత్కలసంఖ్య ఎంతయో, తెలుగువారిసంఖ్య ఎంతయో, ఇతరభాషలను మాటలాడెడి వారిసంఖ్య ఎంతయో, వేరొకచో ప్రచురింపబడిన పబ్లికేయం గనుపించును. ప్రభుత్వ ప్రకటనము ననుసరించి, ఏజెన్సీ డివిజనులో మొత్తము మీద ఉత్కలలును, ఆంధ్రులును తదితరులును కలసి 1496,358 మంది ప్రజలుగలరు. వీరిలో తెలుగు భాష మాటలాడెడివారు 297,283 మందియు, ఉత్కల భాష మాటలాడెడివారు 577, 189మందియు, ఇతర భాషలను మాటలాడెడివారు 621,886 మందియు గలరని ప్రకటించబడినది. గంజాముమండలము సందు మొత్తము మీద, ఉత్కలలును ఆంధ్రులును, తదితరులును కలసి 1,385,552 మంది ప్రజలుగలరు. వీరిలో 884,765 మంది ఉత్కలభాష మాటలాడువారును, 93,790 మంది ఉత్కలభాషమాటలాడువారును, 68,987 మంది ఇతరభాషలను మాటలాడువారును గలరని, ప్రభుత్వప్రకటనమునందు గలదు. ప్రభుత్వపు పరిగణనము ననుసరించి, ఏజెన్సీ డివిజనునందును గంజాముమండలమునందును ఉత్కలలును ప్రదేశములలో మొత్తపుజనసంఖ్య 3,331,920. ఇందు 1,132,068 మంది ఆంధ్రులు. 1,508,979 మంది ఉత్కలలు, 690,873 మంది ఇతరభాషల మాటలాడువారు. ఇతరభాషలన నె వ్వ యో, వివరము చెలియలేదు. ఇతరభాషలలో, ఆంధ్ర జన్యము లుండవచ్చును. అట్టిభాషల మాటలాడు వారిని ఆంధ్రులుగ పరిగణింపక తప్పదు. భాషలవివరమును గూడ ప్రకటించినగాని లాభముండదు. ఇతరభాషలలో ఏయే భాషల నెండరు మాటలాడుచున్నదియు తెలియవలయును. ప్రభుత్వప్రకటన మందలి తాల్కాకావారి జనాభానుచూచిన, ఇందలి యవసరము గోచరించును.

ఉదయగిరితాలూకాలో తెలుగువారు ఉత్కలలుగలసి 16,824 మంది గలరు. ఇతరభాషల మాటలాడెడివారు 61,189 మంది గలరు. నూగూరులో 17,095 మంది తెలుగువారును, 7 గురు ఉత్కలలును, 2966 మంది ఇతర భాషల మాటలాడువారును కనుపరుపబడిరి. కోరాపుట్టి యందు 912 మంది తెలుగువారును, 37,338 మంది ఉత్కలలును, 18,238 మంది ఇతరభాషల మాటలాడువారును గలరు. గుణపురమునందు తెలుగువారు 35,227 మందియు, ఉత్కలలు 22804 మందియు, ఇతరభాషల మాటలాడువారు 64,546 మందియు కలరు. రామగిరిలో 92,290 మంది ఇతర భాషల మాటలాడువారును, ఆంధ్రులును ఉత్కలలును కలసి 56667 మందియు గలరు. ఏజెన్సీతాలూకాలో ఇతర భాషల వారి సంఖ్య విస్తారముగ నున్నది. గంజాముమండలపు తాలూకాలందుగూడ వీరి సంఖ్య స్వల్పముగాదు. వీరినందరను కొండజాతి వాడని ప్రోత్సహింపబడుట వీలు లేదు. మహమ్మదీయుల నేజాతిలో చేర్చిరి తెలియదు. మహమ్మదీయులు సామాన్యముగ హిందూస్థానిభాషను మాటలాడినను, వ్యవహారమునందు తెలుగుభాషను కొందరు, ఉత్కలభాషను కొందరు ఉపయోగింతురు. అట్టితర, తెలుగుమహమ్మదీయులను తెలుగు వారిక్రిందకు, ఉత్కలమహమ్మదీయులను ఉత్కలలక్రిందకు చేర్చుట సముచితము. ఇండియగాక, వీరిలో పలువురు ఇంటియొద్ద దేశభాషను వాడెడివారుగూడ నుండవచ్చును. ఇక కొండజాతి వారిలో, ఆంధ్ర జన్య మగు భాషలను మాటలాడెడివారు గుండురు. కొందరు వ్రాత కుపయోగపడనిభాషను తమలోదాము మాటలాడుచున్నను, ఆంధ్రభాషను వ్యవహారమునందు అభిమానభాషగ వాడెడివారు గుండురు. అట్టివారిని తెలుగువారిలో పరిగణించుట భావ్యము. ఇట్టిసందర్భమే ఉత్కలలకుగూడ వర్తింపవచ్చును. కావున ఇతరభాషల మాటలాడువారిక్రింద తేర్చబడిన బహుళసంఖ్యకుల వివరములు పూర్తిగ దెలిసిన గాని, నిజపరిగణనమునకు వీలుండదు.

ఏజెన్సీ డివిజనులో, ప్రభుత్వ ప్రకటనము ప్రకారము నూగూరు, భద్రాచలం, పోలవరం, రంగచోడవరం, గుణపురం, పడవ, గూడెం, ఎల్లవరం, తాలూకాలలో, తెలుగుభాష మాటలాడెడి వారిసంఖ్య, ఉత్కలలకన్న నధికముగ నున్నది. ఉదయగిరి, కోరాపుట్టి, రామగిరి, బల్లిగుడి, సారంగపురము, చిన్నంకటకము, మల్కచిగిరి, జయపురము, రాయగడి, పొత్తంగి తాలూకాలలో ఆంధ్రులకన్న ఉత్కలసంఖ్య విస్తారముగ నున్నది. ఉదయగిరి, గుణపురం, రామగిరి, బల్లిగుడి, చిన్నంకటకము, రాయగడి, పొత్తంగి తాలూకాలలో ఆంధ్రులు, ఉత్కలలుకలసిన సంఖ్యకన్నను, ఇతర భాషల మాటలాడెడివారిసంఖ్య విస్తారముగ నున్నది.

డి. మల్కచిగిరితాలూకాలో ఆంధ్రులు, ఉత్కలలుకలసినసంఖ్యలో, ఇతరభాషల మాటలాడెడి వారిసంఖ్య దాదాపు సమానముగ నున్నది. ఇక గంజాము మండలమునందు ఆస్కా, బరహంపురము, ఛత్రపురము, గుమ్నూరు, ఇచ్చాపురము, కుదల, సురజాతాలూకాలలో ఉత్కలసంఖ్య ఆంధ్రుల సంఖ్యకన్న అధికముగ నున్నది. శ్రీకాకుళము, పర్లా కిమిడి, సోంపేట, తెక్కలితాలూకాలలో ఆంధ్రుల సంఖ్య ఉత్కలసంఖ్యకన్న నధికముగ నున్నది. ఏజెన్సీ డివిజనునందును, గంజామునందును, ఉత్కలలును ప్రదేశములలో మొత్తముమీద తెలుగువారి కన్న ఉత్కలసంఖ్య అధికమని చూపబడినది. ఏజెన్సీ డివిజనులో, మొత్తమున ఉత్కలలకన్న, ఇతరభాష మాటలాడెడివారి సంఖ్య యధికముగ నున్నది. సంఖ్యలను పరిగణించుటలో, ప్రభుత్వ ద్యోగులు ప్రజాప్రముఖుల తోడ్పాటుగైకొనిరి. లేక రమవిచక్షణ వైననే పూర్తిగ నాధారపడిరి. ప్రభుత్వప్రకటనము తెలుపకున్నను, పరిగణనము ప్రభుత్వద్యోగుల స్వంతమనియే తలంపవచ్చును.

ఈగణితి, ఆంధ్రులను గాని ఉత్కలలనుగాని సంతృప్తిపరుపదనిభావించెదము. ఇదివరకు, గంజాము మండలమునందు సరిహద్దులను నిర్ణయించుటకు డాక్టరు మూన్టిగారిని కాంగ్రెసు సంఘమువారి చేర్చరచిరి గాని, ఆపని కొనసాగలేదు. మరల నాప్రయత్నము నెవ్వరును చేయలేదు. విషమరాజకీయస్థితిమూలమున, ఇందువిషయమై కాలము వినియోగపరుచుటకు ఆంధ్రులకు వీలులేకపోయినను, దీనియొడ నుపేక్ష వహించుటకేమిదో వీలులేదు. ఎలనన ప్రభుత్వ నిర్ణయము ప్రజలను సంతృప్తిపరుపజాలకున్నను, ఆంధ్రుల ఉత్కలల మధ్యను మనః స్పర్ధలను పెంచుట కుపయోగపడవచ్చును. అందుచే ఆంధ్రుల, ఉత్కలల విశ్వాసమును చూరగొనిన ప్రముఖులను విచారణకర్తలుగ నిర్ణయించి, ఆంధ్రోత్కల విభాగమును ప్రజలు వారయంతట వారే నిర్ణయించుకొనుట భావ్యము. శత్రుత్వజేసిన లాభ ముండదు. ప్రజలు సమాధానపూర్వకముగ జేసికొనెడి నిర్ణయమే, మనఃస్పర్ధల కెడమియక శాశ్వతలాభము గలిగించును. ఆంధ్రులును, ఉత్కలలును, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములను కోరుచున్నారు. రాష్ట్ర నిర్మాణసూత్రము ఉభయమును అంగీకరించినదే. అందుచే ఉత్కలలకు ప్రత్యేకరాష్ట్రము లభింపకుండ ఆంధ్రులు అడ్డుపడబూనరు. సరిహద్దుల నిర్ణయము, కొంతవడి యభిప్రాయభేదమున కెడమిచ్చుట సహజము. ప్రభుత్వపు ఏర్పాటులు, అట్టి విభేదములను పెంచుటకు తోడ్పడును. ఉభయసంఘములవారును కలసి చేసెడి ఏర్పాటులు మనఃస్పర్ధల కెడము లేకుండ జేసి, సఖ్యమును సమకూర్పగలరు.

స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధించునని ప్రజలొకించుచున్నారు. స్వరాజ్యవిధానమునందు, రాష్ట్రములు భాషాప్రయుక్తములుగ నుండక తరలవు. కాంగ్రెసుసభవారు దేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ నిదివరకే విభజించిరి. ఆ విభాగములు స్థిరపడెను. సరిహద్దుగాదా లుండుచోట, వానిని సౌమ్యముగ పరిష్కరించుటకు కాంగ్రెసు సభవారు తోడ్పడుట రనుటకు సందియములేదు. కాంగ్రెసు యుద్వేగమును పట్ల ఆంధ్రులతో బాటు ఉత్కలలును పరమోత్సాహముగ ను బలించుచున్నారు. గాంధీమహాత్మునికి ఉత్కలలపై ప్రత్యేక కాభిమానము గలదు. తామభాషచే వీడితల్లైన ఉత్కలలను జూచి, మహాత్మునిస్వాదయము కరిగిపోయెను ఉత్కల తామ నివారణమునకు క్లిమహాత్ముడుపాయములను సూచించియుండెను. అందుచే మహాత్ముని తోడ్పాటుతోను, కాంగ్రెసు సభవారి సహాయముతోను ఆంధ్రోత్కల విభాగ ని

మును కావించుట దు స్తరముగాదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తెలుగులోని విషయములలో ప్రజే చ్చను గూర్చి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికిను తమకు తెలిసిన సమాచారమును ప్రచురించి యుండలేదు. ప్రాయశః వీరికిమీద ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొందుచేమో ఈ విషయమును గూర్చి చర్చించునపుడు ఆంగ్లముగాని ఉత్కలముగాని అనవసర ఆగ్రహవేళమున కవకాశ మొసగక, సందర్భములను సౌమ్యముగ చర్చించుకొని, కాంగ్రెసు నిర్ణయమునకు బద్ధులగుట భావ్యము. ఆంగ్ల రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారి విషయమై తగుశ్రద్ధవహించి, వ్యవహారము ముదురకముందే, ఆంగ్లోత్కల సమస్యపరిష్కార నిర్వహణమునకు బూనుకొందురు గాక!

ఇర్రెండు వ్యవహారము

ఇర్రెండు వ్యవహారము మరల మొదటికి వచ్చెనని కొందరు తలచుచున్నను మా కట్టి నిరాశ గలుగుటలేదు. ఆంగ్ల దేశమునకును ఇర్రెండునకును ఇటీవల సంధి గుడిచెను. ఇందునుగూర్చి ఇర్రెండు దేశప్రముఖులలో నభిప్రాయభేదముగలదు. సామ్రాజ్యస స్వపరిపాలనమునకు కాలిను, గ్రీఫిత్సు గార్లు అంగీకరించినను, డివెలరాగారికి ప్రజాస్వామ్యముపై తృప్తియుండుటచే వారంగీకరించియుండలేదు. ఇప్పుడయినను ఇర్రెండునందు సంధి సంగీకరించెడిపక్షమే యధికముగ నుండు ననియు డివెలరాగారిపక్షము స్వల్పముగ నుండు ననియుభావించెదము. అయినను, ఉభయపక్షములకును సమన్వయాత్మకము గుదురనిది డివెలరాపక్షమువారు పరిపాలనము తిన్నగ కొన సాగకుండ జేయగలుగుదురు, విరివబడబడిక విషయమై ఇటీవల జరిగినచర్చలో, గ్రీఫిత్, కాలిన్సు గారులు ఒడంబడిక కనుకూలముగ మాటలాడిరి. డివెలరాగారు, ఒడంబడిక కనుకూలముగాకున్నను దేశముపై వారికి గల యభిమానమువలన సమాధానమున కొడబడిరి. మూడు మాసములవరకు ప్రభుత్వసమావేశమును ఆపియుంచవలయుననియు ఈలోపుగ ఎన్నికలను జరుగజూడదనియు, ఎన్నికలు జరుగునపుడు ఒడంబడిక ననుసరించి ఏర్పడిన నూతనవిధానముపై దేశాభిప్రాయమును కనుగొనవలసినదనియు, ఉభయపక్షములవారును సంగీకరించిరి. ఈ ఏర్పాటు ఇర్రెండు ప్రజల కిష్టముగనున్నది. దీని సంగీకరించుటలో, సికఫీసు నిర్మాణమునందు చీలికను కలిగింపకుండుటయే తనయుద్దేశ మని, డివెలరాగారు చెలిపిరి. మూడుమాసములలోపుగ, నూతన ప్రభుత్వమువారు ఒడంబడిక కనుకూలముగ రాజ్యాంగవిధానమును తయారుజేసి ప్రజల మొదుట నుంచగలరు. ప్రజలు తమకు ప్రజాస్వామ్యము వలయునో, సామ్రాజ్య స్థ స్వాతంత్ర్య రాజ్యము వలయునో నిర్ణయింపగలుగుదురు. పిమ్మట పోరాటముల కవకాశముచ్చుటకన్న, ప్రారంభముననే ప్రజాంగీకారమును నిశ్చయముగ కనుగొని తదనుగుణముగ పరిపాలనమును ప్రారంభించుట యుక్తము. విరివ ప్రజలయినను, ప్రస్తుత దేశ కాలపరిస్థితుల ననుసరించి, తమ త్యాగఫలితముగ చేకూరిన స్వాతంత్ర్యమును విడనాడరని తలచెదము. ఇర్రెండు నిర్ణయము ఆంగ్ల దేశమునందు కొంత సుత్సాహమునకు కారణ మయినట్లుల తోచుచున్నది. ప్రస్తుతస్థితిని గూర్చి విచారించుటకు, సంధిపత్రముపై సంతకముల జేసినవారలను పిలిపించెద మని చచ్చిల్ మంత్రిగారు కామన్సు సభలో చెలిపిరి. ఆంగ్ల దేశప్రముఖులు ఒక్క విష

యమును మనమును గుంచుకొనవలెను. ఇర్రెండులో నిరుపక్షములవారును రాజకీయబడుచున్నపుడు, వారిని తొందరపెట్టుట భావ్యముగ నుండదు. అటు ల గావించుటచే, మొదటికి మోసము వచ్చును. ఇర్రెండు ఒడంబడికను దేశ మంగీకరించుటకు, ఆంగ్ల దేశము కాలనిర్ణయమును గావించియుండలేదు. ఈ మారు ఇర్రెండు ప్రజలు విరివ ఒడంబడికను, అందుక్రింద నేర్పడిన రాజ్యాంగవిధానమును గూడ అంగీకరింపవలయును. లేనియెడల రెంటిని తిరస్కరింపవలెను. ఇర్రెండు ప్రజలు, దేశపురోభివృద్ధి నాలోచించి, తమకు హస్తగతమయిన స్వాతంత్ర్యమును వినియోగించి కీర్తివశ సెదరని, తలచెదము.

ప్రభుత్వదృక్పథము

బర్మోలీ తీర్మానములగూర్చి ప్రశ్నింపగ, వాని యందు సమాధానమున కవకాశము గనుపింప ననియు, తమ దృక్పథమును ఏమాత్రము మాన్పు కొనవనియు, సర్. విలియం విక్ టోరియోగారు ఇండియా ప్రభుత్వపక్షమున సామ్రాజ్యశాసనసభలో సమావధానమిచ్చిరి ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు గాని, హైందవ సమస్యను పరిష్కరించుటకు గాని, ప్రభుత్వము వారు సంసిద్ధులు గాలేదని, ఇందువలన స్పష్టముగ చున్నది. ఈ కారణముచేతనే దేశనాయకులు, ప్రభుత్వ దృక్పథము మారనంతవరకు పరిష్కారమునకు వీలుండదని పలుమరు కేలిపియుండిరి. డాక్టరు కిన్లూగారు కారాగృహమునుండి గాంధీ మహాత్ముని కొక లేఖను వ్రాయుచు, గౌరవప్రదముగ వ్యవహారము పరిష్కారమగుచో రాండు టేబిలు సమావేశమును కూర్చుటకు తన కభ్యంతరములేదనియు, అయినను ప్రభుత్వము వారు హిందూదేశమున కేది యవసరమో దాని నింకను గ్రహింప లేదనియు, తమకు గాంధీ మహాత్ముని యందు పూర్ణ విశ్వాసము గలదనియు, తెలిపెను. హైందవసమస్యను ప్రభుత్వమువారు పరిష్కరింప బూనినచో, నిర్బంధవిధానావలంబనమే వారికి శరణ్యమగును. లండనునుండి, సర్. మైకేలు ఓష్యయరుగారును సికాగో హాము ప్రభువుగారును హిందూ దేశమున నిర్బంధము లింకను చాలలేదని గట్టింపుచున్నారు. వారి హితమునే ప్రభుత్వమువారు అవలంబింపవచ్చును. ఇందుమూలమున భారతవర్షమునకు నూత్రము నష్టము గలుగదు. ప్రజలు ధర్మమార్గమును విడినాడక ప్రవర్తించుచో, నిర్బంధ విధానమువలన వారి యభీష్టసిద్ధి త్వరలో నెరవేరక నూనదు.

బొంబాయి శాసనసభ:

క్రొత్త పన్నును నిరాకరించుట బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు తమకు గలిగిన ఉబ్బులోటును భర్తీ చేసికొనుటకు, వినియోగములపై పన్నును విధించుట కొక చట్టమును తయారు జేసిరి. ఆ చట్టమును మొన్నటిదినము బొంబాయి శాసనసభవారు నిరాకరించిరి. ఉన్న పన్నులనే భరింపజాలని ప్రజలపై క్రొత్తపన్నులను విధించుట అసభ్యముగ నుండును. పంజాబు రాష్ట్రమునందుకోశమునందు 99 లక్షల దిగుబాటు గలదట. రాబోవు వత్సరమున 158 లక్షల దిగుబాటుండునని, పంజాబు ప్రభుత్వ సభ్యుడు తెలిపెను. పంజాబు ప్రభుత్వము వారుగూడ క్రొత్తపన్నులకే బూనెదరా?

లాభ మేమి?

సప్రకాశమిటీవారు నూచించిన నిర్బంధ శాసనములను ప్రభుత్వమువారు రద్దుపరచిరి. కాని, క్రిమినలు లా సవరణచట్టము, రాజద్రోహసభాశాసనము అటులనే నిలిచియున్నవి. రాజకీయ నేరములకు సంబంధములేని మామూలు శాసనములనే, ప్రజాస్వాతంత్ర్యనిరోధమునకు అధికారులు ఉపయోగించుచుండగ, కొన్ని నిర్బంధ శాసనములు రద్దయినంతమాత్రమున లాభ మేమి? ఇప్పుడు మారవలసినది, పరిపాలనాదృక్పథము. అది పూర్తిగ మారినగాని, శాసనములు ప్రజల స్వాతంత్ర్యమును సురక్షించి, వారికి సౌఖ్య మొనగూర్చు.

స్థానిక వార్తలు

నిమ్నజాత్యుద్ధారక సంఘము:—ఈ సంఘ ప్రచార కండక్టును ఆదివారము 26 వ తేదీ ఉదయం 8-30 గంటలకు చాకలపేట కాటప్పచేరిలో స్వామి బ్రహ్మనందగారు 'సహకారము' నుర్చి యుపన్యసించెదరు.

మ్యాజిక్ లాంతరు ఉపన్యాసము:—తెలిదండ్రులయొక్కయు ఉపాధ్యాయులయొక్కయు సంఘముయొక్క గౌరవకార్యదర్శి యగు ప్రొఫెసరు కుల్యాద్వీ గారు మద్రాసు అర్బునియను వీధిలోని గోకేహాలులో 27 వ తేదీ సోమవారం సాయంత్రము 6-30 గంటలకు 'శకుపోషణము' నుగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

వేరు కెనగపంట 1922:— చెన్నరాజధానిలో 1921-22 సంవత్సరములో వేరు కెనగపంట 1428500 యెకరములలో వేయబడెను. గతవత్సరమున 11 వంతులు పంటదగ్గి నది. వేరు కెనగపంట గకాయలు 644400 టన్నులకు అంచనా వేయబడినది.

గొప్ప అగ్నిప్రమాదము:— మద్రాసు తిరువలి క్షేత్రంలో మొన్న రాత్రి 1 గంటవేళ బక్సింగ్టాంకాటన ప్రక్కనున్న పల్లెవాళ్ల గుడిసెలలో నిప్పులుకొని సుమారు 30 గుడిసెలు తగులబడిపోయెను ప్రాణనష్టమేమియును గలం లేదుగాని పల్లెవాళ్లకున్న దానియును తగులబడిపోయి మనుష్యులు మాత్రము మిగిలిపోయిరి. త్వరితగతినై పైయొజనలు వచ్చుటచేతను వెదగలియేమియును లేకపోవుటచేతను వెంకుటిండ్లవరకును నిప్పుపోలేదు.

శ్రీ భారతీ భాండారము:— మద్రాసు జార్జి టౌనులోని శ్రీ భారతీ ప్రభుత్వ భాండారముయొక్క చతుర్థ వార్షికాంశము 26 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 5 గంటలకు గోవిందప్పనాయని వీధిలోని సౌందర్యచూలులో జరుగును. అప్పుడు జి. యస్. పాడిసమగారు యం. ఎ. వి. సి. యస్., 'జెనీవా; జాతీ సమితి' ఆనువిషయముగూర్చి యుపన్యసించెదరు. గౌరవనీయులగు జడ్జి సు. యం. వెంకటసుబ్బారావుగారు అధ్యక్షత వహించురు.

పాముకాటుకుమందు:— "పాముకాటునకు పాగాకు దివ్యవధము. 5 తులముల పాగాకును 10 తులముల నీళ్లలో బాగుగ గలిపి అడుగుపిట్టి తినిజేసి నీటిని పాముకరిచిన వానిచే త్రాగించవలెను. పాముకాటుచే మనుష్యుడు ఒక్క తెలియక పడేనేని, గొంతులో పోయవలెను. అంతెల్ల కరుచుకొని పోయేనేని ముక్కులలోనుండ యానీటిని పోయవలెను. ఇటుల జేసిన రె నిమిషములలో పొంతులు వెల్లి పామును తగ్గిపోవును. ఒక గంటనేపటిలో మనుష్యుడు తిన్న గనుండు. పాము పాగాకు తోటలోనుండ పోదన్నప్పుడతి అందరకును దెలియును. కావున పాగాకు పాముకాటునకు దివ్యవధము."

ఇటుల ప్రాదరాబాదు వాస్తవ్యులు హక్ కే మహాస్వర్ణ యూనిసుగారు 'ప్రాక్టికల్ మెడిసిన్' అను పత్రికకు వ్రాయుచున్నారు.

నిర్బంధవిధాన ఉద్బంధము

ఢిల్లీలో కాంగ్రెసు కార్య - స్థాయి సంఘసభలు

భిన్నాభిప్రాయములు-చాలమంది సభ్యులు వచ్చుట
సామ్రాజ్యశాసనసభలో బాడ్లోలీ తీర్మానమును గూర్చిన ప్రశ్నోత్తరములు
కఠినశాసనముల రద్దుచట్టములను గవర్నరుజనరల్ లామోదించుట
లాలా లజపతిరాయి, ఆగానాథగుగ్గల్ కేసులు-మార్చి 16 వ తేదీకి వాయిదా వేయుట
లూడియానాలో సంఘబహిష్కారము
డాక్టరు కేచలూగారు మహాత్మునకు చెరసాలనుండి లేఖ వ్రాయుట
ఆచారములోని కనాడీభాషలో అల్లరులు-తుపాకులను గాల్చుట
అననము పోలీసుల నేర్పరుచుట - ప్రభుత్వ ప్రకటనము

పంగరాష్ట్ర శాసనసభ - విదేశీయులనుండి ఖద్దరు దగునుత్తరిగూర్చి ప్రశ్నోత్తరములు
ఢేరాతూనులో అరెస్టులు.

ఢిల్లీలో కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసమావేశము

సమష్టి ఆజ్ఞోల్లంఘనము తప్ప తక్కిన వెనుకటి ప్రచారవిధానముల నన్నిటిని
ఆమోదించవలెనను తీర్మానమును మహాత్ముడు పాదించుట
తీవ్రమగుచర్చ రాత్రి 12 గంటలవరకు జరుగుట
పర్యవసానము తేలకుండుట.

వేంకటగిరినాయకుడు శ్రీ యుత కటిక నేని రామారావుగారిని వదలుట

గా వృ స్వాగతోత్సవము
చిత్తూరులో సి. రాజగోపాలాచారి, ఎం. రామస్వామయ్యగార్ల కేసు విచారణ

ఢిల్లీ

అఖిలభారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ
నేడు (24 వ తేదీ) ఢిల్లీలో జరుగు నతిముఖ్య
మగు అఖిలభారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభకు
చాలమంది సభ్యులు ఢిల్లీకి వచ్చిరి. 24 తేదీ ఉదయ
మునుడియు కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ్యులు ఇతర
నానాకులతో స్నిష్టాగోష్ఠిసంభాషణముల గావించిరి.
బాడ్లోలీ తీర్మానములనుగూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు
వెడలినందున సీరియస్ కార్యసంఘసభ్యులు తొలు
దొలొత పలువురు కాంగ్రెసునాయకుల అభిప్రాయ
ములను తెలిసికొనిరి. పిమ్మట మధ్యాహ్నము 2
గంటలు మొదలు 4 1/2 వరకు కార్యసంఘసభ జరిగి
నది స్థాయిసంఘసభవారు పరిష్కరింపవలసిన తీర్మా
నముల నిటుల సిసభవారు నిర్ధారణచేసిరి.

ప్రతికూలపక్షము

గాంధీ మహాత్ముని మాటయం దిప్పటికిని
పొచ్చుమందికి గట్టివిశ్వాసమే కలదు గాని అతి
వాదులు కొందరు మాత్రము ప్రాతికూల్యముబూని
రి. ఆత్మరక్షకమును నష్టకరము నను రెండువిధముల
ఆజ్ఞోల్లంఘనమే ముఖ్యవివాదవిషయము. అసహ
యోద్యమమును నిలిపివేయవలె ననువాదుగూడ
కొందరు కలరుగాని వారిసంఖ్య మిక్కిలితక్కువ.
గాంధీపక్షమువారికిని అతివాదులకును రాద్ధాంత
సిద్ధాంతములు జరుగును. ప్రస్తుతము యుద్ధమ
మును నిలిపివేయగూడదు. ఆత్మరక్షక ఆజ్ఞోల్లంఘ
నమును వెంటనే ప్రారంభింపవలెను, మొదట నుద్దే
శించిన తీరిని కొద్దికాలము పోయినపిమ్మట సమష్టి

ఆజ్ఞోల్లంఘనమునుగూడ ప్రారంభింపవలెనని అతి
వాదులు వాదించుచున్నారు. 24 వ తేదీ మధ్యా
హ్నము 2 గంటలకే స్థాయిసంఘసభ జరుగవలసి
యందుకొని కార్యసంఘమువారు 2 గంటలకు
నిర్ధారణను చేయజాలకపోవుటచే స్థాయిసంఘ
సభను సాయంకాలము 7 1/2 కు జరుపుటకు నిశ్చయిం
చిరి. అసభ హాకీం ఆజ్ఞులుఖానుగారి యింటి ఆవర
ణలో వేయబడిన ఢేరాలో (శమీలా) జరుగును.
ఢిల్లీలో రాజుద్రోహసభాశాసన ములలో నుం
డుటచే స్థాయిసంఘసభ్యులను తప్ప గిలెరుల నెవ్వ
రిని ప్రేక్షకులుగా నాసభకు రానీయ వీలులేదు.
25 వ తేదీనిగూడ స్థాయిసంఘసభ జరుగవచ్చునని
24 వ తేదీని ఢిల్లీనుండి అసోసియేటుడు ప్రెసు
వారు తలచినంతి.

బాడ్లోలీ తీర్మానములు-సామ్రాజ్యశాసనసభ

28 వ తేదీని పగలు 11 గంటలకు ఢిల్లీలో
సామ్రాజ్యశాసనసభ జరిగినది. ఆరు ప్రశ్నలకు
సమాధానము తెలుపబడెను.

సర్ జేమిస్టీ జీజీబాయిగారు:- బాడ్లోలీలో కాం
గ్రెసు కార్యసంఘమువారు చేసిన తీర్మానమును
ప్రభుత్వమువారు చూచిరా? ఆతీర్మానములను
బట్టి అసహాయోద్యమమును గూర్చి తమ భావ
మేమో ప్రభుత్వమువారు తెలిపెదరా?

సర్ విలియం విన్సెంటుగారు:- ఆతీర్మానమును
దొరతనమువారు చూచిరి. వానిని గూర్చి చర్చిం
చిరి. అసహాయవాదుల పద్ధతిలో గొప్ప మా శ్రే
మియు కలిగినట్లు ఆతీర్మానములవలన తేలుటలేదు.

ఆజ్ఞోల్లంఘనమును తాత్కాలికముగా మానివేయు
టకు వారు తీర్మానించిన గాని వారి విధానము
నుండి దానిని పూర్తిగా తొలగించుటకు వారు
నిర్ణయింపలేదు. దానినిమరల పెద్దయెత్తున ప్రారం
భించుటకు తగిన అవకాశమును కలుగజేసికొను
టకే దానిని విరమించినట్లు వారు స్పష్టపరచిరి.
వలంటీరుల యూరేగింపులను తాత్కాలికముగా
నిలిపిరిగాని వలంటీరులను జేర్చుపని చురుకుగా సాగు
చుండువలె ననియే నిర్ణయించిరి. అసహాయోద్య
మము ప్రారంభింపబడినది మొదలు దేశమున జరు
గుచున్న రాజుద్రోహప్రచారమును వారేమియును
నిలుపలేదు. ప్రభుత్వోద్వేగములు పనులు మాని
వేయనట్లు బోధించుట ముఖ్యమని గూడ నిర్ణయిం
చిరి. గాన సీతీర్మానములవలన వారిపద్ధతీపీమియును
మారలేదు. విధానము కొంతతాత్కాలికముగా
విరమింపబడెను. ప్రభుత్వమును తొలగింపవలెనను
వారి నిశ్చయమునుమాత్రమును మారలేదు. అస
హాయవిధానమును వారు పూర్తిగా వదలువరకును
ప్రభుత్వవిధానమేమియును మారవీలులేదు. ఈ
విధానమువలన దేశమునం దుపద్రవకరమగు పరి
స్థితు లిది రకే ఏర్పడినవి. పక్షణముననైన రక్షప్రవా
హములును దురంతరములును జరుగవచ్చును.

*
అఖిలభారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సమావేశము
మహాత్ముడు తీర్మానము నుపపాదించుట

24 వ తేదీ సాయంకాలము 7-30 కు కాంగ్రెసుస్థాయి
సంఘ సమావేశము ప్రారంభమైనది. ప్రధాన తీర్మానమును
మహాత్ముడు పాదించెను. దానిని పలుకుగా రనుచుండిరి
కాంగ్రెసు ప్రచారమునందలి కొన్ని పద్ధతులను నిలిపివేయుచు
బాడ్లోలీలో కార్యసంఘమువారు చేసిన తీర్మానమును స్థిరపరచుచు
సమష్టి శాసనోల్లంఘనము తప్ప తక్కిన ప్రచారమునందను
యించుమించు వెనుకటివలెనే జరుపదగునని ఆ తీర్మానమునూ
చించినది. దానినిగూర్చి రాత్రి 12 గంటలవరకును శుక్ల జరిగి
నది గాని పర్యవసానము తేలలేదు. నేడు (25 వ తేదీ) గూడ
చర్చజరుగును. ఈతీర్మానమునందుదహరింపబడిన పద్ధతులనుమించి
పోయిన పద్ధతులను నూచించుచు వెక్కువండి సవరణలనుప
పాదించిరి.

మహాత్ముడు పాదించిన తీర్మానము

11-12 తేదీలను జరిగిన కార్యసంఘసభలో కార్యసంఘ
మువారిచే నామోదంపబడిన తీర్మానములను అఖిలభారత కాం
గ్రెసు స్థాయిసంఘము వారు శ్రద్ధగా నాలో
చించి వానిని స్థిర పరచుచు న్నారు. మరియు
నిటుల తీర్మానించుచున్నారు. ఆయా రాష్ట్రములలో రాష్ట్రీయ
కాంగ్రెసు సంఘముల అనుమతిని బడసినకాదు విడివిడిగా
ఆయాస్థలములందు ఆయాచట్టములను గురించి ఆత్మరక్షణము
నకు (డిఫెన్సివ్) ను గూడ ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభింప
వచ్చునుగాని దేశీయకాంగ్రెసుమహాభవాటగాని స్థాయిసంఘ
మువారుగాని నిర్ణయించిన నియమము లాప్రాంత
మున పూర్తిగా సెరవేర్చబడనిచో రాష్ట్రీయసం
ఘము లట్టిద్యక్తి (ఇండి ఎన్యూ ఆలు) ఆజ్ఞోల్లంఘనమునకు అను
మతి సేయగూడదు. కల్లుసారా దుకాణములపద్ధ బోధించుట
ఎంత అనసరమో విదేశీబట్టల దుకాణములపద్ధ బోధించుట
గూడ అంత అవసరమే, అని పలువురు వ్రాసినందున బాడ్లోలీ
తీర్మానములలో విధింపబడిన పద్ధతులను మీరణంధ సారా
దుకాణముల పద్ధత లేవిదేశ బట్టల దుకా
ణముల పద్ధత గూడ మోసము లేకుండ పడు
దేశముతో బోధించుటకు స్థాయిసంఘమువారు రనుమతించిరి
బాడ్లోలీ తీర్మానముల యుద్దేశము కాంగ్రెసువారు వెనుక నిర్ధా
రణచేసిన అసహాయవిధానమును వదలుటయు సమష్టి ఆజ్ఞోల్లం
ఘనమున పూర్తిగా ఎల్లప్పుటికిని వదలుటయుకాదు. బాడ్లోలీ
తీర్మానములప్రకారము ప్రచారకులు యావచ్చునీని శ్రద్ధను
నిర్మాణకార్యములందే వినియోగించుచో అందులక తక్కువ
సరమగు సమష్టి దౌర్జన్య రాహిత్యము దేశమునందంతటను పూ
ర్తిగా వెలకొనగలదని స్థాయి సంఘమువారు నిశ్చయించుచు
న్నారు. అసహాయోద్యమమునకు చేసిన ప్రతిబింబమునందును
కాంగ్రెసునకు చాల విజయము కలిగినది. దేశమున వ్యాపించి
యున్న అసహాయోద్యమము కలక దేశమున

శ్రీకృష్ణుని బలము చేకూడినది. ఆనందోద్వేగము పూర్తిగా నెలకొనినది. నిక్కమగు మైత్ర్యము సమాన భావమును రేపించునది స్థాయి సంఘమువారు తలచుచున్నారు. దేశములు స్వచ్ఛముగ వెల్లడించిన ఆభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారు తృప్తికరించినపుడల్ల ప్రజలు ఆజ్ఞోల్లంఘనము ననుసరించుటకు వారికి హక్కుగలదు. అది ప్రజల ముఖ్యకర్తవ్యము. స్వక్తి ఆజ్ఞోల్లంఘనము (ప్రెసిడెన్సీ పబ్లిషింగ్) అనగా ఒక్కొక్కరు గాని నిరారణ చేయబడిన కొంత సంఖ్యవారు గాని చేయునట్టి ఆజ్ఞోల్లంఘనమని తెలియవలెను. ఒక సభకు వచ్చుటకు అప్పీలు చేసి తీర్మానముపై ఆటికట్టును చూపనివారిని రానియకుండుటకు ఏర్పరచిన సభకు యాద్యోగులూంపి చేయబడిన చో నట్టి ఆజ్ఞోల్లంఘించుట వ్యక్తి ఆజ్ఞోల్లంఘన మగును. అట్టి నియమములేక ఎల్లవారును ఏటికట్టును చూపకుండునే రావచ్చునని ప్రకటించబడిన సభకు యాద్యోగులూంపి చేయబడిన చో నట్టి ఆజ్ఞోల్లంఘించుట వ్యక్తి ఆజ్ఞోల్లంఘన మగును. అట్టి నియమములేక ఎల్లవారును ఏటికట్టును చూపకుండునే రావచ్చునని ప్రకటించబడిన సభకు యాద్యోగులూంపి చేయబడిన చో నట్టి ఆజ్ఞోల్లంఘించుట వ్యక్తి ఆజ్ఞోల్లంఘన మగును. అట్టి నియమములేక ఎల్లవారును ఏటికట్టును చూపకుండునే రావచ్చునని ప్రకటించబడిన సభకు యాద్యోగులూంపి చేయబడిన చో నట్టి ఆజ్ఞోల్లంఘించుట వ్యక్తి ఆజ్ఞోల్లంఘన మగును.

డాక్టరు కిచలూగారు మహాత్ముని ప్రాసినలేఖ చాసాలనుండి కిచలూగారు మహాత్ముని లేఖ ప్రాసిన. కాకాశాస్త్రియ దివంగతుల బాగుగా కలుగుచున్నది. కాకాగారి నివాసము దైవసంకల్పముచేత మేలుకే లభించినదని నే నిపుడు సంతసించుచున్నాను. నాకీరితిగా విశ్రాంతి లభించినది. చాసాలలో జీవితము చితి సౌమ్యముగ జరుపగలుగుచున్నాను. గౌరవ భంగములేని సమాధానము కుదురునెడల జీవితమును అనుసరింపజరుపుట నా కాక్షేపణ లేదు. కష్టసహిష్టురయ్య ప్రజల శ్రేయస్కుల పూర్తిగా నభ్యుదయము కలిగినట్లు లేదు. మనశ్శతమునకు నేడేది అనునదేమో దొరతనమునా రింకను ప్రహేళిక లేదు. నాకు మిఠాయిలు సంపూర్ణవిశ్వాసము గలదని డాక్టరు కిచలూగారు మహాత్ముని ప్రాసిన.

కఠినశాసనముల తొలగించు చట్టములు నిరుపమాన డాక్టరు సుభాగారి అధ్యక్షత క్రింద సిద్ధమై సమావేశమైన సంఘమునా ఈశ్రీగ్రామక చేసిన మార్గదర్శన సమితి కఠినశాసనముల రద్దుపరచుటకు సామ్రాజ్యశాసన సభ వారును స్టేటుకాన్సిలువారు నాకొందించిన చట్టములకు రాజ ప్రతినిధిగూడ అంగీకారము తెలిపెను.

బొంబాయి

గ్రంథములను బహిష్కరించుట
“స్వతంత్ర సంకరసంతోషకరక ను”న కన్నడగ్రంథములను వి. ఆర్. ఆని ఖండిగారు వ్రాసిరి. బీజపూరులో గ్రామాధికారి ముద్రాకాలముందు ముద్రింపబడినది. దానిలో 100 పద్యములున్నవి. దానిని బొంబాయిదొరతనమువారు బహిష్కరించిరి.

వంగరాష్ట్రము

హొయివాలాలో అరెస్టులు.
పండిత కృష్ణచంద్రగారి రింటిలో నున్న కాంగ్రెసుసంఘ కార్యాలయమున 28 వ తేదీన పోలీసులు సోదాచూచిరి. 29 వ తేదీన కాల్సిలో పండిత కృష్ణచంద్రగారిని పేటు కలెక్టరు (అధ్యక్షుడు) ఈశ్రీగ్రామక వైద్య (కార్యదర్శి) కాకూరు చందనసింగు (వలంటీరు దళ సేనాని) వీరందఱును భోగపూరుకాంగ్రెసు సంఘమువారు వీరినందరిని కాకూరు మంబాసింగు (ధానో) గారిని 28 వ తేదీన జైరాహునులో అరెస్టుచేసిరి.

విదేశీభద్రు-వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

28 వ తేదీన కలకత్తాలో జరిగిన వంగరాష్ట్ర శాసనసభలో విదేశీయులనుండి భద్రులట్ట వచ్చుచున్న సంకల్పినిగూర్చి యొకరు ప్రశ్నించిరి. బహుమతి భద్రులట్ట వచ్చుచున్న వనియు అని యాదేశముననే నేయబడుచున్న ప్రజలు నమ్ముచున్నారనియు దొరతనమువారికి తెలిసినదిగాని భద్రులట్టచుంటి బట్ట విస్తారముగా విదేశీయులనుండి గూడ వచ్చుచున్న వనియు అది దేశమునందు నేయబడినదే అని చెప్పి ప్రజలను మోసము చేయుచున్నారనియు దొరతనమువారికి తెలియదు. నిర్ధారణగా తెలిసినచో తగినచర్య జరుపబడునని కేరగారు నడిచిరి.

కనయకుఘాటు లొల్లులు

ఈ అల్లరులనుగూర్చి ఆసాము దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. నిలవాటు మండలమునందలి కనయకుఘాటు తాలూకాలో కలవరము హెచ్చుగా నుండుటచే డిప్టీ కమిషనరు అనుమతి బడయకుండ సభలను జరుపరాదని యుత్తరువుచేయబడినది. కనయకుఘాటులో 15 వ తేదీ నొకసభ జరుగనని తెలియగా అనుమతిలేకుండ సభను జరుపరాదనియు ఆసభ కేవలము మతసంబంధమే అని పూచీవడిన, అనుమతి యియ్యబడుననియు అచటినాయకుల కు ద్యోగులు తెలిపిరి. అనుమతిని కోరుచు నెవరును విజృంభింపలేదు. గాన 15 వ తేదీ పగలు 10 గంటలు ప్రజలకు కూడ సాగిరి. సగమవావి కమిషనరు అప్పుడట నుండుటచే అతడును ఎక్స్ ప్రెస్ అట్టెంటు కమిషనరు (మాల్వీ మహమ్మదు చాదరి - రు)ను 20 మంది సాయకులు 12 గురు నిరాయుధులు నకు పోలీసులు సచటికి వెళ్లి నాయకులతో కొంతసేపు మాటలాడగా సభను నిలిపివేయుటకు నాయకు లంగీకరించిరి. 7 నిమిషములలో ప్రజలందఱును వెళ్లిపోవలెనని తెలిపిరి. 7 నిమిషములు కాగానే పోలీసులు నెమ్మదిగ ప్రజలను సాగనంపవారలించిరి. అంతలో కొన్ని వందల మంది నెదురుబొంగులను పట్టుకొని పోలీసువారిని చుట్టవేసిరి. కమిషనరు వారియొద్దకుపోయి మందలించెను గాని ప్రజలు వివేక రాల్పి విసరిరి. నలుపక్కలనుండి కర్రలను విసరిరి. అంతట తుపాకులనుకొట్టుట కాదాజ్ఞాపించెను. వెంటనే ప్రజలు బెడరిపోయిరి. కాల్పుల నిలిపివేయబడినది. పోలీసువారు స్టేషనుకు వెళ్లినందుగా ప్రజలు మరల చుట్టవేయుటచే పోలీసులు మరల తుపాకులను కాల్పిరి. ఒక కనిష్టము చేతిలో తుపాకిని లాగుకొనిరి. ఇద్దరు కనిష్టములు విడిచివేసి యి నడిని దాటబోగా కొందరు గ్రామస్థులు వారిని చావగొట్టిరి. సాయంకాల మగుసరికి ప్రజలు చీలిపోయిరి. పోలీసు బలము చాలింత యుండలేదు. ముగ్గురు కానిస్టేబులును ఎన మందిగురు గ్రామస్థులును మడిసిరి. గ్రామస్థులలో చాలమందికి గాయములు గిగిలెను. తరువాత పోలీసుదళము లచటికి వచ్చెను. మరల స్థిరజయకలేదు. మరి మూడు నెలలవర కచట ఆదినము పోలీసుల సేవరచి అత్యయమును ప్రజలు భరింపవలెనని దొరతనమునా రాజ్ఞాపించిరి.

పంజాబు.

లాల్లా లజపతి రాయగారి కేసు
విచారణ చేయుచున్న మేజిస్ట్రేటుకు జబ్బుగానుండుటచే లాల్లా లజపతిరాయి ఆగానధ్యుగార్ల కేసులు మాన్సి నెల 6 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.
సంఘబహిష్కరణము
లూథియానాలో ఇనస్పెక్టరు అమరుసింగుగారి తల్లి చనిపోయెను. ఆశ్రమము నచటి కృతానమునందు తగులబెట్టుకుండ చేయుటకు వలంటీరులను కావలియుంచిరి. అందువలన యిన్స్పెక్టరు తనతల్లి శరణును తన స్వగ్రామ మగు కపర్థలాను తీసికొనిపోయి అచట దహనము చేయించెను.

ఖిలాఫతు వలంటీరులు బందిపోటుచేయుట

కయిఖిలాఫతులమునం దీనెల 2 వ తేదీన బందిపోటు జరిగినది. నలుగురు ఖిలాఫతు వలంటీరులపై నేర మారోపింపబడినది. సి. ఎం. గెజెటు వ్రాసినది.

మైసూరు

బెంగుళూరులో సంఘబహిష్కరణము
ఖిలాఫతువారు సంఘబహిష్కరణమును జరుపుచున్నారనియు అందువలన బెంగుళూరు జిమ్మానుసీమలోను సాయలు మరీదు ఎడగాలోను సమాధిస్థలమందును సభలను జరుపరాదని బోధింపరాడదని పీరు ప్రాదరుగారికిని మరి 16 గురికిని పుత్తరువు చేయవలెనని 50 కాశీగారి భార్య మైసూరును, ముగ్గురు ధర్మకర్తలును కేసు చేసిరి. 28 వ తేదీన విచారణ జరుగనని ముద్దాయిలకు తెలుపబడినది.

దివాక్ బహదురు పి. కేశవస్వామిగారు వెంకటేశ నారాయణతివారిగారు 12వ తేదీన బ్రిటిషుగవర్న చేరిరి. ఇండియన్ అసోసియేషన్ వారు వీరికి గొప్పస్వాగత మొసంగిరి. ఆసభకు గవర్నరుగారు వచ్చియుండిరి. భారతీయులు అత్యుత్సాహముతో వీరికి స్వాగత మొసంగుచున్నారు.

నెల్లూరు మండలము

వేంకటగిరినాయకుల వదలుట
వారికి ఘనమగు స్వాగతము

శ్రీయుతి కటికినేని రామారావుగారిని వారి సహచరులగు శ్రీయుత రంగారావులు, లక్ష్మణసింగుగార్లను నడలిరి. పదివేలమంది వారికి స్వాగత మొసగుటకు ప్రేమసందేహలేరి. 28 వ తేదీ మధ్యాహ్నము వారు బ్రెయినులో నుండి దిగిరి. కాణ సంచా చేల్చబడినది. జయజయధ్వజాలు చెలగెను. భజనలతో గొప్పయూరేగింపును సాగించిరి. ముఖ్యవీధులు దాగుగా నలంకరింపబడినది. 700 మంది బీదల కన్నదానము జరిగినది. భద్రులబట్టలనేగాని మరియేబట్టలను తెప్పించి అత్యుచుని వర్తకులు వాగ్దానము చేసిరి.

చిత్రూరు మండలము

తిరుపతి నాయకుల కేసు
రామస్వామయ్యగారి లిఖితము

28 వ తేదీన చిత్రూరులో శ్రీయుత సి. రాజగోపాలాచారి, ఎం. రామస్వామయ్యగార్ల కేసువిచారణ జరిగినది. ఫిర్యాదీలపక్షమున నలుగురుద్యోగులు సాక్ష్యమిచ్చిరి. ముద్దాయిలు వాదించలేదు. రామస్వామయ్యగారు వ్రాతమూలముగ తన ఆభిప్రాయమును తెలిపెను. రాజగోపాలాచారిగారి రిడయను చేయలేదు. 25 వ తేదీకి వాయిదావేయబడినది.

నే నసహాయజాదిసి. గాంధీమహాత్ముని క్షణాలముల నుడుకభక్తితో ననుసరించుచున్నాను. నేను కేవలము నిర్దోషి నైనను నేను వాదించగూడదు గాన వాదించమగాని కేసువిషయమును ప్రజల కెరిగించుట నాముఖ్యకర్తవ్యము. ఈ నెల 6 వ తేదీన 144 క్రింద నాకు పంపబడిననోటీసు మిగుల నన్యాయము అసంబంధము అక్రమము అని నీతికరము. నేను దాని నుల్లంఘన వలసినదనినది. ఉల్లంఘింపకుండుటకు నా కవకాశము లేకపోయినది. గాన నడి అపరాధముకాదు. నా ఆత్మగౌరవమును పాడుకొనుట కాజ్ఞోల్లంఘన మెవరించిరి వ తేదీ సాయంకాలము 6-30 గంటలకుచిత్రూరులో నుపస్థానించిరి. వాక్స్పెర్తత్యము జన్మచాక్కు. దానినిగూడ రద్దుచేసిరి గాన నేనుల్లంఘింపవలసినదనినది. ఫిర్యాదీల సాక్షులు చెప్పిన విషయములు అబద్ధములు అసత్యములు. వారు తెలిసినకారణములు కేవల మసత్యము. సారాపాటలు చిత్రూరుతాలూకాక చేరియొద్దజరిగిపోజననచటనే నొంటరిగాగాని యితరులతో కలసిగాని పాటపాడవచ్చినవారి నెవ్వరిని కాదరించలేదు. నేనచట నున్నంతకాలమును పర్యటించి యిన్స్పెక్టరు మాజుద్దనే యుండెను. పాటపాడుట వలన వారు దేశమునకును దేశీయులకును హాని చేయుచున్నారగాన వారికి కాంతముగా బోధించుట మాముఖ్యకర్తవ్య మైనను ఆయన కాశము మాకు కొంచెమైన కలుగలేదు. కాంతి భంగకరమగు నేకార్యమును మాలో నెవ్వరును చేయలేదని నేను నిశ్చయముగ చెప్పవలెను. గాన నాయుత్తరువు నిర్దేశము. మేమా నాడచటికి వచ్చిన 16 నిమిషములలోపలనే మా కా నోటీసుల నిచ్చిరి. ప్రస్తావనన్న ఉత్తరువులు నిబంధనలు గావు. కాశ్య నిర్వాహకుల యాజ్ఞలు వానిప్రకారము చూచినను ఆజ్ఞోల్లంఘనము నేరము కాదు. కేసుచేయుట కియ్యబడిన యుత్తరువు గుడ సాక్ష్యముమీద నియ్యబడలేదు. ఈ కారణములచే ఫిర్యాదీలు తమతప్పు నొప్పుకొని కేసు రద్దుచేసికొనదగును. నిరంకుశోద్యోగుల దుష్ప్రతిభతప్పు నందుల కితరమగు శభ్యంతర మేమియును కనబడదు. బ్రిటిషుకొర్టులలో అసహాయవారులకు న్యాయము జరుగదు. గాన నాకేరీరమును తాత్కాలికముగ కొర్టుకు వశపరచితిని రామసామయ్యగారు వ్రాతమూలము నిచ్చిరి.

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ఆదేశము తగ్గుటచేతను పుకహాలో కొన్ని ఉన్నతపాతాల బండుటచేతను పుకహా యందలి ప్రభుత్వ ఉన్నత పాతాలను తీసివేయుటకు ప్రభుత్వము వారు తీర్మానించిరి.

సిలోకై రైల్వే రివ్యూమైనదియు, ధనుష్కటిమిదు ప్రయాణికులు కొంతవారు పోవచ్చునని రైల్వేఅధికారులు ప్రకటించుచున్నారు.

బొంబాయి బ్యాంకునందలి డెడ్డుకేపరలగు మోతీరాం బయకరుగారు పాశ్చిమ రైతులగు కుమ్రాముక్తబాబాగారు కలసి రెండుదొంగ చెక్కులను సృష్టించి మోసముచే బాంకింగుండెట్లు పదిహేను నెల యాప్యము లపహంప ప్రయత్నించి మాజిస్ట్రేటు గారు నిందితులకేసులు విచారింపి నెవన్నుకు కమిటిచేసిరి.

విదేశ వార్తలు

భారత పరిశ్రామిక సంఘం.

నరేంద్ర బే. హాలండు గారి సలహా.

ఈస్టిండియా సంఘ సమావేశమున నభ్యుత్తర వహించుచు నరేంద్ర బే. హాలండు గారిని నుడివరి. భారత దేశమునందు, కనాదానక, లాహోరి పరిశ్రామికాభివృద్ధికి విద్యుచ్ఛక్తి తాకగా దొరకుటకును. ప్రతి ఆధునికీకరణమునందును మైనింగ్ పాకర్వ ములకుగాను మందుగుండు సామానును తయారుజేయుటకు ప్రత్యేక యంత్రాలయము లుండుట యచితము. భారతదేశము పానునకు మూడుటన్నుల గంధకద్రావకమును, ఇంత చతుకగా నే విద్యుత్తును తయారుజేయ గల శక్తి సంపాదించునకును, ఆంగ్ల నాకాదేశమును భర్త మొదలగుల ఏజాతివా రైనను భారత నిజ సంపదను దోచుకొని పోగలరు. నానారాష్ట్ర సమితి, వాషింగ్టను సభలవంటి వానిని అన్ని సందర్భముల దేశములవారు నిరపాయముగ దొంగిలెట్టు మేకికొన గలుగుదురు. కాని అని భారతజాతీయ జీవమునకు అపాయకములు. భారతదేశమున విశాల సంస్కరణము లొనర్చు వలెననుట అవసరమైనదే కాని చతుకగ గంధకద్రావకమును విద్యుత్తును తయారుజేయుట ముఖ్యము. ఈ ముఖ్యమైనట్టియు అవసరమైనట్టియు విషయముల మధ్య భారతాంగ్ల దేశముల మధ్య బహిరంగ లేఖనము ప్రభుత్వ ప్రకటనలను నూగులాడు చున్నది. ఇంతలో పర్యవేక్షకులనుండి కృత్యముగా నీటి ప్రవాహములు సముద్రమును ప్రవేశించుచున్నది. ఓడలకు జడలముడి గంధకపు గనులు విదేశగాము లగుచున్నవి.

అసత్య వాక్యచారము.

జర్మనీ కృత్యములు.

ఫిబ్రవరి 21:—డెయిలీ మెయిలు ప్రతీక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— నాకున వద్దన్న వాయువార్తలయములు జర్మను ప్రభుత్వమునండి ధనము గ్రహించి అసత్యవాక్యచారము లింకను జేయుచున్నది. 10 వ తేదీని గాల్ఫిన్సు ప్రభువు డిల్లీ యందు గావించినట్టియు, నార్తక్లిపు ప్రభువు మార్చిబునందు గావించినట్టియు యువనాగ్రములందు సందర్శములనుండి విడదీసి కొన్ని వాక్యములను పంపిసది. ఆంగ్ల పరాసు వివాదమును గురించి సాక్షాత్తు ఆధిపతాయములు ప్రబలిస ప్రాచ్యదేశములందు, ఆంగ్లనాపూరిత భారతదేశమునందు ఇట్టి వార్తల వలన చాల నష్టదశము సంభవించును. దీని ఆంగ్లదేశమునకును పరిశ్రమలతో తులనకును జర్మనీకిని సరిపోల్చుటకు ఇట్టి అసాయకర వార్తల నణచుటకు ప్రభుత్వమువారు తగు చర్య తీసికొనవలెను. భారతదేశమున గాంతిని నెలకొల్పుటకు 10000 మంది సైన్యము కావలెనని రానిన్నను ప్రభువు నుడివె ననియు, యూరపు ఆర్థిక సంపదపున గర్హింప వలెన్న జర్మనీతో సహకారమున మెలగ వలెనని నార్తక్లిపు ప్రభువు నుడివెననియు నావార్తలు యెప్పుడుండును.

విరిపు సమస్య.

దల్లియ హత్యవార్త.

దల్లినునందు రిపబ్ల్యుచే కాల్చబడిన ఆంగ్ల అధికారి మృతి నొందలేదు. వారిపేరు సర్జెంటు కన్నోలి. ఈ విషయమును తాత్కాలిక ప్రభుత్వ పటాలమును బ్రెటిషు పటాలమును పరిశీలించుచున్నారనియు దోషులను తీసివేయుటకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు ప్రానుకొనిరనియు కామన్వె నభయం చర్చిపోలుగారు నుడివరి. సాక్షినులననూ వేళము ఫిబ్రవరి 21:— ఈ విషయన దల్లినునందు సికైఫీనుసమావేశము జూలై 2700 నుండి జూలై 28. కార్యకమపట్టిక యందు చాలా తీవ్రములు గలవుగాని యవియన్నీయు ఆంగ్ల విరిపుడయినది సంగీకరించుట అంగీకరింపకపోవుట యను విషయమునకు సంబంధించినదే. ఈ తీర్మానముపై బహిరంగముగ సభ్యులు తు స్పృహకల పట్టి తీర్మానించుటకు. ఈ విషయన చాలనర్ప జరిగెను. “హుటలకల విసిగిపోతిమి. పనిజేయవలయును” అని చాలయంది కేటావేసిరి. ఒడంబడికను నిరాకరింపవలెననియు, రాబోవు ఎన్నికల యందు రాజకర్త ప్రమాణమును దీసికొనుటకు నిరాకరించు అభ్యర్థన యెన్నుకొనవలెననియు ఢిల్లెరాగారు తీర్మాన ముపసాదించిరి. దేశమున 2 కి మంతులు తమపక్షమున నుండుటవసరమని వారు నుడివరి.

శిల్పమార్గము నేరే హానివిల్లునుగాకు నాడదానుతరపున పార్లమెంటు సభ్యుడుగ నెన్నుకొనబడెను. వీరితో నెవరును పోటీజేయలేదు.

ప్రాధానమంత్రి జె. ఎం కిన్నగారు భారత ఆర్థిక సంఘసభ్యుడుగ పనిజేయుటకు ఫిప్రవరిమాసమున ఆంగ్లదేశమునుండి ప్రయాణము గాజాలరు. వారిస్థానము భారత గానుంచబడును.

బాగు, విద్యుచ్ఛక్తిల పనివాండ్ర సమ్మెకట్టు మగ్గు మాయెను. చాలమంది పనులలో ప్రవేశించుచున్నాడు.

రైల్వేలన ఆదాయమున 8850000 పానులు తగ్గునని రైల్వేమంత్రి తెలిపెను. మార్చి నెల యందు 1900000 పానుల ఆదాయము తగ్గునని అధికమంత్రి నెలిపెను.

న్యూసోత్పాదక “కోమా” యను విమానము 600-1000 అడుగులఎత్తున ప్రయాణ మొనర్చుచుండగా అగ్నిప్రమాదమువల గాల్గితిత్తి బ్రదైలై క్రిందబడినది. అందుల 50 మందిలోను 10 మందిమాత్రము రక్షింపబడిరి. వారికిగూడచాలభాగము దేహము కాల్చెను.

కెయ్కో యందును చుట్టుపట్టు ప్రదేశములందును ఆంగ్లేయులందఱును రిపబ్ల్యన్లతో నుండవలెననియు ఈజిప్టు లెవ్వగును ఆయుధముల ధరించరాదనియు ధరించిన డెరిక్షివిధింపబడినయు ఈ తీరువుగావించబడినది. ప్రతివారిని ఆయుధముల కొరకు సోనాజూచుటకు పోలీసువారికి యుత్తరవీయబడినది. వారినిదిర్చవలెనని తుపాకులకాల్చుటకునుమతికాజుబడినది.

నార్తక్లింటికు పాపెజరు సమావేశమునందు జర్మను ప్రతినిధులు జర్మనీనబడిరి. జర్మనులు తిరిగి నాకావ్యాపారమును వృద్ధిమొనర్చుకొన నెత్తిగించుచున్నారు.

మార్చింగు పోస్టు పత్రికా విలేఖకుడు ఆంగ్లరా ప్రభుత్వ మంత్రులుగ ఢిల్లీబెగారిని దర్శించి ప్రశ్నింపగా వారిట్లునుడివరి. బ్రిటిషువారితో మైత్రి గావించుకొనుటకు ఆంగ్లరావారు చాల నాతురతతోనున్నారు. మెసపోటోమియాలోగాని ఈజిప్టులోగాని భారతదేశముగాని టర్కీవారు బ్రిటిషువారికి కృతి రేకముగ నెట్టి యద్యమునును ప్రోత్సహింపలేదు.

లేబరుపక్ష విజయము

నార్తక్లింటికు డివిజను పార్లమెంటు సభ్యుడు రాజనామా నిచ్చుటవలన తిరిగి ఎన్నికలు జరిగెను. ఈ ఎన్నికలందు లేబరుపక్ష అభ్యర్థి విజయమందెను. లేబరుపక్ష అభ్యర్థి యగు అమ్యునుగారికి 7854 సమ్యులు వచ్చెను. వారి ప్రత్యర్థి యగు కన్సర్వే షన్లకు 6717 సమ్యులు వచ్చెను.

సిన్ ఫిన్ సమావేశము

డివెలరా కొల్లి న్యుగార్లకు సమాధానము కుదురుట

డివెలరా 21 :— సికైఫీను సమావేశమునందు గ్రెగ్టి గారు విరిపు సంధి యొడంబడిక న్యాయమైనదే యను సవరణ ముపసాదించెను. ఒడంబడిక విర్లండు దేశమును విరిపు జాతి వారు తిరిగి లాగుకొనుటకు గాను వారికియబడిన ప్రభు సాధనము వంటిది. విరిపు ప్రజలు ఒడంబడికకు సమ్మతించిన యెడల వారి తీర్మానము ప్రకారము నేను నడచు కొనెదను గాని మీ రా యొడంబడికకు సమ్మతించక పోయిన యెడల ప్రస్తుతము పనిజేయుచున్న వారికిమాత్ర మగ్గు రాకుడు. యూరపునం దిత్తర దేశములలో కల్ల సధిక ఆర్థిక రాజకీయ సంపదలగుల విర్లండు యొక్క శక్తిని వాతనమొనర్చు యత్నింపకుడు అని గ్రెగ్టి గారు విన్నవించిరి.

కొల్లిన్సుగారు సవరణను బలపరచుచు, విరిపు గృహ నిర్మాణోపకరణములు వారియెదుట నుండెననియు వాని నుపయోగించుకొనక పోయినయెడల నాతప్పు విరిపు వారిదే యని చారు నుడివరి.

సికైఫీను సంఘమునందు ఇరుపక్షముల వారికిని సమాధానము కుదురుట మంచిని డివెలరాగారు నుడివరి. అందులకుగాను ఎన్నికలను కొలదికాలమువ వలెనని వారు కోరిరి. కొల్లిన్సు గారిండుటకు సమ్మతించుచు విరిపు ప్రభుత్వవిధాన నిర్మాణము ప్రార్థియగువరకు ఎన్నికలను నిలపు జేసెదమనియు ఈజిప్టుగా డివెలరా పక్షమువారు తాత్కాలిక ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ నేమియు వోనర్ప రాదనియు కోరిరి. డివెలరాగా రీవివర విషయమునకు సమ్మతించ లేదు. తరువాత నా వినమునకు సభ ముగిసెను.

ఫిబ్రవరి 22 :— ఇరుపక్షముల వారికిని సమాధానము కుదిరెను. ఎన్నికలు మూడునెలల వరకును నిలుపు జేయుటకును తరువాత డెయిలు ఈరానువారి వేతి కొరబడకయే తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు అధికారమును విడచి వేయవలెననియు ఎన్నికలు జరిగిన తరువాత యొడంబడిక క్రింద యెర్పడిన నూతన ప్రభుత్వవిధానముపై వారి సమ్మతి పుచ్చుకొనబడుననియు నా సమాధానమున గలదు.

ఆంగ్ల భీతావహము

ఫిబ్రవరి 22:— ఎన్నికల నావ సిత్యించిన నార్తక్లి వలన లండను నందు రాజకీయ వేల్లెలు భీతినందుచున్నాడు. విరిపు మితవాదులు తమ పలుకుబడి నుపయోగించి వెంటనే యెన్నికలను నెట్టిన యెడల వారి కెక్కుడు పట్టుగలుగును. కొల్లిన్సు గ్రెగ్టిగార్లు విధి లేక పరాజయమునకు మారుగ ఈ వరకున కొప్పుకొని రని దలచుచున్నారు.

పార్లమెంటు నందు పత్తి

సికైఫీను సంఘ తీర్మానమును విరిక తరువాత గూడ నింకను సంధి యొడంబడికను సాగించ దలచిరా యని ప్రశ్నింపగా చర్చిలుగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులను గురించి చర్చించుటకు గాను ఒడంబడికపై సంతకము లొనర్చిన ప్రతినిధుల నాహ్వానించిమని నుడివరి.

కొల్లిన్సు కేసును విచారించుటకు గాను న్యాయమూర్తి మెక్ కార్డిగారి నియమించుటకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వము వారంగీకరించిని చర్చిలు గారు దెలిపిరి.

నిజమునిలుకడమిద తెలియగలదు.

ఆరోపణ సమాధానము.

ఒక విలేఖకుడు బొంబయి కానికలు కిటులవ్రాసెను:— అయ్యో, గాంధీ మహాత్ముని ఆరెప్పుచేయవలసిన దనును తీరుపు సిద్ధముగ నుండినను ప్రస్తుత ముపసంహరించుకొనబడి ననియు నేటి (17 ఫిబ్రవరి) పత్రికలు ప్రకటిం చెను. గోరక్షణపుర టల్లరులను నెపముగ జేసికొని బర్మోలి సత్యాగ్రహము నాపుదల జేసిన కారణము స్పష్టముగ నివ్వడు బోధపడుచున్నది. రాజప్రతినిధికి గాంధీమహాత్ముడు తన చెండవయుత్తమును బంపకముండే అల్లరులవార్త దెలిసియుండెనని 14 వ తేది కేసెపత్రిక (పునహ) ప్రకటించుచున్నది. గత మూడు నాలుగు మాసములనుండి రాజప్రతినిధియొద్దకు వచ్చుచు బోవుచున్న పండితులవాక్య గారు ప్రభుత్వవైఖరిని తెలిసికొని యుందురు. మహాత్ముడు పండితుని సంజ్ఞ నాధారము చేసికొని యభిప్రాయమును మార్చుకొని యుండవచ్చును. గోరక్షణపురదుర్గ యములే కార్యక్రమ యాపుదలకు నిజమైన కారణమని యంగీకరింతును. కాని కలకత్తాలో నుండలకొలది జనులు ఎట్టిప్రాణమును లేకయే యుత్సాహ పూర్వకముగ శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమునకు వెల్లియుండగ కాగ నెను కార్యక్రమమును సంపూర్ణముగ నేల మానరలెనో బోధపకుటలేదు. అందువలన నిదియందయు కేవలము ప్రభుత్వము వారిని సంతోష పెట్టుటకై పన్నుగడగ గగ్గించుచున్నది. సహాయ నిరాకరణోత్సవము స్థిరమైగ నవజయము గాంచినది. ఈయాక్షేపణ ప్రతులను ప్రెపుచేయించి ముఖ్యులగు నాయకులందరకును పత్రవాక్కులు బంపుచున్నాను.

* * * వై యాక్షేపణను గాంధీమహాత్మునికి బంపగా నీకింది సమాధానమును మహాత్ముడు మాకందించెను:

ఫిగవంతుడు నన్ను నేకవిధముల పరిశీలించుచున్నాడు రాజప్రతినిధికి నాకుండెడల యుత్తరమును బంపుచుండగా చారి నారావార్త నాచేవిని బడెనని యిచ్చటి కేలేంచినవారితో చెప్పియుంటిని. నే నేవార్తాప్రతికలను జరుగులేదు. కాని నవటి వను పత్రికా కార్యాలయము బంపిన ఒకచీటినిమాత్రము కొద్దిగ జూచితిని. కాని దానిని అప్పుడే ఆనలయుంచితిని. మరెవ్వరును ఈవిషయమై నాతో ప్రస్తావించియుండలేదు. “కానికలు” లో దుర్గతములను గూర్చి చదువగనే నేను మేల్కొని తోడి ప్రచారకులతో వెంటనే సలహాపడి కాగగెనుకార్యనిర్వాహక సమావేశమునగూర్చి యొకతంత నిచ్చుచు కానకోల్లంఘము నాపుదలజేయుట యుక్తమని కార్యనిర్వాహక సభ్యుల కల్లరకును వేళ్ళయగ నుత్తరములను వ్రాసితిని. నాకింకేమియు తెలియదు. అయినను నిజము నిలుకడమిద తెలియగలదు.

చిత్తగించవలెను.

మో. క. గాంధీ,

(బొంబయి కానికలు.)

భారత శాసనసభ

మహాత్మాగాంధీ

మహాత్మాగాంధీ

మహాత్మాగాంధీ వారం టుండూరు బాల్ గ్రామీణ శాసనసభ...

భారత ప్రభుత్వమున లీనమయ్యున్న మానవులకు బా...

తెంగాలు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ అధ్యక్షులు (కర్ణాటక)

కిచలూగారు గాంధీ మహాత్మాగాంధీ ప్రాసననామ:

బాల్ గ్రామీ, కర్ణాటక 23-1-22...

భారత శాసనసభ

భిల్ల, ఫిబ్రవరి 28:—నేడు భారత శాసనసభ సమావేశ...

నాకా నిర్మాణము, ఇంజనీరింగు సామగ్రికాశ్రమము...

జపాను దేశము లిట్లు చేయుటకులన చెందేదలలోపల జ...

పరిశ్రమకార్యదర్శి ఛాట్టర్జీగారు ఈవిషయములు రా...

సామర్థ్యము ఇట్టివ్యాఖ్యానమున కంగీకరింప లేదు...

కర్నూలు గిడ్డో, కర్నూలు గులాబుసింగుగారలు తీర్మాన...

బాల్ గ్రామీ, మహాత్మాగాంధీ ప్రాసననామ...

ఇంతవరకు వాయుకుతులెల్లప్పుడీ మొత్తమీ వివా...

ఎన్. కిచలూ, (776 వ పేజీ).

గొంగూరు తీర్మానమును సమరించిరి. ఈసభలో సభ్యులచే...

తంతిలేని తంతివార్తల పాతశాల కరాచీలో స్థాపించ...

ఇట్టి వాగ్దానములకు మోసపడ రాదనియు, ఇట్టివిద్యా...

భారత ప్రభుత్వమునందలి ప్రభుత్వోద్యోగములు.

విశేషాంగకార్యదర్శి ఛాట్టర్జీ గారి తీర్మానమునకు ప్రతి...

అన్నివర్గాలందు తీర్మానమును బలపరచిరి. చాచకిన...

భారత ఆర్థిక సంఘము

ఆర్థిక సంఘమువారి ఎరుట బొంబాయి నందలి బట్టల కర్త...

దిగుమతులపై స్వల్పముగ పన్ను విధించుట సజమై...

సంఘములపై ప్రభుత్వ ఆదాయమును కట్టించు ప్రయ...

సీమెంటుకంపెనీలపక్షమున ఈస్తుగారు చెరిగారిట్లు...

సీమెంటు వ్యాపారాభివృద్ధి కొరకు ప్రత్యేకపు సౌకర్య...

చాపట్ల సబ్ కోర్టులో

N. C. 6/21

వాది. పొన్నే కేశవమూర్తి కొట్టువారు. (చరిత్రానుబంధం) పీఠాధిపతి కొట్టు భూస్వామి ప్రతాపంబు చుగ్గూరి, కర్తూరునందు మగ్నూరి. నైవాసా ప్రతివాదులు ఆక్షేపణలను 21-2-22 తేది నామినా అయిత్తునది. నడన తేదీ మహాశివరాత్రుల యప్పు చాట్టిడికి చేయబడను.

నై. రామమూర్తి, వాదివరపు ప్లీడరు.

ఎల్వో) బంగారు ఆభరణములు 150-జులు కట్టిన మేలు రకపు లక్ష్మీరేఖాము కలిగిన వడ్డ్యాభరణము రు 8-0-0 ,, మేలురకం రు 4-8-0 (పెంచి అరకాసులవంద రు 6 (పెంచి 1/4 కాసులవంద రు 5

3 మేలు గడియారము గొలుసు నెల రు 8, చెరుమేలు గడియారము గొలుసు 1-కి రు 2-0-0 ఆమెరికన్ రిస్కరేటు గడియారములు.

నికల్ గడియారము రు 5-8 ,, రేడియం రు 6-8 సాదా రిమూలరు రు 7-0 రేడియం ,, రు 8-0 వెండిగడియారం రు 9-0 గడియారములతో కూడ

చేతికి ధరించుటతోలుకట్టగాని, గొలుసుగాని కొరిన విధముగ పంపబడును. వి. పి. కర్నూలు ప్రత్యేకము. నలయువారు ఈ ఆద్రనుకు వ్రాసిన కేటలాగు పంపబడును.

కె. నాదముని లింగునన్ను, (2792) 164 చైనాబజారుగోడ్డు, మదరాసు

బెంగళూరు

స్వచ్ఛిబసీకులు, మేజొల్లు.

విశిష్టమైన ధరలు మేలైనవరకు బంగళాలయమునండి నేరుగా తెప్పించుకట్టి మాకు ప్రత్యేకముగా వ్రాసి తెప్పించుకొనును. కాది, బెంగళూరు రత్నకంబళ్లు, కంబళ్లు, రింగులు, కృష్ణ, లక్ష్మీ, నరసవ్రతీ, తిలక్, గాంధీ ముగ్గులు పెండి ప్రతిమలుకూడ మా వద్ద గలవు భాగుగా పసిచేయుకట్టి యోగ్యత గల ఏజంట్లు కావలెను.

Pahiajrai Ramnarayan & Co., Dept A. P. Wholesale Hosiery Merchants Bangalore City. 8340)

'MESSAGE OF THE MARTYRS.' With a foreword of S. Srinivasa Iyengar Ex. Advocate-General, Madras. Containing the soul stirring messages of our incarcerated patriots. Price As. 1. Postage extra. K. KYLAS & Co., Publishers, Triplicane, Madras.

మీట శ్రేణుగడియారము కావలసిన రత్నాకంపెనీకి దయచేయును. మేలైనట్టియు, సరసమైనట్టియు, చాలకాలమువరకు పనిచేయునట్టియు గడియారములను యిప్పుడే తెప్పించబడి యున్నవి. కట్టివని పెండి, బి.ఎన్.ఫె.సు 11 నైజా, అందమైన, సాదాదయలు, హార్మోనియల్లు ముంజేతిగడియారము మంచి తోలుకట్టతో చూడ పొన్ను ఖర్చు, ప్యాకింగుచెర్చి ధర రు. 10-8-0 అడ్వాన్సువచ్చిన ఆద్రలు పంపబడును. 2 సం.ములు గారంటి యివ్వబడును.

Ratna Watch Company The Right House for Watches & Clocks. 93, China Bazaar Road, Madras. 8340

యువరాజు వర్సటనము

వేల్పు యువరాజుగారు మదరాసు పోలీసు కాలనీ 24 వ తేదీన ఒక గొప్పవిందు జరిగెను. అనియు సంస్కృతమున యువరాజుగారు, మహారాజుగారు యుద్ధసమయమున సామాన్యమున కొనర్చిన సహాయమును కొనియాడుచు కొంతసేపు మాట్లాడిరి

యువరాజుగారు 24వ తేదీ మధ్యాహ్నము లాహోరు చేరెదరు. యువరాజునకు తన స్వాంత మొనగుటకై అధికారులు తగువిధమున ప్రయత్నించు చున్నారు. పట్టణమునందు హిందువు లుండుభౌగములలో హఠాత్తాశము జరుగునని అసోసియేటెడ్ ప్రెసువారు తింతివార్త పంపుచున్నారు.

తూర్పుకండియా రైల్వే

బర్మాకోలో అల్లరి

బర్మాకోలో సమైక్యతీవ్రపరివారు హద్దుమీరి (వనర్తి) చురుండిరి.

28 వ తేదీ ఉదయం 11 గంటలకు కార్మికులు స్టేషను వద్ద గుంపుచేరి అల్లరి చేయుచుండిరి. కొందరు స్టేషనులోనికి దూరుటకు ప్రయత్నించిరి స్టేషనును గాపాడుటకై రైల్వేపోలీసులు ప్రయత్నించిరి. గుంపును చెదరగొట్టుట అసాధ్యమాయెను. కార్మికుల దౌర్జన్యప్రవర్తనము అధిక మగుచుండెను. కార్మికులు రాళ్ళుగుచ్చిరి. స్టేషనుమాస్టరు, మరికొందరికి దెబ్బలుతగిలెను. పోలీసువారు గాలిలో తుపాకుల కాల్పిరి గాని అందునల్ల ఏమి లాభము కలగలేదు. పిమ్మట పోలీసువారు గుంపువై తుపాకులపేల్చిరి. ఇరువురికి గాయములు తగిలినట్లు తెలియుచున్నది.

24 వ తేదీన బర్మాకోలో ఎట్టికల్లరి జరుగలేదు కొన్ని స్టేషనులలో పనివారు పనులలో చేరుటకు కుతూహలరైయు న్నారుగాని కార్మికనాయకులదౌర్జన్యమునకు వెంచి వెనుదీయుచున్నారు.

ఆంధ్రానుగారు.

ఆంధ్రానుగారు 23 వ తేదీ సాయంత్రము అలహాబాదు చేరిరి. రాజీవ్ కు దుర్మట కై వీరు గొప్ప ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు.

23 వ తేదీ సాయంత్రము అలహాబాదులో ఒక సభ జరిగెను. ఆ సభలో కార్మికుల సుద్దేశించి ఆంధ్రానుగారిట్లు చెప్పిరి.

ఆంగ్లేయులకును ఆంగ్లేయపాండవులకును హిందువులకును రైల్వేపోలీసులందు విశేషత యుండకూడదు. ఈ మాత్రమును స్థాపించుట కొరకే నేను ఆఫ్రికాలో అఖండము లగు ప్రయత్నములో నర్చితిని. ఆందు కొరకే నేను ఎల్లప్పుడు ప్రయత్నించుచుండెదను. అయినను మీరొకవిషయము గమనింపవలెను. పరదేశములనుండి వచ్చినవారికి కొంతఅధిక జీతము ఇవ్వబడు న్నాయము. వీనినికూడమీరు. అంగీకరింపవలెను. మీకష్టములు అంతమొందువిధమున రాజీవుడు రుట్టుకు నేను ప్రయత్నించెదను. సంధివర్తనలను మీరందరు అంగీకరించవలెను. అదికాక మీరెన్నటికి దౌర్జన్యము సులభపూడదు. "అహింసావలంబనము విజయద్యోతమునకు చక్కని మార్గము."

ఆంధ్రానుగారు హిందుస్తాన్లో మాట్లాడిరి. ఆంధ్రానుగారు చెప్పినట్లునడచుకొనుటకు కార్మికులుసుసన్నద్ధులైయున్నారు

త్యాగము

హర్షిమక గారిమెప్పు

బి. జి. హర్షిమనగా కొక స్నేహితునికి వ్రాసిన లేఖలో న్నిట్లున్నది:-

"ఇండియాలో జరుగుచున్న వృత్తాంతములు నాకు చాలసంతోషము కలిగించుచున్నది దేశమందంతటను కనబడుచున్న త్యాగము, నిశ్చయముగ త్యక్తులములు. నేనచటనుండిన బాగుండుననియున్నది. మున్నే హితులందరు పడుబాధలునాకు హృదయవేదన కలిగించుచున్నది. కాని వీనివలన నేయధ్యములో జయమందగలము. నామట్టుకు నేను ఇచ్చట స్వేచ్ఛగ నుండుటకంకై ఇండియాలో జైలులోనుండుట కిచ్చగించును"

(బొంబాయి (కానికల్)

గౌతమీగ్రంథాలయమున, 27-2-22 సోమవారము. సాయంత్రం 6 గంటలకు శ్రీచింతామణి నాటకకాలలో క్రికేటు లగు శ్రీయుతకోపణ్ణి హనుమంతరావుగారి ఆకాలమరణమునకు రాజమహేంద్రవర ప్రజలకుగల్గిన విషాదమును వేలిబుచ్చుటకు నొకసభ జరుగును. శ్రీయుత న్యాయతి ముచ్చారావు పంతులుగారు గ్రామసాధికత్వము వహించురు.

పోస్టు ప్రకటనములు:-

(1) దక్షిణాఫ్రికాకు కాలంబో మీదుగా వెళ్లు తెటరుమెయిలు మద్రాసు, జెనరలు పోస్టాఫీసులో 28 వ తేదీ సాయంత్రం 6-55 గంటలకు కట్టిచేయబడను.

పోస్టుదెయిరుకు వెళ్లు రిజిస్టరుగానియు తరములు మద్రాసు జెనరలు పోస్టాఫీసులో మార్చి 1 వ తేదీ బుధవారం ఉదయం 7 గంటలవరకు వేయవచ్చును. రిజిస్టరులు పార్సెల్లు ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీ మంగళవారం సాయంత్రం 4 గంటలవరకు తీసికొనబడును.

సముద్రస్నానము చేయబోయి మరణించుట:-

సుహావరాత్రి దినము మైకోర్ట్ బీచిలో స్నానముచేయుచుండగా ఒక మార్వాడీయును ఇరువార్యధునిను అలలకు గొంతలోపలికి గొట్టుకొనిపోయిరి. ఆంధ్ర విద్యార్థు లిర్యరును చివలకు సురక్షితముగ రాగల్గిరి. కాని ఆ మార్వాడీ జలాభూతమున మరణించెను. ఆజెనిని కట్టునకు తెచ్చి ఇంజక్షను మున్నగువాని చే చికిత్స చేయ మొదలు పెట్టిరి. కొని యేమియును లాభములే కపోయెను. వైమువురును మంచి యీశాగార్థి. చనిపోయిన మార్వాడీకి 30విధిలుండును. చాలభౌగ్యవంతుడు దృఢకాయుడు.

జేజీయప్రార్థన సమాజము:-

రేపు (ఆదివారము) మధ్యాహ్నమున 3 గంటలు పెరంబూరులో రాఘవాచార్యార్ వీధి 15 నెంబరు ప్రార్థనగృహమున విద్యార్థులకు ప్రార్థనతరగతి సమావేశమగును. అసాయంకాలము 5 గంట ప్రార్థనసభ జరుగును. భక్తులుగానుండు శ్రీ. ప్రభుభక్తెల్లరుడయి వేసి విని యానందింప బ్రాధితులు. -మునీశ్వరయ్య.

జూదమాడినను నేరమునై బెంగళూరులో పోలీసువారు 181మంది మహమ్మదీయులను అరెస్టుచేసిరి. ఒక్కరికి 50 రూపాయలు జరిమాన, మిగిలిన వారికి కొక్కరికి పదిపాయల జరిమానాను మేజిస్ట్రేటుగారు విధించిరి.

రేవల్లె డి|| మునసబు కోర్టులో

తెనాలి అడివనల్ డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టు ఫయల్ నామలు పల్లెపోతు:-అసలు 92/20 బి. ఎ. 2124/1922. నెంబరున,

- ప్రతివాదులు:- సీతారామస్వామి వఃయరాలు. 1 కుమ్మా నుబ్బారాయుడు 2 తుల్లాపుల వీరప్ప 3 యింకొల్లు రెడ్డి 4 యింకొల్లు బ్రహ్మయ్య 5 మాగులూరు కామయ్య 6 వెలగపూడి వెంకటసుబ్బయ్య

గార్లమీద 24-8-1920 తేదీన పొందియున్న (పిలివనరీ డిక్రి) ఫయల్ డిక్రిగా మార్పు చేయాలని-మొదటి దాఖలుచేసిన పిటీవక్తమీద అందరు ప్రతివాదులకు నోటీసుల నిమిత్తం. 8-2-22 కి వాయిదా విధించబడినదిగాన తెలియపర్చడమయినది. (8476) ఎల్. రామకృష్ణయ్య, వాదుల ప్లీడరు.

18-2-22.

బెజవాడ బాలభారతినమాజంవారు

విజయనగరం పార్కు హాలులో

26-2-22 తేది ఆదివారము } సాయంత్రం 5-30 లగాయతు } కు శ ల వ

నాటకములను ప్రదర్శింతురు. (3449) కె. పట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

తీరామవిలాసనభ, తెనాలి.

తెనాలిలో 28-2-22 వ తేదీన (మంగళవారము)

పాదుకాపట్టాభిషేకమును

ప్రదర్శింతురు.

పావ. రామచంద్రరావుగారు (బర్లార్)-కై. దాక్షరు, మాధవాచారిగారు-దళరథుడు.

కేట్లు:- రు. 2-0-0, 2-0-0, 1-0-0, అ. 0-6-0. భూ|| రాజగోపాలం, కార్యదర్శి.

3474

స్టేటుకౌన్సిలు సభ

ఫిట్టి, ఫిబ్రవరి 22:—స్టేటుకౌన్సిలు సభవాటి ఉదయము 10.30 గా సమావేశమయ్యెను. జాతీయ సామగ్రి మంత్రి మేరిగారి వివాహ సందర్భమున సభ్యులమెను ఆయుర్వాజ్యశాస్త్రాధిపతి వృద్ధి గోరుచు ఒక తీర్మానము గావించబడెను. సెత్తాగారి తీర్మానమును సవరించెను. ఈ తీర్మానము తూర్పునదిచే అంగీకరించబడెను.

భారత స్వామ్యములు

హైదరాబాద్, ఫిబ్రవరి 22:—జాతీయ కమిషన్ లకు పదవులను 100-కి 50 మందినందుకు అయిన భారత స్వామ్యములు నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు త్వరలో చర్యచేసి కొనవలసినదని సెత్తాగారి రుపపాదించెను. ఇప్పుడు అన్ని చేర్చి తెక్కించగా, 100-కి 29 మందిమాత్రమే భారతీయులు గలరు. ఇండియాను నివిలు సర్దునువారిని జడ్జిలుగా నియమించే బదులు అంగ్లేజీ ప్రాంత ప్రధానము ననుసరించి ఒకే శ్రేణి జడ్జిలుగా నియమించవచ్చును. స్వామ్యప్రభుత్వముయొక్క ప్రతిష్ఠ కలాటి కళంకముండదు అని ఉపపాదించుచు చెప్పెను.

రాజాసర్ మార్నాం సింగు గారు తీర్మానము నామోదించిరి. స్వామ్యపరిపాలనాప్రతిష్ఠ చెడునని సర్ ఎడ్వర్డు హార్లెస్ గారు తీర్మానమునకు ప్రతిపాదించు మాట్లాడిరి.

ప్రభుత్వపక్షమున ఓడోనలుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఇతర కాఖలలో వలె స్వామ్యకాఖ యందలి ఉన్నతపదవులందు గూడ భారతీయుల సఖ్యతకు హెచ్చుపాదించినందు, తీసిగొనించి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు, హైకోర్టుల అభిప్రాయము గైకొనబడుననియు చెప్పిరి.

ఎంత శక్తిసామగ్రియుగలవారైనను నివిలు సర్దునువారికి భారతీయుల ప్రకృతి బోధపడుట దుర్లభమని కపర్దేగారి ప్రతిపాదన: పడిరి. అంతట 5 సంవత్సరములలో 100 కి 50 మంది భారతీయులుండేటట్లు చేయదలచుని ప్రభుత్వమువారు వాదనము చేయవలసినదని క్యాబ్లెసుగారు కోరిరి. భారతదేశములో స్వామ్యస్థానములను స్థాపించిన అంగ్లేయులను స్తుతించి, భారతీయుల సెక్కువగా నున్నతో ద్యోగములలో నియమించవలసినదని సర్ డిన్నావాచాగారు కోరిరి. సర్ ఉమర్ హయత్ ఖాన్ గారు తీర్మానమునకు ప్రతిపాదించు మాట్లాడిరి.

భారతీయుల అర్హత ఇతర కాఖలలోకంటె స్వామ్యకాఖ లో మించి యున్నదనియు, అందుకల్ల ఈ కాఖోద్యోగములలో ఉన్నత పదవులందు 100-కి 50 మంది భారతీయులుండవలసినదని తాను కోరినట్లు సెత్తాగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు, హైకోర్టుల అభిప్రాయము లచిరకాలములోనే గైకొనబడుననియు, వారి ఉద్దేశములను తెలిసికొన్న తర్వాత ఐమే భారతప్రభుత్వమువారి నియమమును గురించి యోచించుచుని స్వదేశాంగ కార్యదర్శి ఓడోనలు గారు సభ్యుల కభయమిచ్చిరి. సెత్తాగారు రంతట తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

రస్తాల సామానులు

స్థానిక సంఘములు సింహళమునుండి దెప్పించు రస్తాల సామానులమీద సుంకములను విధించరాదు, లేనియెడల ఇప్పటి రేటులో సగము తగ్గించ వలసినదని మరక్కాయరు గారు పాదించిరి.

డి. బి. రామభద్రనాయుడు, లాలా రామసాగర్ గారి తీర్మానమును బలపఱచిరి.

ఇట్లు చేసినయెడల, ద్రవ్యలోపమిచ్చే బాధపడుచున్న కార్మికులను, పోర్టుటట్టులు మున్నగు సంఘములకు కూడ సహాయము చేయవలసి వచ్చుననియు, సుంకము కాబడి తగ్గుననియు, ఈ తీర్మానమును ఆర్థిక సంఘము వారికి పంపవలసియు వాణిజ్యాంగ కార్యదర్శి లించ్చేగారు ప్రభుత్వపక్షమున ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అంతట మరక్కాయరు గారు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

ప్రాచీన వ్రాతప్రతులు

భారతదేశమునందలి ప్రాచీన వ్రాతప్రతులను వెదకి, దొరకినవాని ప్రతులను వ్రాసి దాపరికము చేయవలసిన దని గంగా నాథకాగారు తపపాదించిరి.

1866 వ సంవత్సరమునుండి ప్రభుత్వమువారింతుగుగాను 14 లక్షలకు వైగా వ్యయపెట్టిరి. ఇప్పటి ఆర్థిక దుస్థితిలో కొత్త గ్రాంటులకు కోరజాలను. ప్రభుత్వమువారి శిఫారసును ముఖపాలరు. తీర్మానములకు ఉపసంహరించుకొనిరి.

ప్రభుత్వమువారి తయిలుమార్గములకు యజమానులగుట

ఈస్తుండియా, గ్రేటుబ్రిటియా రైల్వేకంపెనీల కంట్రాక్టులు ముగియగానే ప్రభుత్వమువారి ఆయోమార్గములకు యజమానులగుదురని వారికి దెలుపవలసినదని సెత్తాగారు పపాదించిరి. పశ్చిమోత్తర ఆయోమార్గము, ఆయోధ్య హోపిల్కాండు ఆయోమార్గము, తూర్పు బెంగాలు ఆయోమార్గ ప్రభుత్వము వారిచే జరుపబడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి మిగిలిన ఆయోమార్గములను స్వాధీనముకొన్నయెడల, గయలుసామానులను వీలై సంతవరకు ఇచ్చుట కొనవలసినదని కాసనసభ గారాజ్ఞాపించగలరు. భారతీయుల సెక్కువగా రయలు ఉద్యోగములలో శేర్షుట కేర్పాట్లను చేయవచ్చును. ఇంక అనేకలాభము లుండును. తూర్పు ఇండియా ఆయోమార్గము రాక్షసిహిద్దు వ్యాపారములో విపరీతమగు లాభమును సంపాదించుచున్నది. ఆ లాభమును ప్రభుత్వము వారికి పోగొట్టుకొనకలెను? ప్రభుత్వము వారు వారి నోటీసు లియ్యవలెను. 1924-1925 సంవత్సరము లలో కొత్త కంట్రాక్టుల కంగీకరించ రాదని ఉపపాదించుచు చెప్పెను.

ప్రభుత్వమువారి పక్షమున, వాణిజ్యాంగ సభ్యులిట్లు చెప్పెను. “ఆకంట్రాక్టులు ముగిసిన 1924-1925 లో ముగియును. నోటీసు లిచ్చుట అవసరము. ఆకస్త్ర కమిటీవారు కొన్ని మరతులతో సహా ప్రభుత్వమువారు స్వయముగ రయలుకాఖను స్వాధీనము చేసికొన వచ్చునని శిఫారసు చేసిరి. రయలు ఆర్థిక సంఘము వారి విషయమును గురించి ఆలోచించుటకు సమయము రాలేదనిరి. ఈ విషయమై భేదాభిప్రాయములు గలవు. ఈ రయలు ఆర్థిక సంఘము కేంద్రపాలనా సంఘముగా మార్చబడును ఈ సమస్యను గురించి వారి అభిప్రాయము గైకొనబడును, తరువాత ప్రభుత్వము వారిచే పరిష్కరింపబడును.” అంతట తీర్మానమును సహా రించ బడెను.

రయల్వే ఉన్నతో ద్యోగములు.

ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనములో నున్న రయలు మార్గము లందలి ఉన్నతో ద్యోగములలో భారతీయుల సెక్కువమందిని నియమించ వలసినదని కలేగా రుపపాదించిరి. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నంగీకరించిరి. తీర్మాన మంతట ఉపసంహరించబడెను.

సభాభిప్రాయమును రాజ్యాంగ కార్యదర్శికి దెలుపుట.

17 వ తేదీ పర్యాయము నుండి 7 చొప్పున లండనులో భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి చేసిన ఋణ మనవరమనియు, అనవసరముగ దేశముయొక్క ఋణము తత్ఫలితముగ పెచ్చుననియు (2) ఇకమిడట ఋణములు చేయకముందు రాజ్యాంగ కార్యదర్శి భారత ప్రభుత్వమువారి సలహాను గైకొని, వారి శిఫారసుల ప్రకారము చేయవలసినదనియు (3) లండనులో బాటు అడవరతుల మీద ఈ దేశములో కూడ ఋణములను వసూలుచేయ వలసినదని ఈ సభాభిప్రాయముని సభాయుతులైన గవర్నరు-జనరలు రాజ్యాంగ కార్యదర్శికి దెలుప వలసినదని కామట్లాసుగా రుపపాదించిరి. ఇట్లు చేయుటవలన రాజ్యాంగ కార్యదర్శికి పరిభవించి పట్టగును, ప్రకృత సమయమున మన మతనిని క్షామించవలెను అని చెప్పి కుక్కుగారు తీర్మానము నకు ప్రతిపాదించు మాట్లాడిరి. దేశీయుల అభిప్రాయము రాజ్యాంగ కార్యదర్శికి తెలుప వలసినదని కామట్లాసుగా రు బలికిరి. తీర్మానము నందలి మూడుభాగములు ప్రత్యేకముగ నోటుకు పెట్టబడెను. అన్ని భాగములు ఆర్థిక సంఘాధిపతి నంగీకరించబడెను. సభ అంతట ముగిసెను.

శ్రీకృష్ణ విలాససభ, దుగ్గిరాల.

దుగ్గిరాల నాటకశాలలో

ఈనెల 27 వ తేదీ సోమవారము రాత్రి

లంకాదహనము

చూడవలసిన ప్రదర్శనము.

ఆంధ్రదేశమునందు ప్రసిద్ధి కెక్కిన రంగస్థలము.

రేల్వే:— రు 1-8-0, 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0,

నూతులపాటి పున్నయ్య చౌదరి,

3472 కార్యదర్శి.

మదరాసు కార్మి రేషను నోటీసు.

(3488)

తొండ్రు కావలెను.

కార్మిరేషనువారి ఎడకు 1922-వ సం॥రం మార్చి (10-3-1922 మొదలు 10-4-1922) నెలకు కావలసిన 122,000 పౌనుల ఉలపలు సప్లయిచేయుటకు ధరల పట్టిని ఈ క్రింద చేవ్రాలుచేయబడిన వారినలన మార్చినెల 1-వ తేదీ మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును ప్రతి తొండ్రుకు ఒక కవరులో అతికించి కవరుపై ‘ఉలపలు సప్లయిచేయుటకు తొండ్రు’ అని వ్రాసి పంపవలెను. మార్చి 15 వేద తొండ్రునా బుల్లలో పేసి బాగుగా నీలుచేసి పంపుచు రూ 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తొండ్రువారు ధరలు అంగీకరింపబడునో అతడు 1922-వ మార్చినెల 10-వ తేదీ మొదలుకొని 1922-వ ఏప్రిల్ నెల 10-వ తేదీ లోగా పశువులశాలల చీఫ్ సూపరికె టెండరు గారినలన, ఏయే తాగీఖునందు ఎన్ని పౌనులు ఉలపలు యిచ్చవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెక్రటరీ గ్రామ్ డిపో. అయిన బ్రిటెల్ యున్ బేసికవర్గ, నిర్ణయకాలము నందు డెలివరి చేయుటకు బద్ధుడౌను.

జయమొందిన తొండ్రుదారుడు పై షరతుల ప్రకారము, తాను నెరవేర్చునట్లు తొండ్రులు అంగీకరించిన 3 దినముల లోపల అగ్రిమెంటు వ్రాసి యియ్యవలెను.

బుల్లను బాగుగా కుదిలించినప్పుడు, చెత్తపైకి వచ్చుటకు వీలుగ నుండుటకై, ముక్కలు భాగమువరకె వాటిని నిండింపవలెను

హెల్డెన్ టెండరుమెంటు } సి. సింగార వేలుమొదలి
మదరాస్ కార్మిరేషన్ }
20-2-1922

వెల్తు ఆఫీసు

అధరణములు		ప్రొవదములు		
(2957)	తెనుగు	రు.	అ.	ప.
స్టాంపుమాన్యుల్	...	4	0	0
గ్రామోద్యోగస్థల మాన్యుల్	...	2	8	0
ఇన్ కమ్ టాక్సు మాన్యుల్	...	8	0	0
సివిల్ ప్రొజెక్ట్ కోడ్	...	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రొజెక్ట్ కోడ్	...	6	0	0
ఎస్టేటు ల్యాండు ఆక్టు	...	8	0	0
లిమిటెడ్ ఆక్టు	...	2	0	0
ఇండియన్ పీస్ కోడ్	...	2	0	0
హిందూ (1921) ఆక్టు	...	6	0	0
బొట్టనకేలి ముద్రతెట్టె	...	1	4	0

కొరియా డిపో

మైలాపూరు = మదరాసు.

నూనెయంత్రములను కొనుటకు

ఇది మీకు తగిన సమయము

డి చేతుంటు వర్తికల్ కూడ్ ఆయిల్ ఎంజనులు

(సిస్టము బాచర్-హూబర్)

6, 10, 12, 16, 20, 25, 30, 40, 50 గుత్తులబలముగలవి.

ధరలు 10 ఇ. హెచ్. పి. 1-కి ధర రూ 1575

” 16 ” ” 2175

” 25 ” ” 3255

(సి. వి. ఎఫ్. మద్రాసు యియలో చేరియున్నవి.)

యితర యంత్రములకు వ్రాసిన ధరలు తెలుపబడును

మాకద్ద స్టాకులేదు. ఆర్డరు యిచ్చిన తేప్పించి యివ్వబడును. మా

నిబంధనలు, వివరములు తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు వ్రాయును.

Wiele & Klein,

Mount Road

Madras

సంపూర్ణముగ నున్నదా?

వ్యవసాయమును నాడి చూపము.

2-(3394)

The Kalpataru Ayurvedic works and Stores
94 Grey Street, Calcutta

శుభానిర్మిత మిదమే సామిచ్చుట

ఆపుడూపములగు పీఠముల మహాత్మ్యములు పర్వత వాసు
లగు తోనులు గుహలాలతో తెలియును. వానలే వాటిని వాడు
చున్నాడు. వాటిని వారందఱు మిగుల శ్రవణదీ తాన్ని ఆవాసు
కులవలె లోకై నెరుగ్గొని, పరివోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

మహావ్యసంపద బౌద్ధమయ సేవింతు కోగిలు వాటికి
గుణము కనపించినవోలది వాయిదా వైని సామ్యుభయ్యవచ్చును.
అట్టివాడుగుణము కనపించక పూర్వముగాని, లోకము వదలి
వచ్చునని నమ్మకము పుట్టిక పూర్వముగాని సామ్యమైయు నియ్య
నవలయులేదు. ఉత్తర ప్రత్యుత్తర మాలముగ నహితము చికిత్స
చేయవలెను, అగ్నివానికి బౌద్ధములు ఓ. సి. గా పంపవలెను.

దీర్ఘానుష్టూపాంతము } దీర్ఘానుష్టూపాంతమునను
 భిమునపట్టికము. } తియు దీర్ఘానుష్టూపము.

సాక్షాత్ కేసు

50 1-0 0.14-0.

ကံစားရသူ, မိမိတို့၏

0-8-0.

పాతిళ్ల సోమన్నాను శాస్త్రులు అందుకప్పు,
 కిరి. ఎక్కడను, చెప్పి పురి.

తెలివితేలుడు:- నావిళ్ళ, మదరాసు.

(1487-547)

ఎరువులు-ఎముకలు.

ఎముకల బూడిదను కొనుటకుముంగుగా ఒకవిషయమును జూచిందచటెను దానిలో ఎన్నోవస్తువులను కలుపవచ్చును. కాబట్టి ఎరువులో ఎన్నోభాగములు ఏయేవస్తువులున్నవో తీర్మానముగా తెలిసికొనవలెను.

గనులలోనుండి క్రొవ్వి ఆమ్లమై డెడు ఖనిజసంబంధమైన
మాపే ఫాస్ఫేటుకలను, ఈ రెంటిలో ఏదివందినో తెలిపి
కొనవలెను. అందుకు నాలుగువందయములు ముఖ్యము.

1. వెలు—స్వర్గకి కామమును బట్టి యోచించువలసినది.
2. అందులో ఎన్ని పాపాన్ని సన్దయలకు లభించునది.
3. నీత్రణి యున్నదా లేదా?
4. పాడి ఎంతెన్నడుగా నున్నది.

భినిపి సంబంధమైన నూపర్ లో నక్రమి ఏమాత్రమును లేదు. అందువలన ఎముకల నూపర్ ఎక్కువమందిది. దీనిలో ఇతర పదార్థములు కలిపి చేయబడుకూడ కట్టమే. ఇది ఎక్కువ నన్నుమగాకూడ చేయవచ్చును. కాబట్టి ఎన్నో విధముల ఎముకల నూపర్ ఎక్కువ క్రేస్తమైనది.

సూర్యో ఛాస్తేతు లన్నిటిలోను కొంత అమ్మ ముందును.
అందువలన పుల్లని నేలలకు ఒకప్పుడును వేయకూడదు.

హిందూ దేశమందు ఎముకలను వినియోగపడచుట

మనదేశమందు ఎముకలను గర్వసామన్యముగా వినియోగించుటలేదు. వాటిని గురించి దుఃఖిప్రాశము జండ్లమమ్మను. కాని కొన్ని ప్రదేశములలో పురాతనకాలమునుండి ఎముకలను

ఎరువుగా ఉపయోగించుచున్నారు. నేపాళ రాష్ట్రములలో
పండ్ల చెట్లపాదీ లోతుగా త్రవ్వి ఎముకలను పూడ్చి వేయుదురు.
అందువలన ఆ చెట్లు ఫలింపినంత కాలమును, పండ్లు రుచికరము
గా నుండునని వారు చెప్పుదురు. ఈ విషయమునుబట్టి ఆలో
చించగా, ఎముకలు చాలకాలము పరకు నశించవనియు పండ్ల
చెట్లకు శ్రేష్ఠమైన ఎరువనియు తీర్మానించుకొనవలెను. ఆంధ్ర
దేశముందు చానగొట్టవడిన సిన్చి కుక్కలను పండ్ల చెట్ల
పాద
లలో ఖూడ్చి వేయుట హాద్యక.

ಅಂಕ

లంకాయందు అవిధిచే, నుడుక పెట్టుచున్న ఎముకల పొడిని
 కరిపొలుములకు సర్వసాధారణముగా నుపయోగించుచున్నార,
 దానితో సురేశ్వరమును కలిపినయెడల, కృణాధాన్యపు పైర్లను
 పండ్ల చెట్లకును క్రేస్త మైన ఎరువునును, కాఫీతోటలకు దెల్లము
 చెరుకునకు సహితముపయోగించుదురు, గడ్డితెగురు ఎకకము
 నకు 400 మొదలు 480 పౌనులు వేయుట వుంచితి.

స్వరసంబంధమైన ఏకవృత్తి ఏకమతి.

ఎన్ని యో లక్షల కన్నుల ఎముకలును, చమురుగింజలును ప్రతి సంవత్సరమును ఎగుమతి చేయబడుట మన జేతమునకు గ్రహవారము. చమురుగింజల సిండిలో సహితము స్ఫురితములున్నవి కాని చమురునందు తేవు, అందుచలన చమురుమాత్రము ఎగుమతిచేసి పిండిని మనదేశమందు దుంచుకొనుట మంచిది. ఎగుమతి చేయబడిన వర్షియు, విశాఖా ఖండమందు ఎరవులుగా నుపయోగపడుటవలన ఆదేశములందు ఫలితము అధికముగాను, మనదేశమందు స్వల్పముగాను లభింపదున్నది. 1901 సంవత్సకమున 312051 టన్నుల ఎముకలు ఎగుమతి చేయబడినవి. వాటి వెల £8 లక్షల కూపాయలు. ఈలోపల ఎముకలను బొడిచేసెడి మిల్లులు మనదేశమందు స్థాపింపబడుచున్నవి. మద్రాసు రాజధానిలో 7, బొంబాయిలో 6, సింధులో 2, వంగదేశమందు 2, యు. పి. లో 1 యున్నవి. ఎముకల ఎగుమతి క్షీణించుచున్నది. ఎగుమతి పూర్తిగా నిలువకలెను.

ఎనుకల ఎరువును చేయటకు కొన్ని సులభమార్గములు.

ఈ పుస్తకము చేయటము కొంతమందికి కోరిక యుండవచ్చును. పలనాన ప్రతి గ్రామముందును ఎముకలు లభించునేకాని, పొడిచేసెడి మిఠులు లుండవు.

1. ఒక పీపూజగాని, గచ్చుకోట్టిలోగాని ఒక వరుసలు, ఒకవరుస క్రొత్తబూచీద పోసి అప్పుడప్పుడు నీరు 1000యెడల కొన్ని నెలలలోగా పొడియగును.

2. ఎముకలు 15 పాళ్లు, “క్రాస్టిక్ పాటాష్” 5 పాళ్లు, 5 పాళ్లు పంతు కట్టివేయించినయెడల ఒక వారములోగా పునః ఉండక బట్టినయెడల రెండుమాడు నుంటు కాలము.

౧. గృహపశేలల మమ్ము 4 అంగుళముల వరుస, దానిమీద
 ఏముతల 6 అంగుళముల వరుస, దానిమీద కాల్చిన మన్నపు
 రాట్లు ౧ అంగుళముల వంతు వరుసలువరుసలుగా చేర్చి వైశుండి.
 క్రిందివరకు నీరుపోవుటకు రెడ్లముల శేర్పరచి, నీరు పోయూ
 చుండినయెడల, మన్నపురాట్లు విరచి మన్నుచును. ఆయామ.

హిందూదేశము మూలధనుఃతోను
హిందూదేశము పరిశ్రమము వలనను
తయ్యారైన హిందూదేశపు సరకులు

అయోజాలములకు తగినట్టి జవిలిదినములు మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నది. అన్ని రకముల హిందూదేశపు జవిలిదినములు ఎప్పుడును నుండునని యుండు మా పెద్ద అంగడికి అందరును దయచేసి వచ్చి చూడవలెనని కోరెదను.

చల్లారం గెయ్యనుచందు

(29-0)

గొప్ప అద్దమ:లతో అందమ:గ నుండు పాపు

9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

శ్రీకృష్ణుడు.

19, మార్చి 1945, మంగళూరు